

İÇİNDEKİLER

Son Günlerde Ankara'da	2
Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları	3
Anayasa Mahkemesi Yarışması Sonuçlandı	4
EDEBİ MEKANLAR Şans Müziği - Paul Auster	6
Mimar Babam - Bir Oğulun Yolculuğu	7
UIA İstanbul 2005'e Doğru Türkiye Kongreleri - İzmir	8

DOSYA:	
AVRUPA BİRLİĞİ SÜRECİNDE MİMARLIK MESLEĞİNİN DÖNÜŞÜMÜ	9
Konuşmacılar: Şevki Vanlı, Kadri Atabaş,	
Hasan Özbay, Hamdi Hatipoğlu,	
Ali Ulusoy	
Brüksel'den Karşı Rüzgar - Michael Arns	22
Akademisyen - Selçuk Köse	23

SÖNÜŞLER Kandemir Kılıç	ATÖLYELER Kandemir Kılıç	SERİLER Kandemir Kılıç	SÖYLEŞİLER Kandemir Kılıç	KONSERLER BELGESEL FİLM GÖSTERİMLERİ	MİMARLIK HAFTASI	25
"Barınak" Tasarım Atölyesi - Rabia Ç. Çavdar						52
Çocuklar Yapı Fuarındaydı - Yonca Hürol						53
Kamusal Başarı Atölyesi - Rabia Ç. Çavdar						55
Basında Geçen Ay						56
Haber Duyuru						58
Gelir Gider Tablosu						60

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Adına
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
H. Ali Ulusoy

YAYIN KOORDİNASYON KURULU
Kadri Atabaş, Metin Aygün, Nuray Bayraktar,
M. Müge Cengizkan, Rabia Ç. Çavdar,
Ayşe Ergül, Gülnur Özdağlar Güvenç,
Nurcihan D. Kadioğlu, İsben Önen,
Mustafa Önge, Aslı Özbay, Emel Özcanlı Akın,
Ali Özer, Mehmet Saner, Levent Şentürk,
Özlem Taşkın, Zübeyde Turan

BÜLTEN

Yayına Hazırlayan Gülnur Özdağlar Güvenç

Grafik Tasarım Harman Şaner Çakmak

Adres: Konur Sokak No: 4/3 Kızılay Ankara
Telefon: 0 312 417 86 65
Faks: 0 312 417 18 04
e-posta: info@mimarlarodasiankara.org
Http://www.mimarlarodasiankara.org

Reklam Yetkilisi
KAREMEDYA
Telefon: (312) 425 69 24, 425 69 42
Faks: 0 (312) 425 55 41
e-posta: ank@karemedya.com

Baskı
Matsa Basımevi

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülteni
ayda bir yayımlanmaktadır.

son günlerde ankara’da...

Y. Yeşim Uysal

Türkiye’de modernleşme projesi, Cumhuriyet’in ilanı ile birlikte, çok boyutlu olarak ekonomik, sosyo-kültürel ve siyasi alanlarda çeşitli atılımlarla inşa edilmeye başlanmıştır. Bu projenin ışığı altında yeni kurulan ülkenin eğitim politikası da modernize edilmeye çalışılmıştır. Eğitimin modernizasyonu için gerekli olan kız öğrencilere de erkek öğrencilerle eşit imkanlarda modern bir eğitim sunulması cumhuriyetin temel politikalarından olmuş ve cumhuriyet daha ilan edilmeden bu alanda atılımlara başlanmıştır.

Bu duruma bir örnek olan Ankara Kız Lisesi, eğitim hayatına Cumhuriyet’in ilanından onsekiz gün önce, 11 Ekim 1923 yılında başlamıştır. Eğitime Hacıbayram Mahallesinde iki katlı harap bir binada başlamış olan lisenin, daha sonra gerek bu binada faaliyet alanlarının kısıtlılığı ve gerekse gün geçtikçe artan talep nedeniyle daha büyük ve daha modern bir okula taşınması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Lise, 1924 yılında eski Halkevi yanındaki bir binaya taşınmış, ancak bu bina da ihtiyaçları karşılayamayınca 1930’da Kız Enstitüsü binasını kullanmaya başlamıştır. Yine aynı yıl, Türkiye’de cumhuriyetin ilanı ile başlayan çok boyutlu modernleşme projesinin bir parçası olarak Türk kadınının eğitiminin modern temellere dayandırılması gereğiyle yeni ve modern bir binanın inşasına başlanmıştır.

Yeni binanın inşa alanı Mustafa Kemal Atatürk tarafından Namazgah Tepesi olarak belirlenmiştir. Böylece modern devletin inşası için öngörülen kültür devrimi Namazgah Tepesinde Halkevi binası, Etnografya Müzesi ve Ankara Kız Lisesi olmak üzere, bu tepenin eteklerinde yer alan diğer eğitim ve kültür yapılarıyla beraber Cumhuriyet’in başkentinde filizlenmeye başlamıştır.

İşte Ankara Kız Lisesi böylesine önemli bir mevkide, ünlü mimar Ernst Arnold Egli (1893-1974) tarafından 1930 yılında tasarlanmaya başlanmış ve binanın inşası 1935 yılında bitmiştir. Ernst Egli 1927 yılında Türkiye’ye gelmiş ve erken cumhuriyet döneminde uluslararası üslupta bir çok binaya ve 1930 yılında Maarif Vekaleti’nde modern okul binaları için danışman olarak atandığında ise Musiki Muallim Mektebi (1927-1929), Ticaret Lisesi (1928-1930), Yüksek Ziraat ve Baytar Enstitüsü (1928-33) ve İsmet Paşa Kız Enstitüsü (1930) gibi eğitim yapılarına imza

ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ MİRASI: ANKARA KIZ LİSESİ

atmıştır. Egli yalın çizgilerle uluslararası akıma yönelik fonksiyonu öne çıkaran basit geometrik kütlelerin birleşmesinden oluşan bir üsluba sahiptir. Egli’nin Türkiye’deki modern mimarlığın önemli isimlerinden biri olmasının nedeni hem uluslararası akımın Türkiye’deki öncülerinden olması hem de bu mimarinin ülkede yeşeren modernleşme projesinin bir uzantısı olmasıdır.

Ankara Kız Lisesi de Egli’nin tasarladığı diğer binalar gibi yalın çizgilerle uluslararası akımın yansımasıdır. Bu binada genç kızlar için öngörülen müzik odası, konferans salonu, jimnastik odası gibi pek çok faaliyeti içeren mekanlar bulunmaktadır. Bu mekanların yanı sıra okul büyük bir açık alana sahiptir. Okulun arkasında bulunan büyük bahçe, okul ve etrafındaki diğer eğitim ve kültür yapıları ile bir bağlantı oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra okula 1967 yılında bu dönemde yaygın olarak kullanılan brutalist akımın örneklerinden olan büyükçe bir konser salonu da eklenmiştir.

Binanın sahip olduğu bütün bu tarihsel önemlere karşın, şu anda bu bina harap bir durumdadır. Senelerce hor kullanılması ve eskimeye karşı önlem alınamamış olmasından dolayı binanın bir erken Cumhuriyet dönemi ürünü olduğu bile seçilememektedir. Ankara Kız Lisesi Mezunları Derneği’nin başlatmaya çalıştığı, restorasyon çalışmaları, Cumhuriyet Dönemi yapılarının korunması açısından bir örnek teşkil edebilecek olması bakımından önemlidir. Atatürk’ün bina ilk inşa edildiği zaman bahçeyi küçük bularak, genişletmesi ile oluşan ve bir rivayete göre ana kucağı şeklinde tasarlanmış olan bahçenin kullanılamayacak durumda olması ve civardaki diğer eğitim binaları ile olan ilişkisinin kopmuş olması, gerek lisenin kuruluş nedenlerini ve gerekse binanın tasarım ilkesini yok etmektedir. Etnografya Müzesi, Zübeyde Hanım Kız Meslek Lisesi, Türk Tarih Kurumu ve Halkevi ile birlikte bir kültür aksı oluşturan ve o dönemin eğitim anlayışını da yansıtan bu alanın korunarak Ankara’ya yeniden kazandırılması önemlidir. Öte taraftan bu bahçede yer alan bir amfi-tiyatronun üzerinin toprakla örtülmüş olması, okuldaki öğrenci faaliyetlerini kısıtlamaktadır. Bütün bu nedenlerden dolayı, bu bahçenin yeniden okula kazandırılması hem okulun kampus ortamına kavuşması açısından, hem de kültürel ve tarihsel bir birikimin Ankara kentine yeniden kazandırılması açısından da önemlidir.

ANKARA KIZ LİSESİ ANKARA ŞUBESİNİ ZİYARET ETTİ

22 Ekim 2004 tarihinde Ankara Kız Lisesi Mezunları Derneği’nden Jülide Gülizar, Necla Kugin ve Fügen Fermen, Mimarlar Odası Ankara Şubesini ziyaret ederek, Ozan Sağdıç’ın da bulunduğu bir toplantıda Cumhuriyet Döneminin ilk eğitim kurumlarından olan Ankara Kız Lisesi tarihçesi, günümüzde karşılaştığı sorunlar ve son durumu hakkında Mimarlar Odası Ankara Şubesine genel bilgi verdiler.

Ankara (Kız) Lisesi Ankara'nın Önemli Bir Söküğü

Okulun planı geniş bir yay şeklindedir. Bu yayın sağlı sollu uzayan iki koluyla öğrenciler için geniş bahçe düşünülürken, yayın yuvarlak yüzü, Ankara’ya başka tepeden bakan ön bahçe, Ankara iklimine uygun ağaçlarla küçük bir koru olarak tasarlanmış ve Hüseyin Gazi tepelerinden getirilen kırmızı taşlarla oluşturulan teraslar ve onlara bağlı merdivenlerle aşağıya inilen bir düzenleme yapılmıştır. Bir bütünlük sağlanması için de, binalar aynı renk boyanmıştır.

Üç kattan oluşan binada, çeşitli Avrupa ülkelerinden getirtilen laboratuvar malzemeleri, piyano, gramafon, porselen çay takımları, siyah deri koltuklarıyla çağdaş bir eğitim yuvası kurulmuştur. Atatürk sık sık okulu ziyaret etmiş, “imtihanlarda mümeyyizlik” yapmıştır.

Bugün ise, seksen bir yıl hizmet veren okul, yorgun bir binadır. Binlerce genç yetiştirmiş; gerek öğrencilerin, gerekse ilgisiz yönetimlerin hoyrat ellerinden geçmiş binada eskinin kalıtından çok az şey kalmıştır. Kanalizasyonları taşan, çatısı akan, ahşap kapıları ve trabzanları yağlı boyayla boyanmış, bahçesi çöplüğe dönüşmüş bir viranedir adeta. Yeri itibarıyla bazı kurumlarca bazen bahçesi otopark olarak, bazen de binanın kendisi Numune hastanesine katılmak istenmektedir.

Büyük sorunlarla başetmek için uğraş veren Ankara (Kız) Lisesi Mezunlar Derneği, bu önemli eğitim kurumunu yaşatmak için ilgi beklemektedir.

Ankara (Kız) Lisesi Mezunlar Derneği

TÜRKİYE MİMARLIĞINDA MODERNİZMİN YEREL AÇILIMLARI

DOCOMOMO_TÜRKİYE

ULUSAL ÇALIŞMA GRUBU POSTER SUNUŞLARI

10-11 Kasım 2004, ODTÜ Mimarlık Fakültesi-Ankara

Kamunun dikkatini 20. yüzyılda öne çıkan Modernizm’e çekmek ve “modern mimarlık, tasarım ve şehir plancılığı ürünlerini belgelemek ve korumak” amacıyla 1990 yılında oluşturulan uluslararası bir kuruluş olan DOCOMOMO (DOcumentation and COnservation of Buildings, Sites and Neighborhoods of the MOdern MOvement)’nun Türkiye Çalışma Grubu 2002 yılında kurulmuştur. DOCOMOMO Türkiye Çalışma Grubu, 10-11 Kasım 2004 tarihlerinde ODTÜ Mimarlık Fakültesi’nde “Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları” başlıklı bir toplantı düzenlemektedir. Bu toplantıda, erken 20. yüzyıldan yaklaşık 1970’lerin başına kadar devam eden süreçte, özellikle Ankara, İstanbul ve İzmir gibi büyük kentler dışında üretilmiş ve bugüne kadar belgelenememiş olan modern mimarlık örneklerini görsel ve yazılı belgelerle tanıtan veya yorumlayan poster sunuşları yapılacaktır. Bu sunuşların ardından, Türkiye’de modern mimarlığın belgelenme ve korunma sorunlarına odaklanan tartışma oturumları gerçekleştirilecektir.

Detaylı bilgi için: Elvan Altan Ergut
tel: (312) 210 2218 210 2203
e-posta: docomomo_ankara@arch.metu.edu.tr
http: www.docomomotr.itu.edu.tr

ANAYASA MAHKEMESİ

Yarışması Sonuçlandı

Kolokyum I Kasım 2004

Projeler 22 Ekim 2004 Cuma ile 2 Kasım 2004 Salı günleri arasında Kocatepe Kültür Merkezi'nde sergilenecektir. Kolokyum 01 Kasım 2004 Pazartesi günü saat 17.30'da Kocatepe Kültür Merkezi konferans salonunda yapılacaktır.

1. ÖDÜL: Ali Aybars Acarsoy, Gökhan Aksoy, Salih Gökhan Büyükkılıç

2. ÖDÜL: Affan Yatman, Nesrin Yatman
Yardımcılar: Özlem Yıldız Kaya, Berna Araz Arslan, Mehmet Pinarevli, Fulay Uysal

3. ÖDÜL: Gülay Keleş Usta, Ayhan Usta, Ali Kemal Şeremet
Yardımcılar: Şükrü Henden, Necmettin Selimoğlu
Maket: H.Emre ENGİN

1. MANSİYON: Haldun Ertekin, Oya İnci Eertekin
Yardımcılar: Güner Küçükakal, Mustafa Aakar

2. MANSİYON: Osman Sualp Güreşcioğlu
Danışmanlar: Faruk Eşim, Mustafa Aytöre
Yardımcılar: Necmettin Kahya

3. MANSİYON: Selim Velioğlu, Sunay Yusuf, Erce Funda

4. MANSİYON: Funda Öztürk Kerestecioğlu
Danışmanlar: Yavuz Selim Sepin
Yardımcılar: Barış Canpolat, Ferman Akgül, M. Ali Özbek, Bahar Dinçaslan

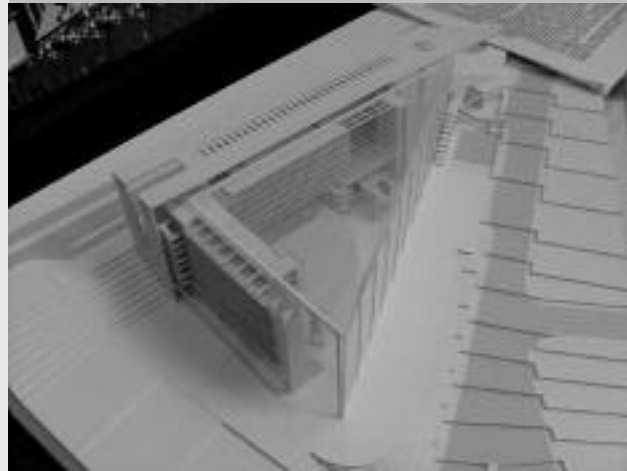
5. MANSİYON: Haydar Yeşil
Yardımcılar: Sevinç Gündoğdu, Gonca Taşdemir, Nurcan Yıldız, Cemile Öztürk, Linda Güzel

1. ÖDÜL

2. ÖDÜL

3. ÖDÜL

I. Ödül

Ali Aybars Acarsoy Gökhan Aksoy Salih Gökhan Büyükkılıç

1999 yılında ODTÜ Mimarlık Fakültesinden mezun oldular, 2000 yılında bürolarını açtılar. Çevre Bakanlığı Hizmet Binası mimari proje yarışmasında satın alma ödülünü, ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsü yarışmasında üçüncü ödülü, ardından Noterler Birliği yarışmasında da satın alma ödülünü aldılar. Üçü de doktora öğrencisi ve tasarım stüdyolarında kendi tasarımlarını, kendi ürettikleri ürünleri sergilemek amacıyla da bir senedir çalışıyorlar.

"Genelde her şeyi tasarım olarak değerlendiriyoruz. Bu bir bina olabilir, bir mobilya olabilir, bir iç mekân olabilir, bir bardak olabilir. Yurtdışında; Kazakistan'da, Rusya'da, Tataristan'da, Moskova'da belli işler yaptık. Şu anda, halihazırda Kazakistan'da kaba inşaatı devam eden bir şantiyemiz var, projemiz devam ediyor. Onun dışında, Tataristan Başbakanlık Binası'nı Sayın Affan Yatman'la birlikte yaptık. Yurtdışında yaptığımız tüm projelerde, binanın tasarımından tutun da son kullanıcıya gelinceye kadar her şeyiyle ilgileniyoruz. İç mekândaki genel dekorasyon prensipleri, mobilyası ve aksesuarlarına kadar çalışıyoruz yani projede mimarisini yapıp bırakmıyoruz. Dolayısıyla bu çalışmalar bizim için zor oluyor, çünkü bu şekilde piyasadaki bürolarla rekabet edebilmemiz zorlaşıyor, ama bittiği zaman her şeyiyle bizim oluyor."

"Anayasa Mahkemesi Binası yarışma ilanını gördüğümüz zaman çok heyecanlandık ve programını da inceleyince, "tamam" dedik, "eğer bu yarışmaya girersek belli sonuçlar alabiliriz".

Anayasa Mahkemesi Binası yarışmasını, tüm tecrübelerini ortaya koyabilecekleri bir ortam olarak değerlendirdiler. Çalışmalarını kendi ekipleriyle, yaklaşık iki ay boyunca sürdürdüler.

"Bu iki aylık çalışmanın sonucunda, her geri dönüp baktığımızda, bizi heyecanlandıran bir proje oldu. Diğer projelerde olduğu gibi radikal bir projeydi, yani sade olmasına rağmen, standardın biraz dışında: projemize "uygulama yapılamaz" gözüyle bakılabiliirdi. Seçilecek olan projenin kesinlikle uygulanabilir olması lazım. Yani o projenin artık geri dönüşü yok, birinci seçtiğiniz zaman projenin uygulanabilirliğine inanmanız gerekiyor. Projemizin yapılabilirliği, fonksiyon şemasının çok güzel çalışıyor olmasında, çünkü çok büyük bir bina ve Anayasa Mahkemesi Binasında devamlı çalışan birimler var. Bunların organizasyonu çok başarılı bulunmuş."

"Mimari tarzımızı; kütleli dolu-boş ve şeffaf-masif dengelerini gözetken ve bu yolla da kullanıcıya, diğer gözlemcilerle mesaj veren bir tarz olarak özetleyebiliriz."

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nce 23.10.2004 tarihinde yapılan söyleşiden derlenmiştir.

EDEBİ MEKANLAR

ŞANS MÜZİĞİ Paul Auster Can Yayınları, 1993

Oda, Nashe'in tahmininden çok daha büyüktü, neredeyse bir ahır kadar kocamandı. Yüksek, saydam tavanı ve açık renk döşemesiyle, havada asılı bir odaymış gibi açıklık ve aydınlık izlenimi veriyordu. Sol taraflarındaki duvar boyunca üstleri araç gereçlerle, tahta parçalarıyla, metal eşyalarla dolu masalar ve banklar sıralanmıştı. Bunların dışında odadaki tek eşya, tam orta yerde duran, üzerinde minyatür bir şehir maketi bulunan büyük platformdu. Kuleleri, yapıları, dar sokakları ve mikroskobik insanlarıyla görülecek manzaraydı. Platforma yaklaştıkları zaman, bu buluş ve ince iş karşısında şaşkına dönen Nashe gülümsemeye başladı.

Stone alçakgönüllü bir tavırla, neredeyse sözcükleri ağzından kerpetenle sökerek, "Bunun adı Dünya Şehri" dedi. "Daha ancak yarısı bitti, ama nasıl bir şey olacağını tahmin edebilirsiniz." Stone başka ne söyleyeceğini düşünürken kısa bir sessizlik oldu ve Flower bunu fırsat bilip oğlunu konuklara piyano çalmaya zorlayan gururlu babalar tavrıyla hemen söze girdi. "Willie bunun üzerinde beş yıldır çalışıyor. Şaşırtıcı, akıl almaz bir iş olduğunu kabul etmeniz gerek. Şuradaki belediye binasına bir bakın hele. Yalnızca onu yapması tam dört ayını aldı."

Stone gülümsemeye çalışarak, "Bunu yapmak hoşuma gidiyor," dedi. "Dünyanın böyle olmasını istiyorum. Her şey aynı anda oluveriyor."

Flower, Willie'nin şehri oyuncaktan öte bir şey," dedi. "İnsanlığın sanatsal bir görünümü. Bu bir anlamda otobiyografi; ama bir başka açıdan ütopya da denebilir - geçmişle geleceğin buluştuğu, iyinin kötüye üstün geldiği bir yer. Dikkat ederseniz, insanların çoğu Willie'nin kendisi. Bakın, şuradaki çocuk parkında onu çocuk olarak görüyoruz. Şurada ise yetişkin biri olarak dükkanında oturmuş gözlük camlarını törpülüyor. Şu sokağın köşesinde de, ikimizi piyango bileti alırken görüyorsunuz. Karısı, anası babası buradaki mezarlıkta gömülü, ama evin üzerinde melek gibi kanat açanlar da onlar. Biraz eğilirseniz, Willie'nin kızını merdivenden el sallarken görebilirsiniz. Buna özel yaşam perdesi, kişisel malzeme, iç varlık denebilir. Ama bütün bunlar, daha büyük bir ortama yerleştirilmiş durumda. Bunlar yalnızca birer örnek, insanın Dünya Şehrindeki gezisinin canlandırılması. Adliye Sarayına, kitaplığa, bankaya, hapishaneye bir bakın. Willie onlara 'Beraberliğin Dört Alanı,'

diyor. Her biri, şehrin uyumunu sürdürmekte önemli rol üstleniyor. Hapishaneye bakacak olursanız, mahkumların çeşitli işlerde mutluluk içinde çalıştıklarını, hepsinin yüzünde gülümseme olduğunu görürsünüz. Suçlarının cezasını çektikleri için mutlular ve çok çalışarak işlerindeki iyiliği yeniden bulmayı öğreniyorlar. Willie'nin şehri işte bu yüzden bana esin veriyor. Düşsel bir yer, ama aynı zamanda gerçekçi. Kötülük yine var, ama şehre egemen olan güçler kötülüğü nasıl iyiliğe dönüştüreceklerini bulmuşlar. Burada akıl egemen, ancak mücadele yine sürüyor ve ayrı ayrı her biri şehrin tamamını içinde taşıyan vatandaşlardan büyük gayret bekleniyor. Beyler, William Stone büyük bir sanatçı ve ben de kendimi onun dostları arasında saymaktan büyük onur duyuyorum."

Stone kıpkırmızı kesilip yere bakarken, Nashe platformun üstündeki boş bir alanı gösterip oraya ne yapmayı planladığını sordu. Stone basını kaldırdı, boş alana baktı, sonra kendisini bekleyen işi düşünerek gülümsedi. "Şu anda içinde bulunduğumuz ev," dedi. "Evi, araziyi, tarlaları, koruları yapacağım. Sağa da" -uçtaki köşeyi göstererek "bu odanın maketini yapmayı düşünüyorum. Tabii benim de odada olmam gerek, bu da yeni bir Dünya Şehri daha yapmam demek. Daha ufak çapta, odanın içindeki odaya sığacak büyüklükte."

Nashe, "Yani maketin maketi mi demek istiyorsun?" diye sordu.

"Evet, maketin maketi. Ama önce ötekilerin hepsini bitirmem gerek. Bu, son parça, en sonda eklenecek parça olmalı."

Pozzi, Stone'u bir deliye bakarcasına süzerek, "Kimse o kadar ufaklık şeyi yapamaz," dedi. "Bunu yapmaya kalkışırsan gözün kör olur."

Stone, "Merceklerim var," dedi. "Ufak çaptaki işler büyütek altında yapılır."

Nashe, "Ama maketin maketini yapacak olursan, kuramsal olarak onun da maketini yapman gerekecek," dedi.

"Bu böyle sonsuza dek sürer gider."

Stone, Nashe'in sözüne gülümseyerek yanıt verdi. "Evet, öyle galiba. Ama ikinci aşamadan sonrası çok zor olur, öyle değil mi? Yalnızca yapım işinden söz etmiyorum zamandan da söz ediyorum. Bu kadarım yapmam beş yılımı aldı. Bu ilk maketi bitirmem için bir beş yıl daha gerekecek. Eğer maketin maketi sandığım kadar zor olacaksa, on yıl, hatta yirmi yıl alabilir. Şimdi elli altı yaşımdayım. Hesaplarsan, bu bittiğinde bile epey yaşlı olacağım. Kimse de sonsuza kadar yaşamaz. Hiç değilse ben öyle düşünüyorum. Bill'in farklı görüşleri olabilir, ama o görüşlere büyük para yatırmam. Ben de herkes gibi, er geç bu dünyayı terk edeceğim."

Pozzi şaşkınlıkla sesini yükseltti. "Yani, ömrünün sonuna kadar bunun üzerinde çalışacağım mı söylüyorsun?"

Stone, başka türlü düşünülemezmiş gibi şaşırarak "Tabii," dedi, "tabii öyle yapacağım".

MİMAR BABAM

Bir Oğulun Yolculuğu

Yönetmen Nathaniel Kahn
Yapımcı Susan Rose Behr, Nathaniel Kahn
Senaryo/Anlatıcı Nathaniel Kahn
Yapım yılı: 2003 Süresi: 116'

" Birinin bir şeyi yapma yolu özeldir, fakat yaptığı herkese aittir. En büyük değeriniz hiçbir şekilde sahiplenemeyeceğiniz alanlardadır ve yapıp da size ait olmayanlar da en değerli olandır. Sunabileceğiniz bir şeydir, çünkü sizin daha iyi yanınızdır; herkese ait belli ortak değerlerin bir parçasıdır. Gerçekten sunmanız gerektiğini düşündüğünüz ise daima bir sonraki çalışmanız olacaktır, daha önce yaptıklarınız ise daima eksik kalacaktır. Bence, Bach gibi, yaptığı her şeyi sanki herkese malolmuş gibi yapan büyük bir bestecinin bile, hiçbir şey yapmadığım sanarak öldüğüne inanırım çünkü kişi çalışmalarından daha büyüktür. O yüzden de çalışmaya hep devam etmelidir.

Mimar olmanın uzun zaman aldığına; birinin hayallerinin mimarı olabilmenin uzun sürdüğüne inanıyorum. Profesyonel anlamda, bir gecede de mimar olabilirsiniz. Fakat mimarlığın ruhunu hissedip, kendini bunun üzerinden sunabilmek, çok daha uzun bir zaman alır.

Peki mimar nerede durur? İşte tam da burada durur: Boşlukların güzelliğini ortaya koyandır, bu da mimarlığın ası anlamıdır. Anlamalı boşluğu düşünerek bir çevreyi tasarlırsınız; bu da sizin buluşunuz olur. İşte mimar da tam buradadır."

Louis Kahn

2003 yılında tamamlanan ve gösterildiği bir çok festivalde ödüllendirilen My Architect 2004 Oscar Ödülleri'ne adaylığı ile yeniden gündeme geldi. Ekim ayı sonlarında Ankara'da gösterime giren film, Louis Kahn'ın oğlu Nathaniel Kahn'ın 20. yüzyılın en önemli mimarlarından olan babasının ardından, onu anlamak üzere çıktığı yolculuğun hikayesini anlatıyor.

Filmde, muhteşem Salk Enstitüsü, Exeter Akademisi, Bangladeş Parlamento Binası görüntüleri dışında, MoMA arşivlerinden elde edilen eski çekimlerin belirip kaybolmasıyla Kahn'ın mimarlıkla ilgili düşüncelerini kendi ağzından izleyebileceğiz. Sevgilileri, aile üyeleri, müşterileri, taksi şoförleri ve mimarlar ile söyleşiler ve tasarladığı mekanlara yapılan ziyaretlerle Nathaniel'in babasını tanıma arzusuna eşlik edeceğiz. Babasını erken yaşta kaybeden, onunla bir aile ortamı paylaşmamış olan gayri meşru oğul Nathaniel'in babasını 'yaptıkları' üzerinden anlama çabası ile belgesel olmayı aşarak mimara ve mimarlığın kendisine nüfuz ediyor film. Moshe Safdie (çekimleri tek seferde ve gölde yapılan söyleşi), Philip Johnson, Kahn'ın az bina yapmasına rağmen kendisinden daha başarılı olduğunu düşünen M. Pei, ilk yapılarını Kahn ilhamıyla yaptığını söyleyen Frank Gehry, onunla 40 yıl önce başladığı kavgayı hala sürdüren Edmund Bacon ve Vincent Scully gibi bir çok ünlü isim de filmde yer alıyor.

İstasyon tuvaletinde ölü bulunan ve kimliği teşhis edilemediği için morgda günlerce bekletilen Louis Kahn'ın, ölümü gibi özel hayatının da çok sıra dışı ve tutarsızlıklarla dolu olması filmin ana eksen. Karısını ve ailesini asla terk etmeyeceğini bildikleri halde 1960'ların tutucu ortamında ondan birer çocuk yapan ve hayatları boyunca başkalarıyla olmamayı seçen iki sevgilisi, yasal eşyle sürdürdüğü yaşam; birbirlerini tanımayan üç kardeşin ilk kez cenaze töreninde bir araya gelişi, hem dahi mimar, hem iflas etmiş başarısız biri olarak görülmekteyken New York'da yerine sıradan bir bina yapılmak için yıkılan ve yıkım sonrası derin pişmanlıklar uyandıran ve çok tartışılan Pen İstasyonu'nda erkekler tuvaletinde ölmesi gibi...

Kahn'ın son yapısı olan Bangladeş Parlamento Binası'nda sona eren yolculukta, bir yapının bir ulusun kimliğini biçimlendirebilme gücüne tanıklık eden Bangladeşli mimarın söyledikleriyle izleyicinin duygulanma doruğuna ulaşması ve Nathaniel'in babasını anlaması ve kabul etmesi filmin bitişini gerçek bir final haline getiriyor.

King Vidor'un Ayn Rand'dan uyarladığı ve Frank Lloyd Wright ilhamlı **Fountainhead**, Peter Greenaway'in Boullée arayışındaki mimarın dokuz ay süren kaybediş hikayesi **Mimarın Göbeği**, Peter Cohen'in Nasyonal Sosyalist estetik üzerine çektiği belgesel **The Architecture of Doom** gibi 'hafif' mimari değinili filmlerden sonra gerçek bir mimar filmi olma özelliği taşıyor My Architect. Bu özelliğiyle, müzisyenler, ressamalar, edebiyatçılar hatta dansçılar üzerine sayısız film üretilen sinema dünyasında nadide bir konuma sahip.

ÇEVREYE KARŞI SUÇ İŞLEMEN 2 YIL BOYUNCA SERBEST

12 ekim 2004 Tarihli Resmi Gazete’de tanımlanan “Çevreye Karşı Suçlar” son eklenen madde ile 2 yıl sonra yürürlüğe girecek hale getirildi.

Madde 181- İlgili kanunlarla belirlenen teknik usullere aykırı olarak ve çevreye zarar verecek şekilde, atık ve artıkları toprağa, suya veya havaya kasten veren kişi, 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Madde 182- 1-Çevreye zarar verecek şekilde, atık ve artıkları toprağa, suya veya havaya verilmesine taksirle neden olan kişi, adli para cezası ile cezalandırılır. Bu atık ve artıkların toprakta, suda veya havada kalıcı etki bırakması halinde, 2 aydan 1 yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

2-İnsan veya hayvanlar açısından tedavisi zor hastalıkların ortaya çıkmasına, üreme yeteneğinin körelmesine, hayvanların veya bitkilerin doğal özelliklerini değiştirmeye neden olabilecek niteliklere sahip olan atık veya artıkların toprağa, suya veya havaya taksirle verilmesine neden olan kişi, 1 yıldan 5 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

SON HÜKÜMLER

Madde 344- (1) b- “Çevrenin kasten kirlenmesi” başlıklı 181. Maddesinin 1. Fıkrası ile “Çevrenin Taksirle kirlenmesi” başlıklı 182. Maddesinin 1. Fıkrası yayımı tarihinden itibaren 2 yıl sonra yürürlüğe girer.

Ayrıca ruhsatsız binalarla ilgili yapılan **İmar Kirliliğine Neden Olma** başlıklı yeni düzenlemelerle ruhsatsız bina sorumlularına hapis cezası getirildi. Bu maddeler yayımı tarihinden itibaren geçerli.

Madde 184- (1) Yapı ruhsatiyesi alınmadan veya ruhsata aykırı olarak bina yapan veya yaptıran kişi, 1 yıldan 5 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

(2) Yapı ruhsatiyesi olmadan başlatılan inşaatlar dolayısıyla kurulan şantiyelere elektrik, su veya telefon bağlantısı yapılmasına mücade eden kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

(3) Yapı kullanma izni alınmamış binalarda herhangi bir sınıai faaliyetin icrasına mücade eden kişi 2 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) 3. Fıkra hariç, bu madde hükümleri ancak belediye sınırları içinde veya özel imar rejimine tabi yerlerde uygulanır.

(5) Kişinin, ruhsatsız ya da ruhsata aykırı olarak yaptığı veya yaptırdığı binayı imar planına ve ruhsatına uygun hale getirmesi halinde, 1 ve 2. Fıkra hükümleri gereğince kamu davası açılmaz, açılmış olan kamu davası düşer, mahkum olunan ceza bütün sonuçlarıyla ortadan kalkar.

UIA İSTANBUL 2005'E DOĞRU TÜRKİYE KONGRELERİ

İZMİR: "TARİHİ KENTLERDE BÜYÜME VE MİMARLIK"

UIA İstanbul 2005 Kongresi'ne hazırlık amacıyla kurgulanmış olan Türkiye Kongreleri'nin üçüncüsü Balıkesir, Çanakkale, Denizli ve İzmir Şubeleri'nin ev sahipliğinde İzmir'de gerçekleşti.

21 Ekim 2004 Perşembe günü yapılan basın açıklamasının ardından 22 Ekim 2004 Cuma günü kongre, yoğun bir katılımıla başladı. Açılış konuşmalarını şube ve belediye başkanları, ev sahibi illerde yer alan üniversite rektörleri ve mimarlık fakültesi dekanları ile valilerin yanı sıra Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Kemal Nehrozoğlu gerçekleştirdi. UIA İstanbul 2005'e ilişkin bilgilendirmenin ve "Kentler ve Mimarlık" başlıklı tematik sunuşun ardından, şube başkanları kentlerine bakışlarını dile getirdiler. Diğer oturumlarda "Tarihi Kentlerde Büyüme ve Mimarlık" teması altında; Prof. Dr. Sezai Göksu'nun yöneticiliğinde Balıkesir için Prof. Dr. Mete Tapan, Çanakkale için Mimar İsmail Erten; Mimar Hasan Topal'ın yöneticiliğinde ise Denizli için Prof. Dr. Necati İnceoğlu ve İzmir için Prof. Dr. Ahmet Eyüce kentleri ile ilgili sunuşları sırası ile yaptı. Oturumlar "Tarihi Kentlerde Büyüme ve Mimarlık" teması açısından ele alındığında, sorunları ortaya koymaktan ve bunları değerlendirmekten çok kentlere ilişkin bilgilendirmeler şeklinde gelişti. 23 Ekim 2004 Cumartesi günü düzenlenen panelde ise kongrenin genel bir değerlendirmesi, Tematik Danışma Kurulu üyeleri ve Belediye Başkanları tarafından yapıldı. Dinleyicilerin de katılımı ile zenginleşen panele katılım yine çok yoğundu. Günün geri kalan bölümünde, 9 Eylül Üniversitesi öğretim görevlilerinin rehberliğinde, Oteller Sokakı gezildi ve yapılan restorasyon çalışmalarına ilişkin bilgilendirmeler yapıldı. İzmir Agorası'na yapılan gezinin ardından, İzmir Arkeoloji Müzesi'nin bahçesinde, valiliğin verdiği resepsiyon ile Türkiye Kongreleri'nin üçüncü ayağı da sona ermiş oldu.

MİMARLIK MİMARLIĞININ DÖNÜŞÜMÜ

avrupa birliği sürecinde

ALİ ULUSOY- Merhaba, hoş geldiniz.

Bugün Mimarlar Odası Ankara Şubesi bülteninin dosya konusunun ikincisini tartışacağız. Bildiğiniz gibi ilk dosya konusu 14 Eylül 2004 tarihinde “**Mimarlık Eğitiminin Dönüşümü**” başlığı altında tartışıldı. Bugünkü tartışma konumuz “**Mimarlık Mesleğinin Dönüşümü**”. Bu tartışmaların tamamını bültende yayınlayarak, mimarlık ortamının bilgilendirilmesini hedefliyoruz.

Son birkaç yıldır sürekli gündemimizde olan ve mimarlık ortamını doğrudan ilgilendiren hem ulusal düzeyde hem de uluslararası düzeyde yasal düzenlemeler yapılmakta. Yapılan bu yasal düzenlemeler, mimarlık ortamını nasıl etkiliyor, nasıl dönüştürüyor, bunu gündeme taşımak istiyoruz. Bu konuları uzunca bir süredir çeşitli platformlarda tartışıyoruz.

Ulusal düzeyde yapılan yasal düzenlemelerin büyük bir kısmı Avrupa Birliği Müktesebatı kapsamında yapılan yasal düzenlemeler, bir kısmı da İç Hukuk Düzenlemeleri anlamında kısmen ona bağlı, kısmen bağımsız yapılan değişiklikler. Bunlardan bir tanesi gerçekleşti; biliyorsunuz, “**Kamu İhale Yasası**” diye tartışılan ve 2003 yılı Ocak ayında yürürlüğe giren Yasa Tasarısı. Daha sonra bu yasanın uygulama yönetmeliği hazırlandı. TMMOB Mimarlar Odası, yönetmelik çalışmaları sırasında görüşlerini ve önerilerini Kamu İhale Kurumuna o tarihlerde ilettiler. Bu günlerde tekrar “Kamu İhale Yasası”nda değişiklik söz konusu.

“**Belediyeler Yasa Tasarısı**”, 9 Temmuz 2004 tarihinde, “**Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun**” 14 Temmuz 2004 tarihinde TBMM’de kabul edildi. “**Büyükşehir Belediyeleri Yasa Tasarısı**”, “**İmar ve Şehirleşme Yasa Tasarısı**”, “**Kentsel Dönüşüm Yasa Tasarısı**”,

mimarlık mesleğinin dönüşümü

yuvarlak masa toplantısı 17 Eylül 2004

“**Yapı Denetimi Yasa Tasarısı**” gündemde. Yasa tasarılarının bir kısmı ile ilgili olarak, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen atölye çalışmaları Şubat 2004’de yapıldı ve tamamlandı, zannediyorum önümüzdeki günlerde bu konular TBMM gündemine gelecek.

Bir de 2003 Aralık ayında gündemimize gelen, “**Mesleki Yeterliliklerin Düzenlenmesi ve Tanınması Hakkında Kanun Tasarısı**” çok yoğun bir şekilde tartışılıyor. Bu tasarı, GATS (Dünya Ticareti Genel Antlaşması) süreciyle bağlantılı olarak ele alınan bir yasa tasarısı. 1995 yılında Türkiye ile yapılan ve hiçbir kısıt getirmeden imzalanan antlaşma gereğince, 2005 yılında Mimarlık Hizmetleri ülkemizde serbest dolaşıma girecektir.

Burada da esas olarak şu söyleniyor; “**2005 yılından itibaren hizmetlerin serbest dolaşımı süreci başlıyor, dolayısıyla bu süreçlerle ilgili bütün ülkeler, özellikle Avrupa Birliği ülkeleri ve Avrupa Birliği sürecinde olan ülkeler kendi müktesebatlarını, kendi hukuksal yapılarını bu sürece uygun olarak düzenlemek zorundalar.**”

Bu yasa tasarısı da bu kapsamda gündeme gelmiş bir tasarı. Mimarlar Odası Ankara Şubesi olarak bu çalışmaları yaklaşık 10 aydır takip ediyoruz. Bu çalışmalara, Mimarlar Odası adına Mehmet Bozkurt, TMMOB’den Serdar Kaynak, İnşaat Mühendisleri Odası’ndan da Gülay Özdemir katılıyorlar, bildiğim kadarıyla Serbest Mimarlar Derneği’nden bu süreci izleyen arkadaşlar var.

Bu yasa tasarısı, mimarlık mesleğinin nasıl uygulanacağını yeniden tarifliyor, yeniden düzenliyor. Dışarıdan Türkiye’ye gelecek mimarların **iş yapma düzenini** bir anlamda belirlemeye çalışıyor ya da Türkiye’den başka bir ülkeye gidecek mimarların herhangi bir Avrupa ülkesinde nasıl mimarlık mesleğini icra edeceğine dair kuralları belirlemeye

çalışıyor. Bununla ilgili olarak konu iki kapsamda tartışılıyor; birincisi Mimarlık Eğitimi, bu konuyu ilk toplantıda ele aldık. İkincisi ise Mimarlık Mesleği.

Eğitim konusunda en son geline nokta 3 farklı öneri var; 4+2+2 modeli, Mimarlar Odasının ACE(Avrupa Mimarlar Konseyi) direktiflerine, tavsiyelerine dayanarak önerdiği 5+2 modeli, bir de bu yasa tasarısında önerilen 4+2 modeli.

Kanun Tasarısı Taslağı, genel olarak Avrupa Birliği’ne üye ülkeler ile Avrupa Birliği’ne aday ülkelerin serbest dolaşıma giren meslek mensuplarının, mesleğini icra edebilmesi için gereken **Eğitim ve İş Deneyimi Koşullarını** belirlemekte ve bu konuda ülkelerin kendi **Ulusal Mevzuatlarında** yapmaları gereken düzenlemeleri içermektedir.

İlgili AB direktiflerinde olduğu gibi mimarlar, tıp doktorları, hemşireler, diş doktorları, veteriner cerrahlar, ebeler ve eczacılık meslekleri özel bölümlerde doğrudan düzenlenmektedir. Bu mesleklerin dışında kalan yaklaşık 400 meslek grubu için ise ortak uygulamaya geçilmek üzere yeni tarifler, yeni koşullar, yeni düzenlemeler oluşturulmaya çalışılmaktadır.

TMMOB Mimarlar Odası’nın gözlemci üyesi olduğu **Avrupa Mimarlar Konseyi’nden, 21.Yüzyıl için 21 Önemli Mesaj** (Mayıs 2004) başlığı altında, bu konuyla ilgili olarak şunlar söylenmekte:

“Genel olarak toplum ve özel olarak vatandaşlar, mimarlık hizmetleri için hem işveren, hem de sonuç ürünün kullanıcısı durumundadırlar. **Kamusal politikaların**, her düzeyde, toplum içinde **yapıların ve kamusal mekanların kalitesine** değer veren bir kültürel yapı oluşturmaya çalışması gereklidir. Bunun ötesinde, **mimari değerleri** anlamaya yönelik farkındalığın ve yeteneğin eğitim sürecinde mümkün olduğunca erken aşılması, anaokulundan başlayıp formal eğitimin tüm aşamalarında sürdürülmesi önemlidir.”

“**Kaliteli mimarlık**, tüm sürdürülebilirlik ilkeleriyle bir araya geldiğinde, vatandaşlarımızın asli ihtiyaçları ve yasal isteklerini karşılayacak, güzel ve varlığını sürdürebilir bir yapı çevre için ön şarttır.”

“**Kişilerin ve hizmetlerin dolaşımı** yoluyla kazanılan zenginliğe her zaman önem vermiş olan mimarlık mesleği, yüksek eğitim ve staj standartlarıyla desteklenecek serbest dolaşım hedefini ve bu dolaşımın yasal açıdan da tanımlanmasını sağlayacak koruyucu önlemleri desteklemektedir.”

“ACE, Bolonya modeliyle uyumlu bir şekilde üniversite düzeyinde minimum **5 yıllık eğitim** üzerine kurulu, yüksek kalitede mimarlık eğitiminin sürdürülmesini desteklemektedir.”

Bu yasa tasarısı, mimarlık mesleğinin nasıl uygulanacağını yeniden tarifliyor, yeniden düzenliyor. Dışarıdan Türkiye’ye gelecek mimarların iş yapma düzenini bir anlamda belirlemeye çalışıyor ya da Türkiye’den başka bir ülkeye gidecek mimarların herhangi bir Avrupa ülkesinde nasıl mimarlık mesleğini icra edeceğine dair kuralları belirlemeye çalışıyor.

“**Mimarlık**, ülkelerimizden her birinin tarihi, kültürü ve yaşam dokusunun temel bir özelliğidir.”

AB tarafından 6 Ekim 2004 tarihinde açıklanan **Türkiye İlerleme Raporu’nda** da meslek alanlarımızla ilgili düzenlemelerin henüz yapılmadığı ifade edilmektedir.

“BÖLÜM 2: Kişilerin Serbest Dolaşımı (Sayfa 81)

Son Rapordan Sonraki İlerlemeler

Bu bölümde (Kişilerin Serbest Dolaşımı) çok az ilerleme kaydedildi.

Karşılıklı mesleki niteliklerin tanınması, vatandaşların hakları ya da sosyal güvenlik sisteminin gelecekteki koordinasyonu hakkında hiç ilerleme kaydedilmedi.”

“Türkiye, Akademik diplomaların ve mesleki niteliklerin tanınmasını ele almak için hala yasal bir zemin oluşturmak zorunda. Hala kaldırılması gereken uyruk, yerleşim ve dil maddeleri var. Profesyoneller (meslek sahipleri) için minimumdaki eğitim gereklilikleriyle ve eğitimin koordinasyonu için tanımlı direktiflerle (altı sağlık profesyonelleri ve mimarlar için verilen direktifler) ve eğitimin nitelikleri ve bu niteliklerin direktiflerinin (bu direktif de aynı meslekler için ve ek olarak genel sistemde ve iki avukatın direktiflerinde geçen meslek grupları için) tanınmasıyla uyumlu olarak, yasalaşma bir standarda kavuşturulmalı.”

Bütün bu gelişmelerle ilgili kritik eşik 17 Aralık 2004 tarihidir. Eğer bu tarihteki gelişmeler Türkiye’nin beklediği doğrultuda olursa ulusal düzenlemeler devam edecektir, yoksa Türkiye farklı bir kulvara girecektir.

17 Aralık 2004 tarihinde açıklanacak olan sonucun

negatif yada pozitif olmasının elbette toplumsal alana, mimarlık ortamına ve mimarlık mesleğine yansımaları olacaktır, bu noktada yapılması gereken bütün bu süreçlerden bağımsız olarak, ülkemizin yerel özellikleri, tarihi, kültürü ve mimarlık birikimi de dikkate alınarak, TMMOB Mimarlar Odası'nın, Ulusal Mimarlık Politikaları'nın oluşturulması ve Mimarlık alanının düzenlenmesi ile ilgili olarak yoğun bir çabaya içerisine girmesini gerekli kılmaktadır.

AB Müktesebatı kapsamında yapılan **“Mesleki Yeterliliklerin Düzenlenmesi ve Tanınması Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı”** bu kapsamda değerlendirilmesi gereken bir çalışmadır. Bu konuda Mimarlar Odası'nın diğer mimarlık örgütleri ve üniversitelerle birlikte alacağı pozisyon mimarlık mesleğinin geleceği açısından da önemli olacaktır.

Avrupa Birliği ülkelerinde de bu konuyla ilgili olarak farklı görüşler olduğunu biliyoruz. Henüz AB ülkeleri bir uzlaşma sağlamış değiller. Bu noktada bizim de oldukça fazla eksliğimiz olduğu kesin.

Ulusal düzeyde baktığınızda mimarlık fakültelerinde, eğitim süreci dahil olmak üzere, eğitimin niteliği, kadro yapısı, fiziki yapıları, olanakları vb. sorunlar, uluslararası alanda ise diplomaların karşılıklı tanınması, akredite edilmesi, bu süreçte hangi kurulların yetkili olacağına kadar birçok konuda tartışma ve belirsizlik var. Örneğin yetkili kurul konusunda ortak bir mutabakata varılamadı. Bu kurulun YÖK olacağı söyleniyor, biz AB ülkelerinde olduğu gibi Mimarlar Odası'nın yetkili kurul olması gerektiğini ifade ediyoruz.

HASAN ÖZBAY- Ben size bir soru sormak istiyorum, önce bu tartışmalar için belki bizim açımızdan da bilgi eksikliğini tamamlamak açısından: Bunun paralelinde bir yönetmelik şu anda AB tarafından yürürlüğe girmiş durumda mı?

ALİ ULUSOY- Henüz girmedi. Avrupa Birliği Parlamentosundan gelen bir taslak var, ilk tartışma öyle başladı. Taslak, tartışılıyor. Hâlâ orada da bir ortaklık yok; çünkü Avrupa Birliği ülkelerinde de şu anda bildiğim kadarıyla konu tartışılıyor. 5 Mayıs 2004 tarihinde **Almanya Kuzey Ren Westfalen Mimarlar Odası** yetkilileri ile yaptığımız görüşmelerde, kendi ortamlarında bu konuyu tartıştıklarını söylediler. Henüz yasallaşmadı, belki eşzamanlı olarak yasallaşabilir.

HASAN ÖZBAY- Benim merak ettiğim şey; biz diyelim bu metni yürürlüğe soktuk, ama onlar bambaşka bir metni yürürlüğe soktular, ne olacak bu durumda?

ALİ ULUSOY- Öyle bir tehlike olabilir tabii, ama esas olarak AB Parlamentosunda bunun kabul edilmesi lazım, bu arada biz karşılıklı koşulları belirlenmeden bunu kabul edersek, kendimizi bağlamış oluruz.

ŞEVKİ VANLI- Bu konular eşit ortamlarda

AB Müktesebatı kapsamında yapılan **“Mesleki Yeterliliklerin Düzenlenmesi ve Tanınması Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı”** bu kapsamda değerlendirilmesi gereken bir çalışmadır. Bu konuda Mimarlar Odası'nın diğer mimarlık örgütleri ve üniversitelerle birlikte alacağı pozisyon mimarlık mesleğinin geleceği açısından da önemli olacaktır.

konuşulacak şeyler. Görüşmeler başlasa bile, biz Avrupa'ya vizesiz gidemiyor, onlar buraya gelebiliyor. Bu durumda herhangi bir rekabet yapılamaz. Eşitlik olmayan bir yerde, iş alanında da eşitlik sağlanamaz. Bir taraf baskın çıkar. 1995'te ön anlaşma da olsa kabul edilemez . Kaldı ki bizim yetişme koşullarımız, ilk ve orta öğretim, toplumun eğitim düzeyinde altyapısı zayıf gençler, mesleki eğitimi de tam alamazlar... Mimarlık okullarının çoğunun hali ayrıca yürekler acısı... Belki bazı okulların durumu orta öğretimden daha perişan. En önemlisi bu açıdan olmayan eşitlik.

KADRİ ATABAŞ- Efendim, 1995 yılında biz serbest dolaşımı hizmet sektöründe kabul ettik. Dolayısıyla 2005 yılında sadece bu alanda (o tarihte hükümetler arası anlaşma yapıldığı için) yani proje sektöründe tek taraflı olarak Avrupa Birliği üyesi olan ülkelerin mimarları bu ülkede çalışma yapabilecekler. TMMOB, o tarihte buna gerekli itirazı yapamadığı için, veya gücü yetmediği için, neyse, bilmiyorum, bu noktaya geldik.

ALİ ULUSOY- Bu kanunun kapsamını okuyayım: *“Bu kanun, ülkemizde belli mesleklerin edinilmesi ve icrası için gereken mesleki yeterliliklere sahip olunması ve düzenlemeye tabii bir meslekle ilgili mesleki yeterlilikleri Avrupa Birliği üyesi ülkelerden birinde edinmiş Avrupa Birliği üyesi ülkelerin vatandaşlarının, mesleklerini ülkemizde kendi işyerinde veya başkasının yanında çalışarak icra edebilmesi için gerekli esas ve usulleri kapsar, bunu düzenler”* diyor. Yani çok yerinde bir soru, siz haklısınız.

Ben tartışmalar konusunda bilgi vereyim: Avrupa Birliği Genel Sekreterliğindeki tartışmaların hepsini izlemedim, bir kısmını izledim. Burada bir de şöyle bir kaygı var: *“Dışarıdan mimarlar gelecek, bu ülkede serbest hizmet üretecekler, biz de bunu*

düzenleyelim. Öyle bir düzenleyelim ki, bir taraftan da kendimizi koruyalım, yani birtakım kısıtlar getirelim.” Bunlar tartışıldı orada. Dil meselesini örneğin demin sen sordun, kısıtlardan bir tanesi bu olabilir, Türkçe'yi biliyor olmak gibi. Örneğin Yunanistan'da benzer bir kısıt var. Bütün bunlar konuşuluyor, ama “uyum yasaları kapsamında böyle yasayı Meclisten geçireceğiz” diyorlar, biraz “kapalı devre” sürüyor tartışmalar. Biz oraya görüşlerimizi iletiyoruz, Mimarlar Odası Merkezi, buna ilişkin görüşlerini yazılı olarak Avrupa Birliği Genel Sekreterliğine verdi. Bildiğim kadarıyla Serbest Mimarlar Derneğinin oraya ilettiği görüşleri var. Bizim dışımızda AB direktifinde adı geçen meslek örgütlerinin temsilcileri de toplantılara katılıyorlar.

HASAN ÖZBAY- Bu kanunun enteresan bir tarafı var, o da şu: Bu kanun, tıp branşlarını (yani doktorluk, hekimlik, dişçilik, ebelik gibi), avukatlığı, hukuku ve mimarlığı içeriyor ama mühendislik dallarını içermiyor. Bu perspektiften baktığımız zaman, bu saydığımız mesleklerin dışında mühendislik, iktisat, ekonomi gibi meslek dalları da var, yani binlerce meslek dalı var, şoförlükten tutun da sanayi sektörüne kadar. Kanunun sadece bu dalları barındırması, burada bir yandan şöyle bir açılım da yaratıyor: Bu meslekler, belirli yerel bilgilerle yapılması gereken meslekler, bu anlamda doğal olarak korumayı da içeriyor izlenimini ediniyorum. Çünkü kanunun bir bölümünde diyor ki, *“bu mesleği o ülkede uygulayabilmek için, uygulayacak kadar o ülkenin dilini bilmek gerekir.”* Benzer şekilde -benim ilk sorum buydu- mesela Avrupa Birliği de bunu kabul ederse, ben diyelim ki Belçika'da bir iş yapmaya kalkarsam, Belçika'nın o bölgesinin dilini bilmem gerekecek demektir. Aslında bu açmak değil de, bir anlamda sınır koymak anlamına da geliyor. Ancak burada benim bilemediğim şey şu: Avrupa Birliği bu kanunu çıkarırken o maddeyi kaldırırsa, dil üzerinden koruma beklentim ortadan kalkmış oluyor; o zaman geriye ne kalıyor? Diploma olarak yeterliliğiniz kalıyor. Sanırım Avrupa Birliğinde de 4 + 2'yi tartışıyorlar, kesinleşmiş bir formülasyon onlarda da yok, ama Avrupa ülkelerinin çoğunda eğitimin bizdekinden daha uzun olduğu gibi bir izlenimim veya gözlemim var. Bir de adını vermediği bir meslek örgütünün sizi bir anlamda refere etmesi, sizin yeterli olduğunuzu deklare etmesi gerekliliğini istiyor. Bu yönetmeliğin içindekiler bu tür bürokratik tanımlar yapıyor. Bu yeterliliği edinen her kişi, eğer o dil engeli kalkarsa, o ülkede gidip o mesleği icra etme şansına sahip olacak.

Ancak mimarlık üzerinden konuştuğumuz zaman, bildiğim kadarıyla başka yönetmelikler de var. Avrupa Birliği'nin yarışmalarla ilgili yönetmeliği, örneğin 200 bin Euro'dan yüksek bedelli hizmet içeren proje yarışmalarının Avrupa Birliği ülkelerini içerecek şekilde uluslararası olarak çıkarılmasını

zorunlu kılıyor. Keza yine bizim Kamu İhale Kanununun bir eşik değer tabiri var; proje hizmeti için 850 milyar gibi bir rakam hatırlıyorum, bu rakamın üstünde olan hizmetleri uluslararası olarak yaptırmak zorunda. Şu anda yürürlükte olan uygulamalarla, bir anlamda bazı hizmetlerin uluslararası alana açılmış olduğu bir durum var. Ancak buradaki durum, sanırım daha kişisel bir çalışma alanını tarif ediyor, yani bir kişi Türkiye'ye gelip de mesleki faaliyetini nasıl yürütecek? Bir şirket olarak sürdürmeye kalkarsa, zaten bir şekilde bunun yolunu buluyorlar. lokal ortak, partner buluyorlar ve dünyanın her yerinde bu şekilde yürüyor. Lokal ortak o ülkedeki bürokrasiyi bilen kişi olarak ruhsat alma gibi işlemleri takip ediyor. Ancak buradaki tanım bir kişinin o ülkeye gidip birey olarak çalışma şartlarını belirliyor diye yorumluyorum.

ALİ ULUSOY- Hayır, zaten bu yasa tasarısında şöyle söylüyor: Mesleki faaliyetinin yerine getirilmesiyle ilgili madde 51: *“Bu kanun kapsamında bir mimarın mesleki faaliyetleri, mimar unvanı altında düzenli olarak icra edilen faaliyetlerdir”* diye, senin söylediğin anlamda tariflemiş.

ŞEVKİ VANLI- 1995'te böyle bir şey kabul edildiğine göre geçen10 sene içinde uygulamalar ne oldu, bu sorunlar ortaya çıkmaya başladı mı, yoksa kimsenin haberi yok mu veya Türkiye krizde olduğu için mi gelmiyorlar, bunlar gibi bir sebep var mı?

KADRİ ATABAŞ- Türkiye'ye 10 yıl hazırlık süresi verildi, bu arada hazırlık yapılmadı. Sözleşme 95'te imzalandı, 2005'e Türkiye'yi hazırlamak için 10 yıl verildi. Bizler, Türkiye Cumhuriyeti olarak 10 yıldır bekledik, şimdi 10 uncu yıl, yumurta kapıya geldiği için... uğraşıyoruz.

HASAN ÖZBAY- Yalnız, bir bilgiyi de eklemek lazım: GATS 95'te yürürlüğe giriyor, 10 yıllık bir süreci var. Bu süre içerisinde, sanırım yeniden gözden geçirilip değerlendirilme periyodu vardı, ama ilgili yönetmelikte de diyor ki, *“üye ülkeler, önerdikleri, açtıkları alanlarda geriye yönelik öneride bulunamazlar.”* Bir örnek vereyim: Biz mimarlık alanını açmışız, hiçbir kısıtlama koymamışız, ama bazı ülkeler koymuşlar. Biz kısıtlama koymadığımız için “bu ülke koymuş, mütekabiliyet esasınca ben de isterim” diyemiyorsunuz; çünkü kanun zaten diyor ki, *“geriye yönelik kısıtlamaya yönelik öneride bulunamazsın.”* O yüzden bizimkiler baştan zaten bu konuda duyarlı olmadıkları için, kaybetmiş durumdalar. Sadece birkaç meslek dalı var, haritacılıkta mesela bir şekilde sınır koymuşlar.

ALİ ULUSOY- Söylediğiniz doğru, biz hiçbir kısıtta bulunmamışız, o sözleşmeyle birlikte bütün alanları açmışız. Ancak bundan sonraki süreçte, en azından o yasa tasarısı meclise geldiğinde, -onun için biz bir miktar bu tartışmaları yapıyoruz- bu noktada baskı

Öyle görülüyor ki, yerel koşullardan daha az etkilenen büyük programları yani seçme işleri onlar; orta işleri onlara taşeronluk yapanlar yapacaklar; hizmet bedelinin düşük olduğu durumlarda Türk mimarlar devreye girecek.

oluşturabiliriz, yasa tasarısının bazı maddelerine ilişkin, örneğin mimarlık alanına ilişkin birtakım kısıtları orada önerebiliriz, önermek durumundayız. Şu anda bu yasanın geçmesi durumunda, senin söylediğin gibi, dil falan gibi birtakım kısıtlar buraya girmezse, dışarıdan gelecek mimarlar burada hiçbir kısıt olmadan serbestçe mesleklerini icra edecekler. Ama bizim de kendimizi koruyacak kısıtları koymamız lazım.

ŞEVKİ VANLI- Her ne kadar bugün, mimarlıkta kimlik arayışı rafa kalkmış görünüyor, uluslararası deyimi ile, bir pasaport gibi veya serbest dolaşım izni gibi dünyadaki örnekler geçerli oluyor ise de yerel bazı pratik ve kültürel bağlamları hiç olmazsa düşünce olarak yok sayamayız. Mimarının sanıldığı gibi teknik, mühendislik hizmeti olmadığını ilgililere anlatmalıyız. Öyle görülüyor ki, yerel koşullardan daha az etkilenen büyük programları yani seçme işleri onlar; orta işleri onlara taşeronluk yapanlar yapacaklar; hizmet bedelinin düşük olduğu durumlarda Türk mimarlar devreye girecek.

KADRI ATABAŞ- İki şey olabilir: Birincisi, ancak şunu yapabilirsiniz: “Avrupa Birliğinin bu konuda çıkaracağı ortak yasanın koşulları da Türkiye 'de geçerli olacaktır” demeyi deneyebiliriz. O zaman ortak yasaya konuluyorsa bize de gelir. Yoksa Hasan'ın söylediği, geri dönüşü yok. Yani 2005 yılında hizmet sektöründe tamamen açılacağız. Bu saatten sonra “sınır koyuyorum” bence olmaz, ancak “Avrupa Birliğinin kendi hazırladığı taslakta veya öneride yer alacak koşullar da geçerli olacaktır” diyebilirsin. Ben bunun dışında başka bir kısıt getirebileceğini sanmıyorum; çünkü o geri adım atmak olur. Karşımızdakiler bizden daha fazla birikimli, onun için böyle bir şeyi kabul etmezler. Yani Meclise öyle bir öneri vermenin bir yararı olacağını sanmıyorum. Meclis de muhtemelen dönüp, Avrupa

Birliğine o değişiklikleri sunacaktır. Onlar da bakacak ve kabul etmeyecekler. Önerilebilirse, bilelim ki böyle bir sıkıntı var.

Bir şey daha ilave edeceğim Sayın Ulusoy; ben tam bilmiyorum, ama çeşitli tevatürler var, tarihe not düşmek için bilmeliyiz: 95 yılında bu meşhur yasa taslağı tartışılırken veya bu anlaşma tartışılırken, o tarihteki bürokrasi, (Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı mı veya Başbakan Müsteşarlığı mı, bu anlaşmayı yürüten kurum yetkilileri) iddia ediyorlar ki; “TMMOB'yi bu konuda bilgilendirdiler. TMMOB'nin bu tartışmalara katılmasını istediler, ama TMMOB, 'bu işe prensip olarak karşı olduğunu belirterek', bizim toplantılarımıza katılmadı”. Bu bilgi, 3-4 sene önceki tartışmalar sırasında “bu sorun nasıl atlanır” diye tartışılırken gelmişti. Yani hakikaten TMMOB tamamen dışında bırakılarak, hiç haber verilmeden böyle bir anlaşma mı yapıldı, yoksa bir şekilde ilgili meslek kuruluşlarının, mesela TMMOB'nin bu süreçten haberi vardı, ama bir şekilde TMMOB kendi isteğiyle sürecin dışında mı kaldı? Nasıl olduğunun artık bir yazılı belgeye dönüşmesi lazım, çünkü bu durum bizim mesleğimiz açısından çok önemli nokta ve bunların artık belgelere geçmesi gerektiği fikrindeyim.

ALİ ULUSOY- Benim bununla ilgili söyleyebileceğim şöyle bir şey olabilir: Geçen yıl yapılan tartışmaları hatırlıyorum, bu konu TMMOB'nin gündemine geldiğinde, konu doğrudan mimarları ilgilendirdiği için, yazıyı Mimarlar Odası'na gönderdiler, “Konu sizi ilgilendiriyor, lütfen bu konuyla siz ilgilenin” diye. 1995 yılındaki GATS süreci ile ilgili bir tartışmayı hatırlamıyorum. Atlandığı kesin, sonuç itibarıyla o dönemki hükümetimiz bu antlaşmanın altına imza atmış, ama kimse de sesini çıkarmamış. O anlamda söylediğiniz doğru, bunun altının çizilmesi lazım, demek ki bunu herkes atmış; Mimarlar Odamız da atmış, TMMOB de atmış.

HASAN ÖZBAY- Yalnız, şöyle bir şey var: GATS, sadece Avrupa Birliğini değil tüm dünyayı içeriyor. GATS anlaşması yürürlüğe girdiği zaman, sadece Avrupa Birliği değil, diyelim ki Meksika'daki bir mimarlık firması da Türkiye'ye gelip faaliyette bulunacak. Avrupa Mimarlar Konseyi'nin Beyaz Kitabı'nda GATS konusu da geçiyor, “GATS'a karşı ne yapacağız” anlamında onların da endişeleri var, bu sadece bizim problemimiz değil, Avrupa'nın da problemi. Çünkü Avrupa Birliği, bir yandan kendi içinde bir iç pazar oluştururken, bir yandan da dışarıdan gelen şeyleri denetleyemezse, zaten o birliğin bir avantajı kalmamaya başlıyor. Aslında onlar, kendi içlerinde kapalı pazar oluşturmak istiyorlar; herkes oraya girdikten sonra, birlik olmanın da bir mantığı kalmayacaktır. Onlar büyük ihtimalle bence GATS'ı bizden daha iyi değerlendirmişlerdir ve kendi sektörlerinde, tüm kritik noktalarda kısıtlamaları koymuşlardır.

KADRI ATABAŞ- Çoğunda var, bir tek Türkiye'de kısıtlama yok. Yani, diğer ülkeler kendilerine göre zamanlarla ya da koşullarla ilgili karşılıklı ikili anlaşmalar yapmışlar. Bir tek biz (benim bildiğim kadarıyla) kayıtsız şartsız kabul etmiş durumdayız.

ALİ ULUSOY- Hayır, şöyle bir şey söylendi, bu süreci izleyen arkadaşların aktardığı bir durum bu: “2005'te böyle bir süreç başlıyor, ama süreç bütün ülkeler açısından devam ediyor aslında, 2010 yılına kadar böyle bir geçiş sürecinin yaşanacağı ifade ediliyor. Dolayısıyla o süreç içerisinde de bu düzenlemeleri yapan ülkeler ya da yapmayan ülkeler, kısıtları koyanlar/koymayanlar, neler olabileceğini gözleyecekler.

KADRI ATABAŞ- Ama şöyle ya da böyle, isterseniz bir başka yere bakalım: Diyelim ki biz bir anlaşma yaptık, dolayısıyla 2005 yılında bu anlaşma bir şekilde yürürlüğe girecek, çalışmaları da devam ediyor. Bir yandan da bizim kendi meslek pratiğimiz, yani Türkiye'nin mesleki koşulları var. Biz ne yapacağız? Hani hukuki boyutu bir yana, bir şekilde de görünüyor ki, yürümekte olan dünya ölçeğinde bir süreç ve ilişki biçimi var. Şu anda bile Türkiye'ye bir yığın yabancı proje firması geliyor ve maalesef kavram projeleri çizip, (bana sorarsanız, çoğu da çok kötü projeler) ve bunlar uygulanıyor. Uygulamalarını Türkiye'deki mimarlar yapıyor, ya da Türkiye'nin en büyük firmalarından birisi, Anitsa-Doğan Tekeli firması gibi bir firmaya kazık atıp -başka kelimesi yok- kavram projelerini onların elinden alıp Amerikalı bir dekorasyon firmasına üstelik uygulama çizdiriyorlar ve ne Oda ne de ilgili proje firması bir şey yapamıyor, Türkiye'nin en köklü proje firması maalesef bir şey yapamadı, yani sonucunu kabul edip oturmak zorunda kaldılar.

Dolayısıyla bizim bütün endişe ve çabalarımızın dışında yürümekte olan bir süreç de var. Geçen günlerde Sayın Ulusoy bir kitapçık hazırlatmıştı. Avrupa'da bu konuda yapılan tartışmalarla ilgili. Almanya'da bir açık oturumda Alman İmar Bakanlığı'nın ve Konut Bakanlığı'nın Müsteşarı çok ilginç bir şey söylüyor Almanya için: “Almanya'daki bürolar maalesef diğer ülkelerdeki gelişmelerin gerisinde kaldılar ve bizdeki bürolar en fazla 3-5 kişilik bürolar. Dolayısıyla Alman mimarları, şu anda pazarını küçülttüğü için gelişemiyor. Süratle yapınızı değiştirin ve derhal büyümeye bakın, yoksa diğer ülkelerin gerisinde kalıyorsunuz” çok ilginç bir not. Aslında yıllardır Alman mimarlığında bu kadar bilgi birikimi var, hakikaten bir açıdan bakarsanız... Hasan bir açıktoturumda adamlara sormuştu, Teknoloji ve Mimarlık Seminerinde, “detay mimarlık mı demektir?” diye; yani muhteşem teknoloji, detay filan, ama dünya mimarlığında bir veya iki isim dışında hiçbir yönlendirici güçleri yok. Adamın o konuşmasını okuyunca anladım ki, uluslararası proje üretme sürecinin neredeyse dışında kalmışlar. Adam, “derhal bundan çıkın ve büyüün” diyor, yani

Türkiye'de mimarlığın küçük iller, ilçeler bile dahil, artık bir araya gelme, uluslararası ölçekte yarışmayı kabul etme durumunda, Türkiye'de bundan sonra mimarlık tartışılacaksa, çok büyük çapta yarışmaların çok sayıda çıkması için uğraşmak gibi alanlara kayması gerektiğini düşünüyorum.

Almanya'nın bile kendi içinde böyle bir sorunu olduğu anlaşıyor.

Bizde ise durum daha da felaket, bir de bir yandan serbest mimarlık mesleğiyle ilgili garip garip taslaklar çıkıyor. Özür dileyerek söylüyorum, ama küçük ilçe bürolarının -onlara da çok saygı duymama karşın- mantığıyla biz meslek uygulaması ile ilgili bir yönetmelik çıkarmaya çalışıyoruz. Bence ne yapılabilirirse bir bakmak lazım. Gelişime baktığımda, şöyle ya da böyle, ben artık tek başına bir mimarlık mesleği ya da bürosu kavramının gittikçe yok olması gerektiğine inanmaya başladım.

Mimarlık, bence modern mimarlığın başlangıcındaki gibi bir takım kaptanlığı gibi yorumlanmalı. Mimarlık gittikçe, böyle bir kişinin oturup, tek başına proje çizdiği bir şey olmaktan çıkıyor, kabul edin ya da kabul etmeyin. Aydan Balamir bir yazısında “cılalı kaporta mimarlığı” diye bir deyim kullanmıştı. Yani artık öyle garip şeyler yaşamaya başladım ki, benim projeme dışarıda gezen bir giydirme cepheci, bir bakıyorum, işverene gitmiş, “efendim, biz sizin binanızı şöyle giydiririz” diye üç boyutlu çizim sunuyor. Dolayısıyla, biz, kendimiz eğitim ve pratik olarak bu değişimlere hazır mıyız diye baktığımda, mimarlık pratiğinin de, mimarlık örgütlenmesinin de, proje anlamında daha çok katılım gerektiren, daha ortaklı, daha büyük yapılara dönüşmesi gerektiği fikrindeyim. Dolayısıyla eğer bunu Avrupa Birliği zorluyorsa, bu durum bana bu kısmıyla ters gelmiyor. Türkiye'de mimarlığın küçük iller, ilçeler bile dahil, artık bir araya gelme, uluslararası ölçekte yarışmayı kabul etme durumunda, Türkiye'de bundan sonra mimarlık tartışılacaksa, çok büyük çapta yarışmaların çok sayıda çıkması için uğraşmak gibi alanlara kayması gerektiğini düşünüyorum. Meslek dönüşümüyle ilgili çok kısa fikrim bu.

ŞEVKİ VANLI- Bizim Osmanlıdan kalma huy haline

gelmiş kötü bir alışkanlığımız var. Uzmanlık işlerinde, tıpkı ithal mallarına, “ingiliz ipi ile asılmayı” istemek gibi bir güvenimiz var. Çocukluğumda, “yahudi doktor” veya “gavur doktor” pek sevilirdi. Yüzyıllardır Türkler yabancılara muhtaç yaşamaktadırlar. Sabancı'lar, Üniversitelerinin projelerini illa Amerikalılar yapacak diye tuttururlar ve ortaya çıkan maskaralığı göremezler... Örnek çok... Hatta mimarlarımız bile bir Türk mimarının yapısından değil, yabancı yapılardan öğrenmeyi yeğlerler... Kendilerine olan güvensizliği bir türlü tam yenemediler “Kim iyi yaparsa o yapsın” derken yabancılar kastediliyor. Türklerin yapılarını da değerlendirirken onlara benzemeyi kriter olarak gösteren bir toplumuz. Yalnız yapılarda değil, yazıların altında da başvuru olan yabancı yayınlar listesinin kalabalıklığı yazının değer ölçüsüdür, genelde... Düşünün, yeni ve İstiklal Savaşı gibi bir mücadele ile kurulan Ankara'yı berbat eden yabancılara hala toz kondurmayız... AB'ye girmek değil müzakere tarihi almak için verdiğimiz tavizleri düşününce, kahroluyorum... Aileler çocuklarını Amerika'da okutmak için evlerini satıyorlar. Oradaki öğrenci sayısının 200.000 olduğu söyleniyor. Doğruysa paralı üniversitelere ve çocukların geçimine yılda en az 5-6 milyar dolar ödeniyor. Türkiye'deki eğitim parasızlıktan kıvranıyor ve toparlanamıyor...

AB'nin belki faydalarını da göreceğiz... Örneğin eğitime de belki kriterler gelecek... Avrupa'yla bütünleşmek için okuma yazma oranını yükseltmek, olmazsa olmaz bir koşul olsa da, kesinlikle, çağdaş, ülkeyi yönlendirecek, her konuda bir elit kesime ihtiyaç var ve her konudaki sorunlarda sorumluluk eğitimdedir... İstanbul'da mimarlık eğitimi konulu bir toplantıda bulundum, yürekler acısı, kimse kimseyi dinlemiyor, kervan yoluna devam ediyor... Yani Türkiye'nin kesinlikle bir eğitim politikasına ihtiyacı

var. Fakat çoğunluğu, kendileri çapsız eğitimcilerden oluşan üniversite ortamı ülkenin vasatının bir parçası olarak bunu çözemeyecektir. Azınlıktaki istisnaların, çoğunluktaki vasatı yönlendirmesi, her konuda olduğu gibi olası değildir.

HASAN ÖZBAY- Bu yönetmelik, diyelim yürürlüğe girecek veya girmese bile, biz Avrupa Birliğine girersek, doğal olarak genel bir pazar içinde davranma zorunluluğumuz kalacak. Burada da bizim ve bizim dışımızdaki birtakım bürolarla veya mimarlarla rekabet edebilmek için, onların standartlarına ulaşmamız gerekecek, işin bir boyutu bu.

Ancak işin bir yanı daha var, Avrupa Mimarlar Konseyinin “Beyaz Kitap” adlı direktifinden örnekleyeceğim. “Pazara girme özgürlüğü” başlığı altında size kısa bir metin okuyayım:

“Saydamlığın artması kasıtlı olmasa da, geniş toplum çıkarlarını daraltmaktadır; çünkü küçük ölçekli işletmelerin, orta ölçekli tasarım ve yapım işleri için bile piyasa erişimi bakımından karşılaştıkları zorluklar, saydamlığın nesnel ölçütler arayarak piyasaya yeni yeni girişler olmasını ya da küçük işletmelerin pek çok kamu sektörü projesine katılma olasılığını azaltması nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Bu durum, yenilikçiliği ve kültürel çeşitliliği azaltacak, küçük işletmecilere zarar verecek ve tasarım sürecinin merkezileşmesine yol açacaktır” diyor.

Devamında da son zamanlarda tasarla ve yap türü girişimlerin işverenlerin kolayına geldiği, ama sonunda ciddi bir ürün çıkmadığını örnekleriyle anlatıyor.

Aslında metne girmiş olan bu sorunlar, bizim de karşımıza çıkacak olan sorunlar; çünkü Avrupa Birliği kurulduktan sonra, oradaki meslek örgütleri, bu zamana kadar kendi alanları, kendi ülkeleri içinde kurumlaşmışken, gelenekler oluşturmuşken, birden bire Almanya'daki bir mimara Fransa'da, Hollanda'daki bir mimara İtalya'da iş yapma olanağı çıktı. Bu tabii rekabeti artırıyor. Burada da belirtildiği gibi, sadece büyük büroların değil, hani örnek verirsek, konfeksiyon değil de, butik çalışan terzinin de koruması gerekiyor. Aksi takdirde mimarlık mesleğindeki birtakım dinamiklerin, yeni gelişmelerin, “sanatçı” diye mimarlarımızın tırnak içinde anlattığımız boyutunun ortadan kaybolması tehlikesi var; çünkü bu işi fabrikasyon hizmet olarak gören büyük büro karşısında sizin o işi alma şansınız olmayabilir.

Batının bu anlamda refleksler geliştirdiğini görüyorum. Aksi takdirde örneğin Libeskind gibi, yeni yeni insanların, yeni yeni fikirlerin çıkma olanağı kalmaz. Batı bunları sağlıyor. Yani baktığınız zaman, Avrupa'daki büroların hepsi de böyle 300-500 kişi bürolar değil, gerçekten içlerinde büyük bürolar var,

Avrupa'nın karşısına aynı düzeye sahip olarak geçtiğimizde bir sorun kalmaz. Onlar eskiden olduğu gibi emek arıyorlar...

ama küçük büroların da ayakta kalma şartlarını bir şekilde oluşturuyorlar. Soru, sanırım küçük ve orta ölçekli büroların veya kuruluşların ayakta kalma sürecini nasıl sağlayacağız, onları büyüklere ezdirmeyeceğiz?.. Büyük bürolara da ihtiyaç var; çünkü birtakım işler var ki, bunlar küçük büroların altından kalkamayacağı hizmetler. Mesela ben size bir şey anlatayım: Biliyorsunuz, Libeskind, ikiz kuleler yarışmasını kazandı, ama aslında işi SOM yapıyor. Tabii bunda da aslında Amerikalıları suçlamamak gerekiyor; çünkü bizim aklımızın almayacağı büyüklükteki bir yapı, bir yatırım. Büyük ihtimalle Libeskind'in konsepti çok olumlu bulunmuştur, ama teknik olarak onun bürosunun altından kalkamayacağı düşünüldüğü için, Libeskind işin başına danışman diye oturtulmuş durumda, projeyi SOM yapıyor. Bunu sizin verdiğiniz Doğan Tekeli örneğine benzetmeden, bir danışman pozisyonu kurarak, ekibin başında onu tutarak yapma reflekslerini yine geliştiriyor; çünkü o ülkede karşı mekanizmalar oluşturuluyor. Bizim ülkemizde bu oluşturulmadığı için, birden bire pazarın sonsuz açılması, özellikle küçük büroların bu işin altından kalkamaması sonucunu doğurmakta.

KADRİ ATABAŞ- Bir korku refleksi, ama geçerli değil...

HASAN ÖZBAY- Buna benzer refleks mesela küçük kentlerde büyük kentlere karşı yürütülüyor. Mesela Mimarlar Odası'nın bazı temsilcilikleri biliyorsunuz, mesleki denetim harcını kendi ilindeki mimara ve dışarıdan gelen mimara başka oranda uyguluyor. Bunlar tabii benzer refleksler. Biz de - tırnak içerisinde söylüyorum- eğer kendi mesleki niteliklerimizi yükseltmezsek, o zaman çaremizi bu tür refleksler geliştirmekte bulacağız, yani “dil bilmiyorsun, gelme” diyeceğiz, “hisse oranı içinde yüzde 51 Türk ortak bulundur” diyeceğiz , “Odaya kaydol” diyeceğiz mesela, böyle bürokrasilerle

Mimarlar Odasının birinci görevi, toplumun mimarlık hizmetlerinin iyi görülmesi. Oda bunun için ne yapıyor? Hizmetin düzeyinden sorumlu mu? Çizim kalitesi vizesi ile nereye varılır? Oda bir mimarlar kulübü değildir! Nasıl bir sorumluluk taşıyor? Eskiden beri ülkenin mimarlık sorumluluğuna değil, hep ülkenin yönetimi, sosyal sorunları gibi büyük işlere heveslenmiş, mimarlığa gerçek hizmeti iki yılda bir düzenlediği Ulusal Sergiden ibaret...

adamları yokuşa süreceğiz; fakat bence bunlar kısa vadeli çözümler olacaktır.

Bir konferansta İstanbul'a gelen Hollandalı mimarlar demişler ki, “biz, işlerimizi Hindistan'da çizdiriyoruz, arada saat farkı olduğu için, akşam onlara yolluyoruz, sabah geldiğimizde projeler hazır oluyor.” Küreselleşmenin karşılığında eğer biz, standartlarımızı o noktaya getirmesek bunu yaşayacağımız kaçınılmaz. Bence bir yandan da bizim “standartlarımızı nasıl yükseltiriz, veya ne yapmalıyız” konusunda çaba göstermemiz lazım. Mesela ben, eğitimin 4 yıldan 6 yıla çıkmasını tek başına yeterli görmüyorum.

KADRİ ATABAŞ- Mimarlığın kalitesinin yükselmesinden bahsediyorsak, şu andaki 30 bin fiilen varolan mimarın niteliği değişmeyeceğine göre o kanunla, uzun bir süre zaten varolanla gidecek demektir.

HASAN ÖZBAY- Bir ikincisi, mimarın mesleği uygulaması için diploma değil de bir yeterlilik süzgecinden geçirilmesi söz konusu. Sanırım Oda, yazdığı metinde de 2 yıllık bir mesleki pratiği kabul ettiğini belirtiyor. Bu 2 yıllık pratik nasıl uygulanacak, bunun mekanizmaları nasıl olacak, süreçler nasıl işleyecek?

Bunlar üst üste gelmeye başladığı zaman, Türkiye'nin mimarlığa genel bir bakış açısının olmadığı gözleniyor. Hâlâ biliyorsunuz ki, -biz de o süreç içindeyiz- Kamu İhale Kurumunun yeni yönetmeliği çerçevesi içinde, en düşük fiyat teklifine işin verilmesi süreci, bugün yüzde 80'lerde-90'larda neredeyse... Böyle bir rekabet sürecinde mimarlık standartlarının gelişmesi, hizmetlerin standartlarının artması beklenemez. Tabii bu böyle gelir, dolanır, sonunda “Türkiye'de yaptırımlarımız, o zaman dışarıda yaptırılmalı.” Bizim bence bu noktadan itibaren “standartlarımızı nasıl yükseltiriz” diye bir

Bizim tipik davranışımızdır, Türkiye’de herkes bir şeyle karşılaştığı zaman, bunu kendi pozisyonunu korumak açısından bakar. Biz de şu anda GATS veya Avrupa Birliği geldiği zaman, “kendi pozisyonumuzu nasıl koruruz” diye bakıyoruz. Tabii bu ortamı kısırlaştırıyor, yani “nasıl standartlarımızı yükseltiriz de nasıl onu yakalarız” diye bakmıyoruz.

paketi tartışmamız lazım.

ŞEVKİ VANLI- Avrupa’nın karşısına aynı düzeye sahip olarak geçtiğimizde bir sorun kalmaz. Onlar eskiden olduğu gibi emek arıyorlar...

Mimarlar Odasının birinci görevi, toplumun mimarlık hizmetlerinin iyi görülmesi. Oda bunun için ne yapıyor? Hizmetin düzeyinden sorumlu mu? Nasıl sorumlu? Çizim kalitesi vizesi ile nereye varılır? Oda bir mimarlar kulübü değildir! Nasıl bir sorumluluk taşıyor? Eskiden beri ülkenin mimarlık sorumluluğuna değil, hep ülkenin yönetimi, sosyal sorunları gibi büyük işlere heveslenmiş, mimarlığa gerçek hizmeti iki yılda bir düzenlediği Ulusal Sergiden ibaret... Önümüzdeki yıl yapılacak, büyük İstanbul Uluslararası Toplantısının, yine ülke ölçeğinde tanıtma ve turizm hizmeti olacağını, Türkiye’nin mimarlık ortamına bir yararı olmadığını herkes biliyor mu?

ALİ ULUSOY- Tabii bu sizin söylediğiniz, meslek örgütünün asli görevlerinden bir tanesi.

HAMDİ HATİPOĞLU- Mesleki birlik, mesleki ahlak, birliktelik olmadığı müddetçe, biz birbirimizle geçinemiyoruz. Şehrimde şunu gördüm: Meslektaşların hiçbirinin hiçbirine güveni yok. Meslek örgütü olarak bizim emek verip karşılığında maddi kazanç yaratacak hiçbir istikrarlı durum yok. Aldığı rant karşılığında da emeği ayağa düşmüş bir meslek. Artı, istisna da olsa çok büyük bir ahlaksızlık var, bu da piyasayı olduğu gibi altüst ediyor. Hocam da biraz önce iletti, bence özellikle biz, meslektaşlarımızın arasında bu birlikteliği nasıl sağlarız, mesleki ahlakı nasıl ediniriz, birbirimize nasıl güveniriz, birlik nasıl sağlanır, bu konuda bir çalışma yapmak zorundayız meslek örgütleri olarak.

Yüzde 70-80’e yakın tenzilat yapıyor, emek verilmiyor, kalite beraberinde ortaya çıkmıyor. Böyle

bir maddiyat karşılığında ne kadar emek sarf edilebilir, bunların hepsi çok büyük problem. Meslektaşlarımla bire bir görüşüyorum, “bunu nasıl aşarız” diye. Meslektaşlarımla verdiği yanıt; “ben yapmasam, aynı tenzilatı başka arkadaşım yapacak, ben ne yapayım” diyor. Kalitenin arttırılması için buna bir çözüm bulmak zorundayız; özellikle küçük illerimizde, taşra teşkilatlarımızda bu çok büyük bir sorun.

ŞEVKİ VANLI- Bir de biz kalabalıklaştıkça, iş zorlaşıyor; yani 40 bin kişiyeşek, şimdi 30 küsur fakülte varsa, mimarlık okulu varsa... Hangi ülkede var bu kadar kalabalık?

HASAN ÖZBAY- Sait Kozacıoğlu “Türkiye’de mimar sayısı az, bütün sorunlar bundan kaynaklanıyor.” diyor. Onun perspektifi de şu; mesela bir ortamda bir tane mimar varsa, her şey onun dediği olmaya başlıyor. Hani daha çok olsa, belki yeni fikirlerin ortaya çıkmasını oluşturacak daha geniş bir tartışma ortamı yaratabilecek. Batı ülkelerinde nüfusa oranla mimar sayısının daha yüksek olduğu biliniyor. Ancak şöyle bir sorun da var: Bundan birkaç sene önce Pakistan’da bir proje yapma deneyimimiz oldu. Bakıyorsunuz, ülkenin normları İngilizlerden kalmış, mimarın hakları Türkiye’deki standartlardan çok daha yüksek, yani mimar imzalamadı mı, inşaat olamıyor, onun izni alınmadan çivi çakılamıyor. Ancak bu saydığımız standarttaki hizmeti nüfusun kaçta kaçını alıyor; baktığını zaman, çok düşük bir kesim ancak bu standartta hizmet alabiliyor. Türkiye’de de evrensel standartlarda iş yapan insanlar var; Türkiye’deki nüfusun ne kadarı böyle hizmet alıyor” diye baktığınız zaman, gelir dağılımındaki eşitsizlikten dolayı bu oran tabii düşüyor. Batıda daha büyük bir kitle, mimarlık hizmetine ulaşıyor, yani doğal olarak sorunun böyle ekonomik bir boyutu var.

Yine bir örnek vermek lazım: Almanya’da mimarlık, mühendislik ve müşavirlik hizmetleri, toplam inşaat hizmetinin yüzde 15’ini buluyormuş. Amerika’da bu yüzde 7 civarındaymış, ama Amerika’da buna karşılık inşaat maliyetleri yüksek olduğu için, hizmetin bedeli de yüksek. Türkiye’de de benim tahminim, Bayındırlık birim fiyatlarıyla çarpınca kâğıt üstünde 4’ü buluyor ama fiiliyatta yüzde 1-2 çıkıyor. Doğal olarak sizin dediğinize geliyor, yani bu hizmeti hakkıyla bir ücretle yapmak başka bir şey. Buradan şuna gelmek lazım: bu süreçte sadece kanunlar değil mimarlar da suçlu, yani biz de işimizi doğru yapmıyoruz demektir bu. Biz mimar camiası, topluma “bakın, biz yaptığımız zaman böyle yaparız” diye bir kentsel çevre veya yapıları bir çevre sunamıyoruz ki... Burada tekil örnekler önemli değil; önemli olan, topluma sunulan ortalama hizmetin standardı. Ortalama hizmetin standardı çok düşük ve öyle olduğu zaman da kimse, bizim hayal ettiğimiz ücretleri vermez. Yani bir yumurta-tavuk

hikayesi gibi oluyor, ama burada bizim mimarlık ortamı olarak kendimize tekrar dönmemiz lazım.

Aslında bu konuda 10 sene önce Mimarlık Meslek Yasası diye başlayan tartışma vardı. Bu, Oda’da çok tartışıldı, sonunda gündemden kalktı. Bu tartışmalara tekrar dönmek istemiyorum, ama o zaman benim en azından beklentim şuydu: Bizim kendi mesleki standartlarımızı yükseltmek için bir altyapı hazırlamamız gerekiyordu. Eğer o çalışma sürseydi ki, sürmedi, yani bu Oda’daki iç hesaplara dönüştü. Bizim tipik davranışımızdır, Türkiye’de herkes bir şeyle karşılaştığı zaman, bunu kendi pozisyonunu korumak açısından bakar. Biz de şu anda GATS veya Avrupa Birliği geldiği zaman, “kendi pozisyonumuzu nasıl koruruz” diye bakıyoruz. Tabii bu ortamı kısırlaştırıyor, yani “nasıl standartlarımızı yükseltiriz de nasıl onu yakalarız” diye bakmıyoruz.

Tekrar özetlersek; önümüzdeki pakette eğitimin 6 seneye çıkması bunlardan bir tanesi gibi gözüküyor. Doğal olarak 4 senede öğrencilerin çok da fazla hazmedemeden ve kavrayamadan mezun olduğunu görüyorum. O yüzden 6 seneye çıkması, yine de arada bir fark sağlayacaktır, ama bu farkın dönüşmesi, gelişmesi süre alacaktır.

İkincisi, diploma değil de, mesleki yeterliliğin hizmet üretmek için bir şart haline gelmesi; bu belki önemli, bunun ciddi bir şekilde izlenip, Oda tarafından sağlanması gerekiyor. Gerçekten bizim öyle bir mekanizma oluşturmamız gerekiyor ki, burada bize de görev düşüyor. Gelen genç insanları eğitip, bunların gerçekten yapı yapacak nitelikteki bir donanım ile meslek hayatına atılmalarını sağlamak gerek. Bu Odanın, mimarların toplumsal görevi haline de dönüşüyor. Ama bunu nasıl işlerliğe sokarız veya nasıl sağlıklı bir mekanizmaya büründürürüz? Bu bence, işin özü burada gözüküyor.

Üçüncüsü; bizim mesleki normları ve hizmet üretim standartlarını da artırmamız gerekiyor. Bu konuda da aslında belki, Odaya görevler düşüyor. Standartların yükseltilmesi problemlerini birbirine bağlı olarak görüyorum. Mesela, bizde mesleki

sorumluluk sigortası yok, belki gündeme gelmesi gerekecek. Yapı Denetim Yasası da ciddi olarak tartışılmalı. Ben Türkiye’deki fenni mesullük mekanizmasının çok doğru çalışmadığına inandığım için Denetim Yasası belki süreçte etkili olabilir diye bekliyordum; ama gelişmeler öyle olmadı.

ŞEVKİ VANLI- Her şeyi mevzuattan beklemeylem. Yapı Kontrol Büroları ne amaçla kuruldu, şimdi ne durumda? Düzeysiz uygulama örneği...

Eğer Yabancı mimarlar bizim piyasamızı ele geçirirlerse, acaba Türk mimarları tembelliği bırakıp, diploma aldıktan sonra da kendilerini yetiştirmeye devam edecekler, üreticiliklerini geliştirmek için çaba sarfedecekler mi? Haklı olsalar da, piyasa ortamını, ülke koşullarını bahane edip, aylıklık yapmayı bırakacaklar mı?

Türkiye okul sayısını, mimar sayısını artırdı, hizmeti çeşitlere böldü... Şehirci, iç mimar, tasarımcı, bahçe mimarı vb... onları da katarsak sanki bir orduyuz... Biraz da işsizler veya aylıklar ordusu... Yanılmıyorsam genelde iş sulandırıldı. Hep yetenekli bir kesime bakarak avunuyoruz. Halk çevreye bakıyor ve dövünüyor... Acele düzeyi yükseltmek için gerekeni yapmalıyız. Eğitimi uzatmakla birlikte düzeltmek şart... Nicelikten niteliğe geçmekte çok geciktik diye düşünürüm.

ALİ ULUSOY- Mimarlık Eğitimi konusunda, ODTÜ’nün altyapısıyla, kadrosuyla vermeye çalıştığı mimarlık eğitimiyle, Osmangazi Üniversitesi Mimarlık Bölümü arasında uçurum var. Osmangazi Üniversitesi’nin hem mekânsal anlamda, hem kadro anlamında, hem altyapı anlamında ciddi sıkıntıları var, orada da olanaksızlıklar içerisinde mimarlık eğitimi verilmeye çalışılıyor. Erciyes Üniversitesi Yozgat Mimarlık Fakültesi’nden tartışmaya katılan arkadaşımız mimarlık eğitiminden örnek verdi, onların da kendine has sıkıntıları var. Dolayısıyla, ulusal düzeyde de mimarlık eğitiminin standardını, eşitliğini oluşturmak durumundayız, bizim öyle bir eksikimiz var. Gene bir örnek vereceğim, ACE sürekli meslek içi eğitimden söz ediyor, artık 4 yıl ya da 6 yıl mimarlık eğitimi sonunda, elinize yetki

“Ne yapılabilir?”e gelince, nereden bakarsak bakalım, çok büyük miktarda yarışma açılması gerekiyor. Yarışma şöyle ya da böyle, bütün hatalarıyla bile şeffaflaşmanın bir parçası bence. Yani belirli düzeyin üstündeki tüm konuların yarışmaya çıkmasını, Mimarlar Odası çok şiddetli bir şekilde yeniden gündemine alsa, gündeminin böyle 1. maddesi yapabilse, bence çok önemli bir iş yapmış olabilir.

belgesini aldıktan sonra iş bitmiyor, “Mimarlık pratiği içerisinde sürekli meslek içi eğitiminin öneminden” söz ediyor. Bu da, bizim meslek odamızın kendine dönük bir “ev ödevi”.

KADRI ATABAŞ- Epeyce bir şey birikti, ama kısa kısa öncekileri söyleyeyim, sonra öneriler var. Hasan'ın söylediklerine, bir kısmına eklemeler gibi. Amerika'da geçen sene ciddi olarak şunu tartıştılar: 'Büyük firmalar yüzünden mimarlık tıkanıyor'. Amerika'da fark ettiler ki, bütün büyük işleri yarışma yoluyla ya da davet yoluyla büyük firmalar alıyor ve yeni fikirlerin çıkması engelleniyor. Bunun için kendi aralarında dahi, “bu nasıl aşılabılır?” diye tartışıyorlar. Son zamanlarda, Amerika'da Avrupalı mimarlar inanılmaz iş yapmaya başladı. Amerika hep onu yapmıştır. Kendi yerleşik kültürü olmadığı için, hep Avrupa'dan alıyor. Bütün geçmişi de o zaten, son 3-5 yıl içindeki dergilere baktığımızda, bugüne kadar olmadığı sayıda Avrupalı mimar Amerika'nın bütün prestijli projelerini bölüşüyorlar. Neredeyse Amerikalı mimar içlerinde birkaç tane kalmış durumda. Dolayısıyla, anlaşılıyor ki, kendi içlerindeki bu yenilenme meselelerini, adamlar da tartışıyorlar, böyle bir taze kana kapılarını açıyor. Mesela, Amerikalı firmalar, Avrupalılar geliyor diye bağırıyorlar, çünkü onu mimarlığın prestiji diye görüyorlar; Hasan'inkine sadece bir eklemeydi.

HASAN ÖZBAY- Eşit koşullarda rekabet ederseniz, niye olmasın. Mesela, Türkiye'deki projelerin uluslararası yarışmalara açılmasına hiç karşı değilim.

KADRI ATABAŞ- Doğrudan da verilenler var, yani Amerika, doğrudan da veriyor, kültür merkezini doğrudan veriler.

HASAN ÖZBAY- Şevki Bey'in de başta bahsettiği gibi, Türkiye'ye ikinci sınıf mimarlar geliyor.

KADRI ATABAŞ- Farkındayım, adamlar tam tersine, dünya literatüründe en etkili kimse, ve o kendi ülkesinde değilse, getiriyor. Ne yaptığının çok farkında, burjuvazi farkında, yapı sektörü farkında, belki oradaki Mimarlar Odası da farkında, yani biliyor ki, kendi prestijini de bir şekilde yükseltiyor ya da ortak yapıyorlar, o da mümkün. Yani oradaki bir firmayla projeyi ortak götürüyor, bilgi birikimini aktarıyor. Bunu şunun için söyledim; demin okuduğum belgede var ya, “büyük proje firmaları radikal düşüncüyü, yeni düşüncüyü tikiyor” meselesi, haklı eleştiri. Ona bir şekilde, bir çözüm çabası dünyada tartışılıyor ve aranıyor, fark etmişler. Bizim farkında olmadığımızın, o kadar büyük ekonomiler, kültürler farkında, onu söylemek istedim.

“Ne yapılabilir?”e gelince, nereden bakarsak bakalım, çok büyük miktarda yarışma açılması gerekiyor. Yarışma şöyle ya da böyle, bütün hatalarıyla bile şeffaflaşmanın bir parçası bence. Yani belirli düzeyin üstündeki tüm konuların yarışmaya çıkmasını, Mimarlar Odası çok şiddetli bir şekilde yeniden gündemine alsa, gündeminin böyle 1 inci maddesi yapabilse, bence çok önemli bir iş yapmış olabilir. Türkiye'de bir şekilde senede 200 yarışmanın çıkmasını, Avrupa Birliği yasaları mı sağlar, uyum yasaları mı sağlar, kendimiz mi sağlarız, belki bu yasalara bu açıdan bir giriş mi yapılır, bunu yapmalıyız. Yani bu ülkede senede 200 yarışma çıksa, bence hem kaynak bölüşümü, hem proje rakamının yükselmesi, hem mimarın rolü değişir diye inanıyorum. Bu 400'e çıktığı zaman, zaten inanılmaz bir şey olur, yani bu tartıştığımız konuların çoğunu başka bir zeminde tartışıyor oluruz. Maalesef burada, Şevki beyi tenzih ederek, (çünkü onun bu konudaki bütün çabalarını biliyorum) ve çok az insanı ayırarak, bizden önceki kuşakların yarışma sistematüğini çok kötü kullandığı, -çok özür dileyerek- etik dışı kullandığı fikrindeyim. Şimdi gelenin işte bu yarışmalardan kaçma, çünkü yarışmalar Türk mimarlığına hemen hemen hiçbir şey katmadı, bunu da bilmemiz lazım.

Övünebileceğimiz, “evet, Türk mimarlığı bu yapıyla anılabilir” diyebileceğimiz yapı yarışmayla elde edildi. Dolayısıyla, insanlar da bakınca, “yarışmayla elde edilen en seçkin yapı bu ise, ben de buna göre yaparım” dediler, adam da kendi yapısını ona göre yaptı. Bu da bir gerçek hayatta. Dolayısıyla, bir kere, “bu da bizim kendi kabahatimiz, bizim kendi meslekiçi sorunumuzdur” diye düşünüyorum. Ben yabancı mimarların Türkiye'deki yarışmaya girmesine varım, sonuna kadar girsinler, yarışma olgusu, çok önemli.

İkincisi de; mesela, ihaleler yoluyla olabilir, ama şu andaki İhale Yasası bu konuda maalesef çok yanlış kullanılıyor. Bunun örneklerini bizim Oda olarak teşhir etmemiz lazım, yazılarımızda teşhir etmemiz lazım, yani şöyle bir ihale olabilir mi: yaptığı iş bitirme belgesi neyse, bunun yüzde 45'i fazlasında

bir teklif verebilir” Böyle bir ihale sistemi yapıldı. Şu demek: Teklif verenin 50 milyarlık en büyük iş bitirmesi varsa, en fazla 70 milyarlık teklif veriyor. Halbuki, işin değeri 150 milyar, 'en düşüğü verdi' diye, işi onu veriyorlar. Bu ihale yapıldı, buna benzer bir yığın örnek var, Oda'nın bu durumları teşhir etmesi yani “bu işin değeri bu iken, sen böyle bir ihaleye nasıl çıkarsın?”ı veya “bu yöntemi ne olmalı?”yı yazması gerekli. İhale Yasasını hakikaten doğru yere oturtmamız lazım. Dünyada da ihale yapılıyor, ama adam yıllık bilançona bakıyor, seni elerken bir yığın şeye bakıyor. Biz de bütün bunları atlayıp, hep 'en az fiyat veren' oturtuyorlar ve bu olacak şey değil.

Bir temel sorun da proje hizmet bedelini (uygulama aşamasında keserek) yüzde 50 olarak kabul ediyoruz, böyle bir gelenek oturmuş. Mimarlık hizmeti bir bütünsel, “kardeşim, yüzde 100'ü hizmettir”e geçmemiz lazım, bunun içinde detayı da vardır, keşif metrajı da vardır.

Bizim bir kere mimarlık 'hizmet tanımı' dönüştürme politikasını, çizgisini nasıl oturtacağız, ona bakmamız lazım. Sigorta meselesini de bununla bağlantılı olarak gündeme getirtmemiz lazım.

En önemlisi, tabii Mimarlar Odasının şu TMMOB üyeliği konusu. Üyelik kibarlığı adı altında, bir yığın hakkımızdan vazgeçe vazgeçe, hakikaten ortada mimarlık kavramı kalmamak üzere. İç mimarlık, dış mimarlık, biraz da şimdi giydirme cephe mimarlığı, derken mimarlık yok olmak üzere. Dünya başka bir yöne gidiyor, bizse başka bir yöne gidiyoruz. Bir kere, 'mimarlık bir bütündür', “mimar eserinin sahibidir” politikasına dönmemiz lazım. Bütün bunlar taşra için de önemli, yani ev bile çiziyorsan, detayını vereceksin arkadaş, sorumlusu da mimar olacak, keşfini de o ev sahibine verecek, “kardeşim şuna göre keşif yapıyorum” diye. Adam kontrollüğünü de yapacak, ona göre çıkmıyorsa da, mal sahibi hesabını soracak. Bak o zaman, nasıl parasını ödüyor, bak o zaman mimar nasıl parasını alıyor, nasıl kıymete biniyor, nasıl o hizmet bir yere oturuyor. Bunlar uğraşla olur, Odanın bence bu yönde çok ciddi çalışması lazım. Profesyonel yan hizmet, destek, avukatı tutup, kurultay düzenleyip, UIA'cılık ve eski esercilik oynamaktan çıkması ve bu temel meselelere yönelmesi lazım. Kusura bakmayın, bu böyle, ömrümüzün 3 senesini, 5 senesini UIA tartışarak geçirdik, bu arada yapı denetim geçti. Bütün bunlarla uğraşmakla, biz mesleğimizin bu dönüşüm süreçleri içindeki rollerimizi tayin edemedik. Dolayısıyla, öbürlerini de yapalım, tabii ki memnuniyetle, hiç itirazım yok, ama esas kendi işimizle uğraşalım, bu dönüşüm sürecinin içinde yerimizi bulalım. Dünyada mimarlık nasıl tanımlanıyor, şunu bile tercüme edip, üyelerimize vermedik. Türkiye'deki mimarların herhalde yüzde 99'u, dünyada mimarlık pratiği nasıldır bilmiyor. Bunu bile sağlasak, ciddi bir başlangıç yapmış

oluruz. Onun için bu önermeler Mimarlar Odası'nın genel platformuna, hemen yansıtılmalı diye düşünüyorum.

HASAN ÖZBAY- Çok kısa bir şey söyleyeyim: Bu yasanın tanımlar bölümünde yetkili kurum; “Kanunun uygulanmasında ve kanunda tanımlanan görevlerin yerine getirilmesinden sorumlu kurum” diyor. Mimarlıkla ilgili bölümde de, bu kuruma birtakım görevler veriyor. Mesela, mesleki yeterliliğin tanınması işlemlerinden kurum görevli. Fakat yetkili kurumun ne olduğu belli değil. Bu Oda mı, Bayındırlık Bakanlığı mı?

ALİ ULUSOY- YÖK tarif ediliyor.

HASAN ÖZBAY- YÖK mü veya bir sivil toplum örgütü mü? Burada şöyle bir şey var: Mimarlar Odası doğal olarak, tüm mimarları barındırdığı için, sektörün de temsilcisi olma arzusu içinde. Fakat bu arada da şimdi bir sektör temsilcisi olmak için de, bazı şartlar gerekiyor. Gerçekten o sektörü temsil edeceksen, üyelerinin de o sektörün hepsini temsil etmesi lazım. Bu durumda Oda'nın da belki, bu pozisyona dönüşmek istiyorsa, kendi üyelerinden de atması gerekebilir. Mesela biliyorum ki, sadece üniversiteden mezun olmanın belki üye olmak için yetmemesi gerekir, çünkü hep beraber aynı mesleği uygulayan insanlar olarak, o insanların örgütü olması gerekir. Tabii, Odanın yapısı buna uygun değil. Böyle bir durumda, hani Oda kendi içinde nasıl dönecek veyahut da kendi üye profilini nasıl güncelleştirecek? Mesela, Ankara için değil belki, ama İstanbul'da biliyorum ki, binlerce üyenin adresi çalışmıyor, yani bu üye var mı, yok mu, böyle bir yapı içindeyiz. Oda'nın kendi üyesinin profiline sahip olup da, belki bunlar içinde kendi ilgi alanıyla, mimarlık unvanına sahip olup da, mimarlık yapmayan insanları da ayıklaması gerekecek. Bunu nasıl yapacak, onun nasıl mekanizmasını bulacak?

ALİ ULUSOY- Biz bunu dert ettik hocam, Mimarlar Odası Ankara Şubesi dert etti ve bu konuyu tartışıyor, yeni yeni biz de öğreniyoruz. Bu konunun çok önceleri tartışılması ve politikalar oluşturulması gerekiyormuş ama ihmal edilmiş. Bu süreç devam edecek, her iki konuyu da, hem eğitim ayağını, hem de mesleğin dönüşmesini tekrar tartışalım ve kamuoyu oluşturalım. Ekim ayı sonlarında bu yasa tasarısı Meclise gelecek. O aşamada bizim, gidip milletvekilleriyle, ilgili kurumlarla, birimlerle birebir mesai yapmamız gerekecek, baskı yapmamız gerekecek. Hazırlanan tasarı hem mimarlık mesleğini bağlıyor, hem de ortamı değiştiriyor, dönüştürüyor, bir sürü tehlikeleri de içerisinde barındırıyor, bu anlamıyla da hazırlıklı olmamız lazım. Biz belki bugün bunun birinci adımını gerçekleştirdik ve bu nedenle ben hepinize katkılarınızdan dolayı çok teşekkür etmek istiyorum.

*Türkiye İlerleme Raporu'nun tam metnine Ankara Şube'si web sitesinden ulaşabilirsiniz: www.mimarlarodasianankara.org)

AVRUPALILAŞMANIN BİZ MİMARLAR İÇİN GÜNCEL SONUÇLARI*

Brüksel'den karşı rüzgar

Michael Arns, AKNW Mimarlar Odası II. Başkanı

Değerli Meslektaşlarım,

Avrupa Politikası uzun zamandır biz mimarların ilgi alanında değildi. Sebebi çok basit, oradaki kararlar şu ana kadar bizi doğrudan ilgilendirmiyordu. Ancak olaylar yavaş yavaş değişmeye başladı. Bu entegrasyon süreci gelişerek önemli ölçüde ulusal düzenlemeleri de etkileyecek boyutlara ulaştı.

Kuzey Ren Westfalya Eyaleti Mimarlar Odası bu nedenle, Avrupa Birliği düzeyinde meslek politikasını ilgilendiren alanlarda ve kanunların hazırlanması aşamasında konuyla yoğun olarak ilgilenmekte ve etkili olmaya çalışmaktadır. Alman mimarları Brüksel'de Almanya Federal Mimarlar Odası aracılığıyla bir **irtibat bürosuna** sahiptir ve konuyu yakından takip etmektedir. Bu herkes için bir erken uyarı mekanizması anlamını taşımaktadır.

Ancak, eyalet Mimarlar Odaları da konuyla aynı şekilde ilgilenmek zorundalar çünkü Avrupa yasalarının ulusal alanlarda uygulanmasında hükümetlerin veto hakkı bulunmaktadır. Eyaletler bazında özel uygulamalar da söz konusu olabilir.

Ne pahasına olursa olsun Liberalleşme mi?

Mimarların mesleğini uygulamasına ilişkin ve doğrudan etki anlamını taşıyacak bir dizi yasa tasarısı şu anda Brüksel'in gündeminde bulunmaktadır. Güncel konular arasında **Hizmet Pazarının Liberalleşmesi, Mesleki Yeterliklerin Tanınması Sorunu, Yarışmalar Politikası ve İhale Mevzuatının Yeni Düzenlemeleri** bulunmaktadır. Avrupa Birliği Komisyonu'nun hizmet pazarının liberalleşmesini bayrak edinmesinden beri Brüksel'den gelen bu karşı rüzgar, biz mimarların suratına bir tokat gibi inmektedir.

Bu nedenle sözü edilen hizmetlerle ilgili uygulamaları biraz daha açmak istiyorum. Çünkü, bu konu Brüksel'in düşündüğünden daha farklı bir örnek teşkil etmekte ve bu hukuki düzenlemelerin içerisinde **Mimarın Kayıtlı Olduğu Ülke Prensibi** bulunmaktadır. Avrupa Birliği Komisyonu'nun düşüncelerine göre mimarlar gelecekte Avrupa Birliği'ne üye başka bir ülkede kendi ülkesindeki kurallara ve uygulamalara göre mesleğini icra etme hakkına sahip olacaktır. Mesleki unvanlarla ilgili düzenlemeler, mesleğin uygulama alanları, etik kurallar **bu prensibe göre, mesleğin uygulanacağı ülkenin kuralları devre dışı kalacaktır.** Kendisini ispatlamış Alman Kalite Standartları ve Tüketiciyi Koruma Yasaları bu şekilde bypass edilecektir.

Tüketiciyi koruma herşeyden önce gelir

Hizmetlerin Avrupa iç pazarında serbest dolaşıma açılması adı altında Almanya'daki mimarlık hizmetlerinin kalitesi tehlikeye atılmamalı, çok açık bir şekilde bu alanda çalışan ideologların sadece hizmet pazarının liberalleştirilmesini düşünüp bu arada pazarın şekillendirilmesine ilişkin önemli kriterleri gözden kaçırmakta oldukları müşahade edilmektedir. Brüksel'deki bürokratların kalite, hizmetlerin güvenliği ve tüketicilerin korunması gibi uygulamaları bilmemeleri sonucu bu durum ortaya çıkmaktadır. Biz mimarlık hizmetlerinin rasgele bir hizmet olmadığını savunmaktayız. Bizler planlamada ve inşaatta seviyenin aşağıya çekilmesini istemiyoruz. **Aynı şekilde Avrupa Birliği ülkelerinden gelen niteliği düşük mimarların Almanya pazarında mimarlık mesleği uygulamalarına ve mimarlık mesleğinin görüntüsünün bu şekilde kötüleştirilmesine karşıyız.**

Bu bağlamda hizmet pazarının liberalleştirilmesi ile bizim için ikinci önemli bir kritik nokta ortaya çıkmaktadır: **Bu yasal düzenleme mimarlık ve mühendislik hizmetleri ücret tarifesini tamamen ortadan kaldırmak için bir manivela görevi üstlenecektir ve yine bu sebepten ötürü biz, Avrupa Komisyonu'ndaki bu Yasa Tasarısı'nın değiştirilmesi için mücadele etmekteyiz.** Birinci aşamadaki zaferimizi şu şekilde tanımlayabiliriz: Almanya Federal Konseyi'nde görüşülen hizmet sektöründeki uygulamaların değiştirilmesine dair karar Eylül sonunda oy birliği ile konseyden çıkmış durumdadır.

Biz, Mimarlar Odası'ndaki temsilcileriniz, Avrupa Birliği düzeyinde meslek politikası alanındaki gelişmelere karşı Brüksel'deki bürokratları erken zamanda uyaracak ve NRW'deki meslektaşlarımızın Avrupa iç pazarındaki yasal haklarını savunmak için uyanık olmaya devam edecektir.

Selamlar,

Michael Arns (AKNW Mimarlar Odası II. Başkanı)
arns@aknw.de

*Bu yazı AKNW (Almanya, Kuzey Ren Westfalya Eyaleti Mimarlar Odası) 18 Ekim 2004 tarihli internet sayfasından alınmıştır.

Almanca'dan Türkçe'ye Çeviren: **Mesut Tanyel**
AKNW ve TMMOB Mimarlar Odası üyesi
Redaksiyon: **H. Ali Ulusoy**

AKADEMİSYEN*

Selçuk Köse Y. Mimar

Öndeyiş

Bundan sonra yazacağım; daha sık yazacağım ve düşüncelerimi paylaşacağım değerli meslektaşlarımla. Aradığım bir şey var. Sıkı bir arayıcıyım. Ne arıyorum? Henüz bilemiyorum, ama kurcalıyorum. İnsanın önüne yine kendisi tarafından konan engelleri temizlemek her şeyin başlangıcı olabilir. Gelin heyecan verici bir başlangıç yapalım.

İlk Karşılaşma

Onu bekliyorum. Genç mimarın “eğiticisi” kapıdan içeri girdi. Kendini farklı görüyor. Yıllarını vermiş “eğitime.” Gururlu, kendinden emin ve olgun. Diğer tarafta saf ve bilgisiz, eğitilmeye hazır “öğrenciler.” Direnmek yok. Yaptığın tasarımı şekillendirecek, sahip olduğun düşünceleri törpüleyecek. “Akademisyen”in olmazsa olmaz dediği bir amacı var: “uysallaştırmak.” Vahşi beyinleri uysallaştırmak.

Bu sefer onun için biraz farklı olacak. Orada bir ses var. “Akademisyen” bunun farkında ve rahatsız.

-Bu gün yine aynı şeyi yapacak mısın?

-Evet bu benim işim.

-Evet bu senin işin, ama aslında ne yapıyorsun?

- Ben insanları olgunlaştırıyorum, hayata hazırlıyorum. Entellektüel mimarlar yetiştiriyorum ben.

İçeride

“Akademisyen”i yakalayın! O bir hain. “İnsana”

iharet etmektir onun için alışılmış olan.

Mimarlıkta benim aradığım saflık. Saf mimarlık saf mimarlarla olur. “Akademisyen” kim? O bir hayalet. Hayaletler egoma ait düşüncelere yön veremez. Uysallaşmak? “Akademisyen” şunun farkında mı? Gerçek eser şekillendirilmemiş düşüncelerin sonucudur. Vahşi düşüncelerdir benim aradığım. Olgunlaşmanın karşısındadır benim felsefem.

“Akademisyen” son bir atakta: “Benim görevim aynı zamanda öğrencilere tasarımın yanı sıra üslup da öğretmek. Üslup çok önemli ve çok yönlü. İyi konuşmak, yazmak, kısaca iletişim kurmak iyi bir üslupla olur.”

“Akademisyen” büyük bir sahtekar. Bir şekle sokma budalası. Üslubu her bireyin kendi öz egosu belirlemeli. Şekillendirilmemeli. Başkası tarafından yönlendirilmemeli.

Sondayış

Akademisyenlerimizin yapması gereken şey belki de çok kolay: Susacak, sadece susacak ve dinleyecekler. Çok konuşan değil, az konuşan bir akademisyen. Konuştuğu zamansa müdahale etmeyen, yönlendirmeyen, şekle sokmaya çalışmayan, bilakis daha çok merak uyandıran bir tavrı olan akademisyen. Bu doğru yol olabilir mi?

Genç mimarlaradır son sözlerim.

Ülkemiz kendi felsefesini

yaratmaktan yoksun mimarlarla dolu.

Nasıl bir çöküntü içinde

mimarlığımız? Ama hayal kırıklığı

değil, umuttur bizi çözüme götürecek

olan. Hadi herkes kendi içindeki

gücün farkında olsun ve kendine özgü

felsefeler yaratmak için yola çıksın.

Sizinleyim.

* Hedef alınmış somut bir kişi yoktur. Sadece engellerden bir tanesidir.

E-posta: selcuk@artu.com.tr

MİMARLIK HAFTASI
→ 4-11 EKİM 2004

SUNUŞLAR

Varolmayan Ankara

ATÖLYELER

Ankara'nın
Söküklerini Dikelim

SERGİLER

Bina Kimlikleri
Ankara'nın İki Yüzü
Şehrin Zulası

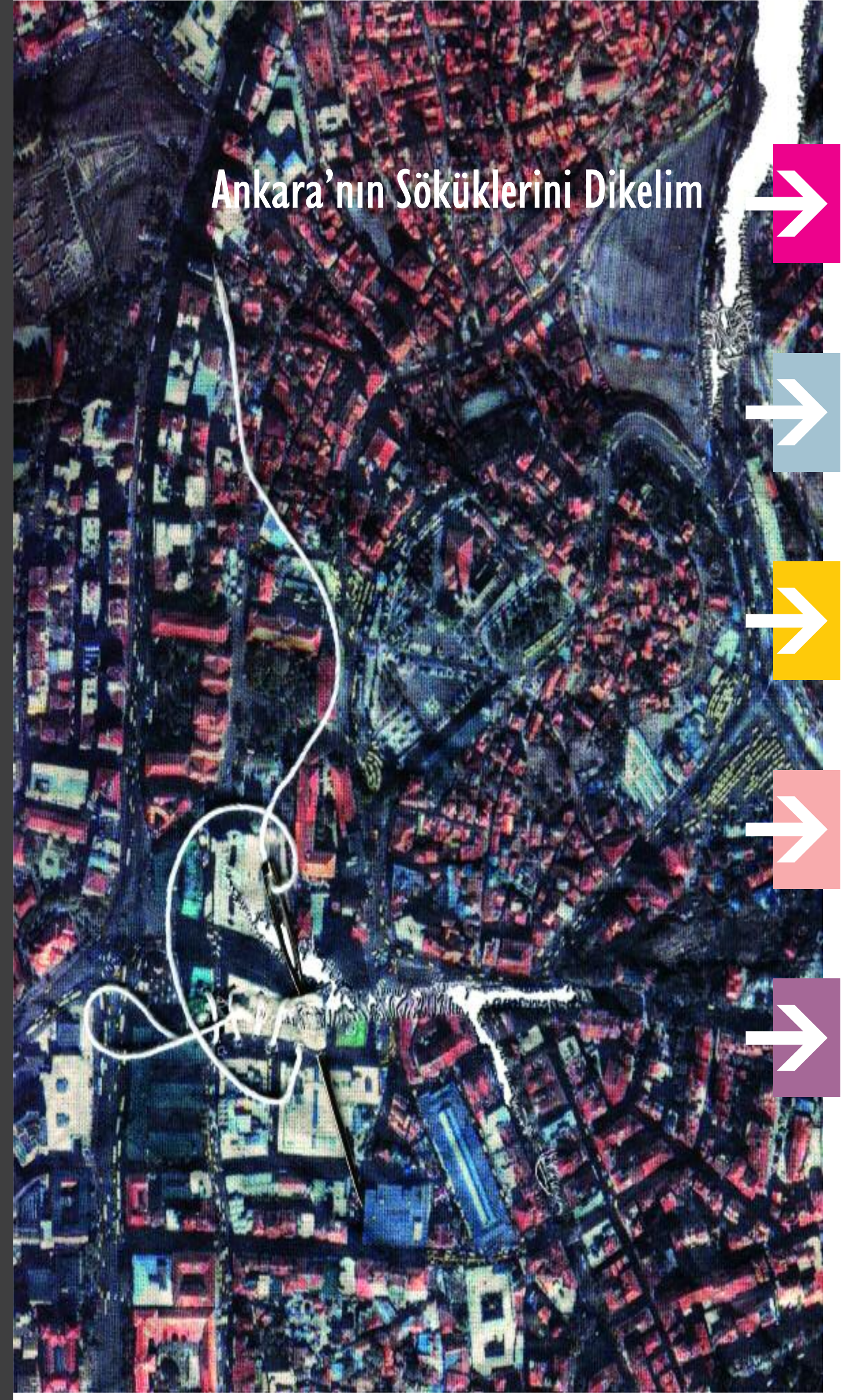
SÖYLEŞİLER

“Kentin Kaybolan İzleri”
“Kamusal Alanları Kamuya Açmak”
“Kuzey-Güney”

KONSERLER

BELGESEL FİLM
GÖSTERİMLERİ

Ankara'nın Söküklerini Dikelim →

MİMARLIK HAFTASI
→ 4-11 EKİM 2004

İlan Panoları

her kent biraz bize benzer, bazen...

Grafik Tasarım: Gülnur Özdağlar Güvenc, Fotoğraf: VEKAM Arşivi

Ankara'nın her yerinde 1 hafta boyunca 30 panoda Mimarlık Haftası vardı...

mimarlık haftası
→ 4-11 ekim 2004

İlan Panoları

Fotoğraf: Melih Uçar

Fotoğraf: Coşar Şarer

Fotoğraf: Nazender Süzer

Fotoğraf: Zeynep Yağmur

Fotoğraf: Melih Uçar

her kent biraz bize benzer, bazen...

SERGİLER

Bina Kimlikleri
Ankara'nın İki Yüzü
Şehrin Zulası

Konur Sokak'ta Ankara'nın
İki Yüzü

Ahmed Arif Parkı'nda Şehrin Zulası

Karum'da Bina Kimlikleri

TCDD Sanat Galerisi'nde

Ankara'nın İki Yüzü ve Şehrin Zulası

2.3,4

Sergiler Bina Kimlikleri, Ankara'nın İki Yüzü, Şehrin Zulası

2.1,2

ATÖLYELER

Ankara'nın
Söküklerini Dikelim

“Ucuz ve Güzel Münasebetler”

Demiryolu Güzergahı Atölyesi

Konusu “Demiryolu Güzergahı” olarak açıklanmasına rağmen Kenan Güvenç-Semra Uygur Atölyesi Ankara Garı ile yakın çevresinde olup bitenler üzerine 11 dakikalık bir kısa film çalışmasıyla Mimarlık Haftası etkinliğine katıldı.

Atölyenin 3 gün 2 gece süren çalışmasına Eskişehir ve Ankara'dan toplam 11 kişi katıldı. Ankara Garı'ndaki TCDD Sanat Galerisi ve Arşivi Müdüresi Servet Sarıaslan ev sahipliği yaptığı Atölye mekanı yine kısa film kapsamında bir röportaj dolayısıyla Şevki Vanlı'yı ağırladı.

Şehir ile Mimarlığın ara yüzünde bu iki çatışmalı doğanın birbirleriyle etkileşimini konu edinen çalışma mimarların şehirle ilişkilenmelerinde kırmaları gereken davranış kalıplarına karşı araçların neler olduğunu araştırıyor. Mimarların şehirle onun ne olduğunu anlamak üzere değil de “meslek erbabı” evhamıyla karşılaşmak istemelerinin Şehir-Mimarlık ilişkilerini ortamlardan kopuk bir bölgeye sürüklediğini iddia eden Kenan Güvenç şehrin şimdiki zamanı olmayan oluş bozuluş süreçleri sürekliliğinde ve şekilsiz ve maddesizlikle yorulduğunu ileri sürüyor... Mimarlıkların aritmetik toplamı olmayan bir şehri görebildiğinde mimarın etkili bir çevre oluşturucusu konumuna erişebileceğini düşünen Kenan Güvenç, atölyenin bu sorunsala sinemadan bakarak irdelenmenin kendilerini zenginleştirdiğinden bahsediyor.

Ankara Garı ve diğer dönem yapılarının o günün koşullarında hem “mimarlık” hem “şehir fragmanı” rolü üstlenmelerinin zorunluluğunun bugün artık kendini “hissettirmeden” orada olmaya doğru evrildiğini hatırlatan Güvenç, “Ucuz ve Güzel Münasebetler”de Ankara Garının şehir tarafından hem usul usul kemirilmesini hem de hiçbir zaman tüketilmeyecek olmasının soyluluğuna dikkat çekiyor. Gar eski fotoğraflar hariç filmin hiçbir anında “bütünlüğüne” bir planda gösterilmiyor. Garın ana salon ışıklık katı gibi ya da bavulla taşınan Ginkgo Biloba ağacı tozanları gibi söylencelere yer veren “Ucuz ve Güzel Münasebetler”; şehir-mimarlık; gece-gündüz; sinema-fotoğraf; ses-müzik gibi çelişkili doğaları görüntüsel gezintilerle sergiliyor.

Başka bir kaygısı da Garın mimarı Şekip Akalın'ın dramatik meslek yaşantısını sezdirmek olan film Güvenç'in deyişiyle şehrin kendiliğinden, raslantısal, antisteril bir bilinç akışından başka bir şey olmadığını ve fakat mimarlığın kendi dondurulmuş-durdurulmuş aklını şehre ancak empoze edebileceğini içten içe hissettirmek niyetinde. Şehir-mimarlık ilişkisinin filmde irdelenme biçimini en iyi anlatan şey herhalde Garda bulunan bir Bechstein 1896 piyanonun bozuk akorduyla seslendiren “Yıldızların Altında” şarkısının filmin sonunda Seyyan Hanım'ın yorumuna dönüşmesi olsa gerek...

ATÖLYELER

Ankara'nın
Söküklerini Dikelim

Modern Çarşı-Hal-Suluhan Atölyesi

I. Tarihçe ve Koruma Değerleri

Sulu Han (Hasan Paşa Hanı) 1511 tarihinde inşa edilmiş, 102 odalı Ankara'nın en büyük programlı tarihsel hanıdır. 16. yy'da Ankara tarihsel kent merkezinin Atpazarı ve Hanlar Bölgesi kesiminden Çıkırıkçılar yokuşu aracılığı ile "Taht-el Kalla" (Tahtakale-Kale altı) kesimine doğru gelişmesinin sonucunda oluşmuştur. Yukarı Yüz'de Bedesten, Çukur Han, Çengel Han, Zağfıran Hanı, Kapan Han vb. sayıları 33'e yaklaşan irili ufaklı ticari hanlar yer almış idi. Aşağı Yüz denilen Tahtakale çarşısında ise Hasan Paşa Hanı (Suluhan), Tahtakale Çarşısı, Haseki Hamamı, Haseki Camii vb. ticari ve sosyo-kültürel yapılar yer almıştı. 1892 yılında Ankara'ya İstanbul-Eskişehir demiryolunun bağlanması ve İstasyon Caddesi'nin açılması ile Tahtakale Çarşısı "Karaoğlan Çarşısı" adını alarak Taşhan'a (Ulus Meydanı / Sümerbank binasının yerinde idi) doğru büyümesini ve gelişimini sürdürdü.

Hal: 1929 yılında çıkan bir yangın ile Tahtakale Çarşısı yanmış ve Suluhan da metruk bir hale dönüşmüştür. Tahtakale Çarşısı bugünkü Modern Çarşı yangını benzeri bu kesimin dönüşümü için bir neden olmuştur. 1930 yılında Suluhan önünden Posta Caddesi geçirilerek Ulus Hali inşa edilmiştir (*).

Modern Çarşı: "Ankara Valiliği ve serbest tüccarların iştiraki ile kurulan A.Ortaklık tarafından inşasına karar verilen bu büyük mağaza ve işhanı binası için İstanbul, Ankara ve İzmir'den teklif alınarak mahdut bir müsabaka yapılmıştır. Neticede jüri Rıza Aşkan'ın teklif ettiği projeyi seçmiş ve tatbikatına başlanmıştır (*)"

Modern Çarşı'nın yapımı 1954'de tamamlanır. (ARKİTEKT 1957/1, S.154-157)

2. Ulus Hali ve Çevresinin Bugünkü Durumu ve Değerlendirme

HAL : Robert Orley tarafından 1929 yılında projelendirilen Ulus Hali; bulunduğu tarihsel çevre içerisinde ulaşım, servis ve depolama sorunları yaratan, özellikle Sulu Han, Anafartalar Caddesi, Posta Caddesi üzerindeki Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Dönemi yapılarının kullanım ve korumaları hakkında olumsuz etkileri olan bir yapıdır.

Bu olumsuzlukları yanı sıra, cazibe noktası olması, orta-orta alt kesime yoğun bir şekilde hizmet vermesi, renkli ve canlı bir alış-veriş ortamı sunması nedenleri ile de olumlu nitelikleri taşımaktadır.

SULUHAN : Vakıf mülkiyetinde olan Suluhan; restore edildiği 1984-86 yıllarından bu yana, mimari niteliği ve özgününe aykırı kullanımlar (züccaciye, billuriye, nalburiye vb.) ile giderek tahrip olmaktadır. Suluhan, Ankara Tarihsel Kent Merkezi içinde Venedik Tüzüğü ilkeleri doğrultusunda özenle korunması, özgünü ile uyumlu kullanımlar verilmesi ve çevre düzenlemesi yapılması gerekli önemli bir anıtsal yapıdır.

ÇERKEŞ SOKAK : Suluhan çevresi, İbadullah Camii çevresi Çerkeş Sokak; yer yer Hal'in devamı niteliğinde sebze meyve satışı ile daha çok düşük nitelikli toptan ve perakende gıda, niteliksiz giyim, kuşam vb. gibi daha çok kırsal kesime ya da kırdan kente yeni göç etmiş düşük gelirli kesime toptan / perakende hizmet veren niteliklerdir. Tarihi kent dokusu içinde kuzey-güney bağlantısını yaya ağırlıklı olarak sağlayan önemli bir akstır. Bu kesim aynı zamanda Kentsel Sit Alanı ve "Tarihi Ticari Bölge" içinde bulunmaktadır. (GEEAYK A-2167 Sayılı Kararı, 1980)

1929 Tarihli Kadastral Haritalarda Suluhan ve Çevresi
(Yangın Öncesi)

SOBACILAR SOKAK : Bu kesim Suluhan duvarına sonradan eklenerek erken Cumhuriyet Dönemi'nde oluşmuş geleneksel nitelikli el sanatlarının üretildiği ve satıldığı bir sokaktır.

MODERN ÇARŞI : İçinde toptan / perakende züccaciye, nalburiye, ilaç ve hastahane malzemesi satış dükkanları (232 adet) yer almaktaydı. Çeşitli dönemlerde küçük yangınlar geçirmiş ve 24 aralık 2003 tarihinde büyük bir yangınla boşaltılmıştır. Yeniden yerleşimi, onarımı ve yenilenmesine ilişkin tartışmalar devam etmektedir.

3. Geleceğe Yönelik Görüş ve Öneriler

Anahtar Kelimeler :

- * Dönemsellik / spontane gelişim,
- * Yangın yerleri (Harik mahalli),
- * Giriift / karmaşık (organik),
- * Tarihi Merkez / Odak (12. yy-20.yy)
- * Geleneksel üretim biçimleri (Lonca Ahi - Zenaat),
- * Günümüz Merkezi : ULUS (2004) (MİA),
- * Sürdürülebilir Koruma (Fiziksel, sosyo-kültürel),
- * Örgütlenme / Finansman,
- * Ulaşım (Toplu taşın- yayalaştırma servis)

Suluhan ve çevresi 1986 yılında açılan "Ulus Tarihi Kent Merkezi Çevre Düzenleme Yarışması"nda özel proje alanı olarak belirlenmiştir. Ulus Koruma-İslah Projesi'nde ise gene özel planlama alanı (KPA) olarak belirlenmiştir.

Ulus Tarihi Kent Merkezi içinde yer alan ve "Tarihi Ticari Merkez"in önemli bir bölümü olan "Hal Bölgesi"nin yeniden ele alınarak çağdaş şehircilik, koruma, yenileme, peyzaj ilkeleri doğrultusunda düzenlenmesi gereklidir.

Bu düzenlemeyi sağlamak amacıyla;

Uluslar arası ve/veya ulusal planlama ve projelendirme yarışması açılabilir, Bu yarışma iki aşamalı olabilir (makro-mikro).

Planlama ve Projelendirme Aşamaları:

1. NAZIM PLAN: 1/5000 : Ulus Merkezi İş Alanları içindeki yeri ve konumu,
2. KORUMA AMAÇLI ÇERÇEVE PLAN: 1/1000 : Yakın çevre ilişkilerini içeren yapısal plan niteliğinde bir "Çerçeve Plan"
3. KENTSEL TASARIM PROJELERİ: 1/500 ve 1/200 ölçekli kentsel tasarım, peyzaj, kent mobilyası ve altyapı projelerini içeren projelerin elde edilmesi.
4. MİMARİ PROJELER: Hal, Suluhan, Modern Çarşı, İbadullah Camii, Sobacılar vb. mimari projeleri ölçeğinde ele alıp yenileme, koruma ve geliştirmeyi birlikte içeren mimari projelerin elde edilmesi.
5. MAKET: 1/500 veya 1/200 ölçekte çevre düzenleme proje maketi, 1/100 ölçekte mimari proje maketlerinin elde edilmesi.

Bu projede;

Halin altının otopark olarak değerlendirilmesi,

Suluhan'ın caddenin 6 m. altında kalmış olan özgün girişi ile Hal'in bütünleştirilmesi, Suluhan yanındaki deve barınaklarının değerlendirilmesi,

Sobacıların çağdaş bir halde yeniden düzenlenmesi,

Hal'in "Çiçekçiler Pasajı", "Balıkçılar Hali", "Sebze-Meyve Hali" özelliğinin korunarak, daha çağdaş, servis ve depolama sorunları çözülmüş bir yenileme projesi getirilmesi,

Modern Çarşı esnafının mağduriyetini engelleyecek önlemler acilen alınmalıdır.

Modern Çarşı'nın Hal ile entegre edilerek, çağdaş ve modern yeni bir alış-veriş merkezi olarak düzenlenmesi Vb. öneriler yer almalıdır.

ATÖLYELER

Ankara'nın
Söküklerini Dikelim

“Geçmişimize Bir Gelecek”

Antik Tiyatro ve Çevresi Atölyesi

Atölye Yürütücüleri Emre Madran, Sedvan Teber, Nimet Özgönül ,
Kutalmış Görkay, Musa Kadioğlu
Atölye Katılımcıları Gökçe Şimşek Kuran, Açalıya Alpan , Orçun Ertürk,
Derviş Kızıltepe, Aykut Fenerci, Didem Yılmaz, Elif Bulut , Ali Üzüm

Kızılay Yaya Bölgeleri Atölyesi

Atölye Yürütücüleri
Erdal Kurttaş
Kadri Atabaş,

Atölye Katılımcıları
Semiha Demirbaş
Ilknur Çıplak
Burak Gürbüz
Özgür Bayramoğlu
Gonca Şahin
Demet Yücel
Tuğba Arslan
Bilge Babacan
Derya Keskin
Onur Oruç
Ahmet Buğra Kılıçaslan
Cevat Uğraş
Mete Sezer
Seçil Sözeri
İlkay Vural
Ekin Ertaç

Büfeler ihtiyaç fazlası...

GüvenPark'ta yaya düzenlemesi!

GüvenPark'ta büfe...

Olgunlar'da kentsel objeler

İlan panosu heykel

Her şey her yerde...

Karanfil Sokak'ta kentsel tasarım

Aman arabam gözümün önünde olsun!

Bu kadar baba ne iş yapar ayaklarımın altında?

Herkesin her istediğini rahatlıkla koyabileceği DEPOlardır sokaklar

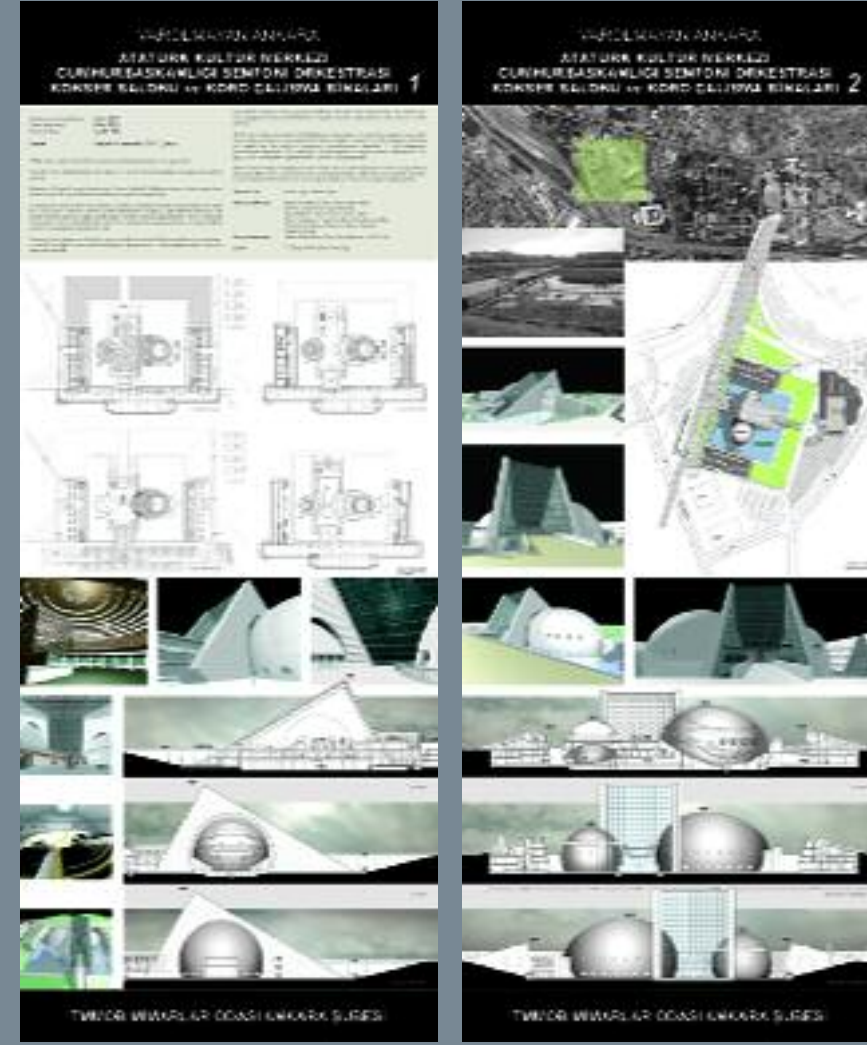
Ortada büfe var yandan geç!

SUNUŞLAR

Varolmayan Ankara

Ankara Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma ve Geliştirme Projesi

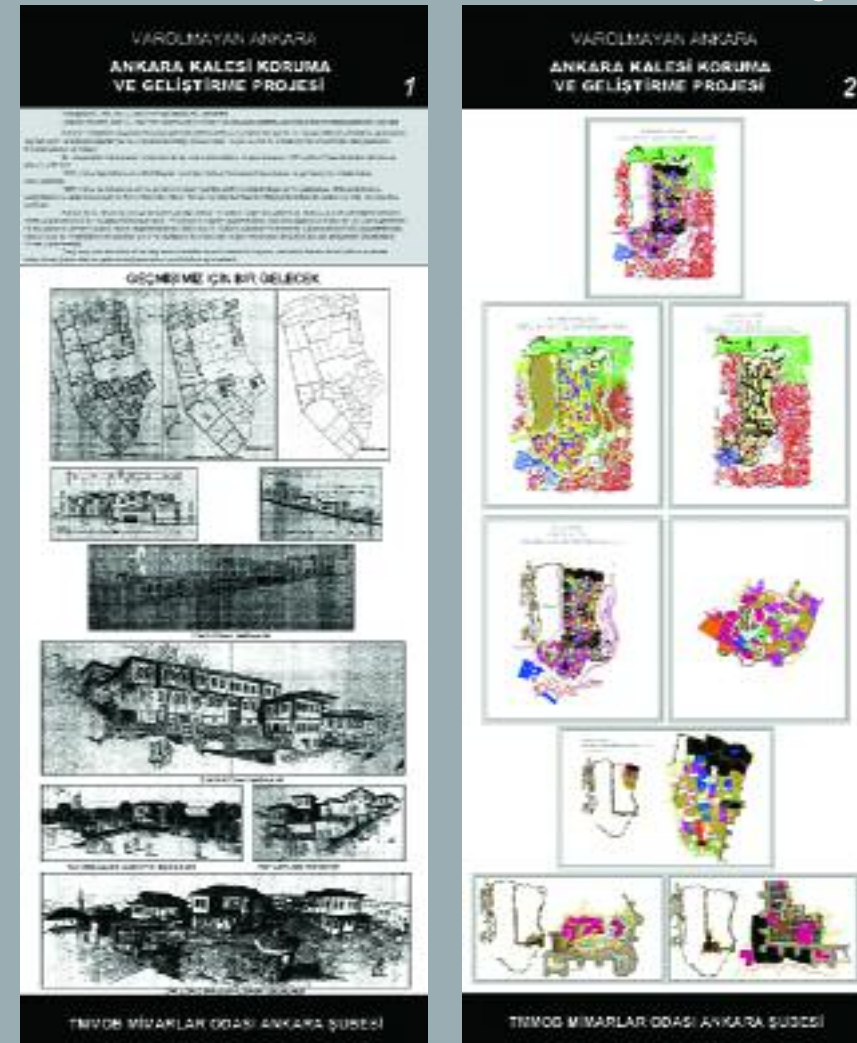

Atatürk Kültür Merkezi Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Konser Salonu ve Koro Çalışmaları Binaları

Ankara Kongre ve Kültür Merkezi

Ankara Kalesi Koruma ve Geliştirme Projesi

SUNUŞLAR

Varolmayan Ankara

Ankara Şube, “Varolmayan Ankara” Panel’ine ikinci konuşmacı olarak katılmamı istedi. Şube sekreteri ile başlığı tartışırken, bana “Varolmayan Ankara” konumuzu tam anlatmıyor gibi gelmişti, o zaman da söyledim. Bunun daha güzel bir karşılığı, İngilizce’den gelerek bulunabilir: “Yapılamayan (Unbuild) Ankara” “Yapılamayan Yapılar” anlamında Dünya`da da çok kullanılan bir tanım. Dolayısıyla sizlere, proje bazlı, Ankara üstüne kurgulanmış, ama gerçekleşmemiş yapılar ya da senaryoları kapsayan bir sunuş yapacağım. Bu bir akademik çalışma değil; aklımdakiler, yaşadıklarım, onların bir toplamı, eksiklikler olabilir. Ben kendime göre öncelikler yaptım, başka bir konuşmacı kendine göre başka öncelikler de kurabilir.

Burada sunacağım projelerin bir bölümünün düşünüldüğü alanlarda şimdi başka projeler düşünülüyor. Süreç içinde ülkenin koşulları, düşünülen projelerin/ yapıların önceliklerini değiştirebilir. Bu ne yapılmamış olanın iyi ne yapılanın kötü olduğu anlamına gelir ya da tersi; bu durum, o gelişme süreci içinde yeni önceliklere göre düşülmelerdir. Dolayısıyla sunacağım projeler, kendi dönemlerindeki öncelikler mantığı içinde önerilmiş, düşünülmüş çalışmalar; gerçekleşmemişler. Burada önemli olan, size sunacağım projeleri seçme mantığım. Bu projeler niye yapılmak istendiler? Neydi onları dürtükleyen öncelikler ya da politik istekler? Size sunduğum varolmayan ve yapılamayan Ankara’yla ilgili ilk iki görüntü, Jansen perspektifleri(1,2). Jansen’in Ankara’yla ilgili o tarihte sunduğu bir toplumsal yapı. İlk perspektif çok meşhur, eminim çoğumuz biliyoruz, ama bilmeyenler de olabilir, Bent Deresi Jansen’in ilk projesinde, orada barajlar, yüzme imkânları, trampelenler, mayolu insanlar görünüyor. Böyle bir yapılamayan Ankara...

İkinci perspektif, Jansen’in kale ve civaryla ilgili. Bakarsanız, tarihi dokuyu hem koruyan, hem ona atıfta bulunan düzenlemeler, setlemeler var. Bugün gidin Kale’ye, yani gidenler biliyor zaten; o, okul yapıları ve diğer garip yapılarla Kale zedelenmiş durumda. Jansen’in yapılamamış Ankara’sının burada gösterilmesinde doğrusu yarar gördüm. En azından Cumhuriyetin ilk dönemlerindeki kadroların bütün o “kopma” iddialarına rağmen, kültürel sürekliliğe ve mekân anlayışına duydukları saygıyı göstermek için. Bu da varolmayan, yapılamayan bir Ankara bence.

Sunacağım ikinci proje, benim de yönetiminde bulunduğum, 78-80 dönemi Belediyesinin önemli projelerinden biri; “Kültür/Rekreasyon/Tarih Aksı”(3). Bu proje -demin söylediğim çerçevesinde düşünürseniz sevinirim- ve bununla bağlantılı olarak Batıkent Projesi, kentin batıya yönlendirilmesiyle ilgili 1970’lerde başlamış olan Nazım Plan Bürosunun öncülüğünde kentin batıya doğru açılabilmesi yönündeki politika demetlerinin manupülasyon araçları olarak düşünülmüş projeler. Yani arka planlarına baktığınızda,

1 Jansen, Bent Deresi

2 Jansen, Kale

3 Ankara Yeşil ve Rekreasyon Aksı

4 AKM Önerisi

YAPILMAMIŞ ANKARA

kentle ilgili politikalar var. Yanında da tabii o dönem için çok önemli olan gecekondulaşmanın, son derece sağlıklı kentsel altyapının çözümüne yönelik projelerin ana hatları var.

Bu politikaların yapıldığı dönemlerde, Ankara Türkiye için çok önemli bir kent. Şimdi iddia edildiği gibi, sadece idari güce sahip değil; ciddi bir ekonomik potansiyele sahip, Türkiye’nin genel yapısını etkileyecek sektörleri de bağrında tutan bir kent. Sanıyorum 1-2 sayı önce Baykan Günay bir makale yayınladı. Orada Ankara-İstanbul kıyaslamasını görüyorsunuz. Yani bir ara nüfus oranı yüzde 60’a yaklaşmış durumda, ama 1990 sonrası aniden fark artıyor. Şimdi Ankara, İstanbul’un yüzde 30 nüfusunda. Mühîş göç ve maddi anlamda kaynak çeken bir başka merkez, Ankara’yı bastırmış durumda. Ama 70’li ve 80’li yıllarda, bu orantı neredeyse yarı yarıya, hatta üstünde. Ankara, o tarihlerde kentin büyümesiyle ilgili endişeleri olan ve kentin Türkiye içindeki ekonomik ve sosyal yeriyle ilgili iddiaları olan kadrolar tarafından yönetildi. Bu kadroların siyasi önermeler ile bağlantılı projeleri vardır. Ben bir mimar olarak hayatım boyunca mimarlıkla ilgili herşeyin politik olduğuna inandım. Bunu yakın zamanda Michael Sorkin aynen söylüyor: **“Mimarlık tümüyle politik bir iştir; çünkü sonuçta rant ve mekân kullanımıyla ilgilidir ve bunun politika dışı olması mümkün değildir.”** O nedenle de bütün projeler, şöyle ya da böyle, bizim mimari estetik ve mekânsal kurgulamamız dışında, politiktir. Bunu hiç unutmadım, unutulmaması gerektiğini de düşünüyorum.

“Ankara Yeşil ve Rekreasyon Aksı” diye tanımladığımız bölge, Abdi İpekçi Parkı ve Adliye yapısından başlayarak şu anda Semra ve Özcan Uygur’un (maalesef bütün çabalarına rağmen hâlâ temelini geçemedikleri) Senfoni yapısının yer aldığı bölge, Gençlik Parkı, 19 Mayıs spor sahaları, Atatürk Kültür Merkezi (1980’de Hipodrom alanıydı) Atatürk Orman Çiftliği ve dolayısıyla büyük yeşil kuşağı kentin merkezine kadar getirmeye çalışan bir düşüncenin kültür ve tarih aksıyla birleşmesini içeren, Bozkurt Beyin deyimiyle bir mega proje. Bu projenin çok parçaları vardı, bir bölümü yapıldı, bir bölümü yapılamadı. Ne oldu? Abdi İpekçi Parkı, o tarihi bilenler varsa, Gümrük Bakanlığının gümrükte kalmış eski arabalarının Sıhhiye`deki depo yeriydi. Zabıta Müdürlüğünün bir tane yapısı vardı, bir tane de küçük bir kahvehane vardı. Bu alan düzenlenebildi; büyük bir kavga, uzun bir hikâye, ama sonuçta Abdi İpekçi Parkı yapıldı. Abdi İpekçi Parkının arkasındaki şimdi pazar yeri olan alan -dünyanın başka neresinde, kentin bu kadar merkezinde bir pazar yeri var bilmiyorum - Abdi İpekçi Parkı’nın devamı olarak düzenlenecek ve Kurtuluş Parkı’na bağlanacaktı, 12 Eylül burayı durdurdu. Abdi İpekçi Parkı’nın yanında bulunan apartmanların kamulaştırılma çalışmaları başlamıştı, yıkılıp parka katılacaklardı, o da durdu.

Tabii Sıhhiye’nin bizce önemi, Ankara’nın ezeli ve ebedi derdi olan bu kuzey-güney aksının doğu batı yönündeki demiryoluyla birleştirilmesi çabasıydı. Sıhhiye, aslında kentin çok önemli bir merkezi olması gerekirken, bu önemine hiç sahip olamamıştı. Orada yarı yıkık bir köprü, (Ekrem Barlas döneminden) duruyordu, Devlet Demiryollarının yöneticileri, Celal Bayar Bulvarı`nın açılmasına inanılmaz rant istedikleri için, onu reddettik. Dolayısıyla köprüyü, Strazburg’a bağladık. Hiç değilse bir alternatif ulaşım aksı açmak istiyorduk; çünkü metroya başlayacaktık. Yani bütün bunlar entegre projeler, metroya başlayınca, kuzey-güney ve doğu-batı istikametinde alternatif ulaşım hatları kurmak gerekiyordu. Kocatepe Cami’sinin altından geçen yol bile bu düşüncelerin bir parçası olarak başlatılmıştı, sonradan bitirilmiştir.

Şimdiki Senfoni Orkestrasının yapılmaya çalışıldığı bölgede yıkık dökük bir Hal yapısı vardı. Hal yıktırıldı. Gençlik Parkı ile 19 Mayıs spor sahaları arasından geçen yolu yaya bölgesi haline getirip Ulus’a bağlayacaktık. Onu daha kolay yapacağımızı düşündüğümüz için beklettik. Esas büyük sorun Hipodrom’du. Hipodrom senede 30 gün kullanılıyordu ve alanın tümü, Belediyenindi, daha doğrusu 12 Eylül’e kadar Belediyenin mülkünde olan bir yerd. Yanlış hatırlamıyorsam, 25 yılığına Jokey Kulübü’ne çok komik bir rakama kiraya verilmişti. Sonunda büyük çabalarla -uzun hikâye- buradan çıkartıldılar ve yeni bir hipodrom alanına taşınmayı kabul ettiler ve böylece bu alan yeniden düzenlenme imkânına kavuştu.

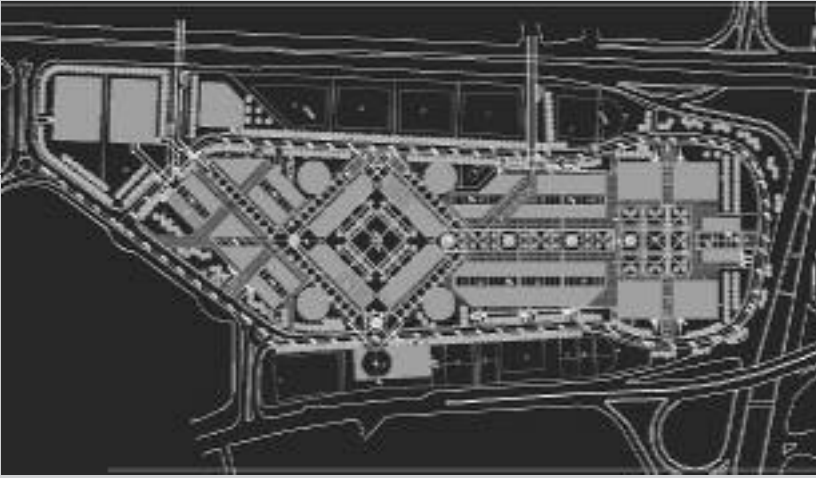
Hipodrom’da düşünülen, kentin büyük rekreasyon kalbinin burada kurulması ve Ulusal Müze’nin yapılabilmesiydi. Anadolu kültürünün burada toplanarak sunulmasının Ankara’nın Dünya ilişkisinin gelişmesine katkısı olacağı gibi bir politika vardı. Sayın Turgut Cansever’le o dönemde bir çalışma yapıldı. Sn. Cansever ön projesini hazırladı. Bu projede, Gençlik Parkı havuzunun büyük bir su kanalı olarak Fevzi Çakmak Caddesi’nin altından geçip Hipodrom’un sonuna kadar devam etmesi ve bütün bu alanın etrafından da Gençlik Parkı’ndaki küçük trenin (bir ulaşım aracı olarak) dolaştırılması düşüncesi de vardı.

Sunduğum çizimler, Sayın Cansever’in Hipodrom alanı için hazırladığı Ulusal Müze ve önündeki Arasta’dan oluşan projesidir(4,5). Söylediğim meşhur su kanalı bu projede gözükmüyor, şimdiki bayramlarda merasım alanı olarak kullanılan piste paralel yapılacak olan su kanalı Gençlik Parkı’na

bağlanacaktı. Sayın Cansever, buraya müze ve önünde çok büyük bir arasta önerdi. Anadolu’daki her tür el sanatları, hatta yemek sanatlarını da kapsayan çok büyük bir arasta ve ticaret kullanımını da müzeyle beraber düşündü. Bu proje detaylandırılacak noktaya kadar gelmişti. Alanın hazırlanmış olan maketini görüyorsunuz. Burada kanal ve yolun üstünden iki alanın birbirine bağlanması görünüyor. Bunlar, Sayın Cansever’in çok hoş ve duyarlı perspektifleriyle birlikte, Ankara Kalesi’ni de içine alan el çizimleri. Onun için görün istedim, bu da bizim Mimarlık kültürümüzün bir parçası, Cansever çizimlerini görmek hoş bir şey. Ayrıca Planlarını müzenin tavanı için düşündüğü strüktür düzenlemesini giriş perspektifi, Cansever saçaklarıyla birlikte, izlemenize sunuyorum. Bu projenin uygulanması çalışmalarına gelince; Büyük su kanalı başladı, 12 Eylül olduğunda bir bölümünü Belediye olanaklarıyla kazmıştık. Eski Hipodrom alanının içinde şu anda bir tepe vardır, onun ne olduğunu bilmeyenlere söyleyeyim: Hipodrom için hazırlanan proje içinde çocuklara yönelik, evcil hayvanların içinde bulunduğu ve çocukların da içinde birlikte yaşayacakları bir hayvanat bahçesi düşüncesi vardı, onun için oraya topraklar yığıldı, toprak yığıntısı olarak 30 yıldır bekliyor; kimse niye olduğunu hatırlamıyor, o tepe hâlâ orada bekliyor.

Sonra 12 Eylül oldu, bu projenin önemini, karşı çıkanlar bile kavradığı için, 12 Eylül Yönetimine anlattılar. Bütün bu arazi tekrar Atatürk Kültür Merkezi olarak tasdik edildi, parası ödenmeden, Belediyenin elinden alındı ve üstüne şimdiki, Atatürk Kültür Merkezi diye bilinen yapı yapıldı, en azından projemizin o tarafı (bizce tamamen yanlış bir biçimde) devam etmiş oldu.

Ulus’a doğru olan güzergahta, İl Meclis Binası’nı alarak, bahçesiyle birlikte yeniden kullanıma açmak istiyorduk. O tarihte rahmetli Ahmet Taner Kışlalı Kültür Bakanıydı, tüm bürokratlarıyla birlikte bu projeye direndi. Biz binanın elektriğini, suyunu vermedik, onlar da sonunda Başbakana gittiler, Sayın Ecevit’in “büyük” emirleri gereği suyu ve elektriği verdik. Bence İl Meclis Yapısı ve bahçesi yerel yönetimlerin olmalıydı, o bahçe geniş kullanıma açılmalıydı. Şimdi önünde minibüs durakları var ve de bahçe kapalı duruyor.

6 UTE

7 UTE

8 UTE

9 Ankara-Kuzey Kent Omurgası

10 İstanbul Kent Girişi

11 İzmir Kent Girişi

Yukarıya doğru çıktığımızda, Hacıbayram önü için yaptığımız çalışma, daha sonradan bir başka proje olarak gerçekleşti. Vilayetin önünün açılması ve Hacıbayram'la birleşmesi kaldı. Onun için yapılamamış bu proje halen duruyor. Esenpark'lı bilenler varsa (şimdiki Altındağ Belediye Başkanlığının olduğu alandır) o tarihlerde çok kullanılmayan harabe bir parktı. O dönemde parkın etrafındaki gecekondumsu dükkânlar yıkıldı ve park iç düzenlemesi başladı. Ankara taşı o güne kadar gündemden kalkmıştı, yeniden bir ocak bulunarak Ankara taşı ağırlıklı bir düzenlemeye gidildi. O da 12 Eylülle kaldı ve sonuçta oraya bugünkü gördüğünüz Altındağ Belediye Sarayı yapıp Ankara'nın en güzel temaşa noktalarından biri tıkatıldı. Yarışma yapılırken de çok tartışması olmuş bir konu, ama neyse, uzun hikâye... Tabii burada, araya koymam gereken proje, Batikent. Batikent, benim için ve Ankara için "yapılamamış" bir proje. Yapılan şey Batikent değil, onu tarihe not düşmek için söylemek istiyorum; çünkü Batikent Projesinin esası, o tarihte Ankara'daki olağanüstü hava kirliliği, altyapı ve barınma sorunlarının çözümünde, merkezi yönetim tarafından uygulanan politikalar tıkandığı için, yeni alternatifler aranmasıydı. Batikent Projesi, rahmetli Vedat Dalokay zamanında başlatılmış bir projedir, o projenin mirasının devam ettirilmesidir, yani iki dönemi kapsayan bir proje.

Vedat Bey görevden ayrıldığında, ilk kamulaştırmalar başlamış ve model çalışması için bir ön rapor hazırlanmıştı. O proje, (Vedat Bey döneminde yanlış hatırlamıyorsam proje adı "Gündüzkondu'ydu"); sonra Batikent oldu; batıya gelişmeyi vurgulamak için. Temel mantığı, Ankara'da bir senede yapılan sayıda gecekondur ve yapıları olanların da bir kısmının yıkılarak bu bölgeye gönüllü taşınması esasına dayanır. Senede 10 bin konut yapılması gibi çok ihtiraslı bir rakamla yola çıkmıştır. Temel yaklaşım, bu süre içinde taşınan insanların alanlarının boşaltılıp yeniden planlanmış bir biçimde kente katılmasına yöneliktir. Bunun için inşaat ustalarının eğitilmesi, yerel ustalardan yararlanılması, altyapı getirildikten sonra arsaların verilmesi, çeşitli cephe seçenekleri içinden arsa sahiplerinin seçecekleri cephe'lere göre, ustalarla birlikte yapılarını yapmalarına uzanan çok geniş bir proje ve yapım seçeneği vardı. Batikent'i yapmak için Kent-Koop (Batikent Konut Kooperatifleri Birliği) kuruldu, bu yapının içinde ağırlıklı olarak işçi kooperatifleri bulunuyordu. Çünkü Batikent'in örgütlü emekçi kesimlere dayanan bir barınma anlayışı vardı.

12 Eylül olduğunda, kamulaştırmalar önemli ölçüde bitmiş, imar planı onaylanmış, uygulaması yapılmış, ilk

kooperatifin 40 konutunun temeli atılabilmiş, ulaşım da ana caddeler açılmıştı, Orta Doğu Teknik Üniversitesi altyapı projelerini bitirmişti, su ve kanalizasyon çalışmaları başlamıştı ve orada kaldı. Ondan sonra yapılan proje ve bugünkü Batikent farklıdır. 12 Eylül'le birlikte gecekondur tepeden inme bir emirle durdurulduğu için, artık böyle bir sorun gündemden çıktı. O nedenle Batikent daha çok "küçük burjuvazinin bahçeli evler içinde yaşama" özelemine bir cevaba dönüştürüldü. Dolayısıyla Batikent yapılıyordu, ama bu projenin temel nedeni olan gecekondur öbür tarafta duruyordu. Bence varolan ve yapılan Batikent, (hiç küçümsemeden söylüyorum; her şeye rağmen, devlet desteği olmadan, insanların bir araya gelerek 50 bin konutluk bir kent parçası oluşturması, başlı başına bir ciddi macera, ciddi cesaret örneği) esas Batikent Projesi değil. Dolayısıyla onu da "yapılamayan" Ankara'nın bir parçası diye görüyorum ve yapılamamış olmasının bedeli olarak da sonuçta Turgut Özal geldi, hiçbir hükümetin cesaret edemediği bir şeyi yaptı, hepimizin malını zorla gaspedip oturanlara o arazileri nerede ise bedava verdi ve kentlerin geleceğini dondurdu, kentlere bence çok büyük bir zarar verdi, bunun bedelini hep beraber daha çok ödeyeceğiz. Batikent bunun cevabıydı, olmadı, dolayısıyla "yapılamadı" bence.

Şimdi sunulan proje Hipodrom alanının Kazıkçı Bostanları dediğimiz, küçük otomobil tamirhanelerinin bulunduğu alanın ve Roma Hamamı'na doğru olan bölgenin planlanması(6, 7, 8). "Ankara Uluslararası Ticaret Merkezi", Murat Karayalçın döneminde hazırlandı; o dönemde, rahmetli Raci Bademli İmar Daire Başkanıydı ve bir dizi proje geliştirdi. Bu projelerin içinde, UTM bence çok önemli, kilit projelerden birisidir; çünkü dert aynı, Kent'in batıya açılması... Ayrıca Ankara'nın uluslararası düzeyde ticaretinin gelişmesinde gerekli mekân ve altyapının sağlanması ihtirası var. Proje, Paris'ten Ahmet Gülgönen Hocaya ısmarlandı ve Can Ersan'la birlikte geliştirdiler. Bilebildiğim kadarıyla proje kavram düzeyinde kaldı, yani uygulama etabına geçirilemedi. Bununla ilgili Belediye, bankalarla, çeşitli kurumlarla görüştü. Bankaların, o alanların üstünde büro yapılması ile ilgili bir teşvik ve yardım sistemi araştırması vardı işin içinde.

UTM çok önemli bir proje; çünkü Raci Bademli ile yaptığımız çalışmalarda, şu noktadaydık: Çankaya'da, 1970'lerin konut politikalarına Kat Mülkiyeti Yasasıyla bulunmuş pragmatik bir çözüm var, yani "insanların, paraları yetmiyor, kamuda para yok, ne yapalım; kat karşılığı evler yapılsın, böylece bir çözüm bulunsun." Bu yaklaşımın İlhan Tekeli'nin Yiğit Güllöksüz'le birlikte hazırladıkları kitapta "Bu yasa geçici ve bir kuşaklık çözümdür. Konutlar mirasçılara geçtiği andan itibaren her dairenin birkaç sahibi olacağından, yeni yapıların yıkılıp yapılması, çok zorlaşacağından, Çankaya tekrar tıkanma ve donma noktasına gelecektir" gibi bence doğru ve ciddi bir iddia vardır. Bugün, Ankara'nın 20-30 yıl öncesinin çok prestijli bölgeleri, artık

çürümeye başlayan konut stoklarına dönüşüyor. Ayrıca, gelişen ticaret anlayışında eskiden küçük dairelerde ticari faaliyet yapabilmek çok mümkündü; halbuki artık büyük şirketler, orta boy şirketler var, onların gereksindiği büro düzenlemelerine konuttan bozma mekanlar cevap vermiyor. Dolayısıyla Çankaya, hem fiziki anlamda, hem bu mekân ve yapı kurguları nedeniyle tıkanıyor. Bunun doğrusu, kentin yeniden Batıya açılmasıdır ve büyük bir şans eseri olarak Batıya halen el sürülmemiştir. O nedenle bu imkânı kullanalım ve buralara uzanalım" düşüncesi UTM'yi ortaya çıkarmıştır. Bu projede gerisinde böyle bir ihtiras taşıyor, Ankara'yı daha önemli bir role zorlayan bir ihtiras taşıyor. Bu da "yapılamamış" Ankara, yani bu da gerçekleşmedi.

Bu bölge de ayrıca bir başka Kentsel Tasarım yarışması da yine Murat Karayalçın döneminde açıldı. Bütün bunlar birbirinin parçası ve hepsi, bulundukları yer nedeniyle, şimdi Ankara'nın gündeminde olan Atatürk Orman Çiftliğinin ne olacağıyla bağlantılı bir dizi sorunun entegre edildiği çabalardır.

Şimdi sunacağım proje eski AŞOT alanı için ATABAŞ Mimarlık'ın bir çalışması. Yine Murat Karayalçın döneminde AŞOT alanının boşaltılması gündemdeydi, yeni şehirlerarası terminal yapıldığı için, (yaklaşık 180 dönüm diye hatırlıyorum), çok büyük bir alan boşaltılıyordu. Bu alanın karşısı da eski Hipodrom alanı. "Bu alanda acaba ne yapılabilir, ne geliştirilebilir?" üstüne bizim büromuza kentsel tasarım projesi verildi. Oldukça uzun bir çalışmaydı, kentin geçmişinde rol almış tüm politikacılar, şehir plancıları ve öğretim üyeleriyle yapılmış bir dizi toplantı ve Ticaret Odası başkanı, Sanayi Odası yöneticileriyle yapılan çok uzun röportajlar, ortak çalışmalar sonucunda geliştirildi. Sonuçta bu alan için, (Uluslararası Ticaret Merkezi ve AKM'de düşünülerek) Ankara'nın turizm gelişimi açısından, çok önemli olabileceği düşüncesi ile Uluslararası Kongre Merkezi'nin kurulması önerildi.

Belediye Sarayı'na da mutlaka bir yer aranıyordu, UKM ve yanısıra 35 bin metrekarelik bir Belediye yapısı önerildi. Bu yapıda sadece Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi ve yakın olması gereken üniteler vardır, diğer yatırımcı birimleri dışarda bırakır. Alanın içinde, Cumhuriyet döneminin ilk eserlerine 3 tane otobüs hangarı vardır. Bir tanesi hem bir anı olarak saklama, hem de bunu bir kent müzesi olarak kullanmak üzere korunuyordu. Belediye kompleksinden başlayan bir büyük arkad, üstündeki çeşitli Kültür Kule'leriyle uzanıp kongre merkezine kadar geliyordu. Buradaki ana varsayımlardan biri, demiryolunun ve Garın kentin önemli "giriş kapılarından" biri olduğudur. Kente yaklaşıırken ve çıkarken, Anadolu'nun geçmişinde varolan tüm büyük kültürleri barındıran kuleler düşünülürdü ve her kulenin üstüne de o dönemin önde gelen bir simgesinin heykelleştirilmesi ve kulelerin içine o dönemin kültürüne yönelik örneklerin konulması düşünüldü. Peyzajında da büyük bir su ögesi yaratılıp

Hipodrom alanına sarkmayı hep kafamızda tuttuk. Su, projelerimizin her yerinde vardır. Size sunduğum perspektif aşağı yukarı o düşüncenin ilk eskiz çalışmalarından birisiydi. 3 boyutlu modelleme çalışmasında, kongre merkezi, hangar binası, onların arasında kültür kulelerini ve arkadın birleştirici etkisi görülüyor.

Tekrar Karayalçın döneminin öbür projelerine geldiğimizde, önemsedğim bir-iki proje var, onları da göstermek istiyorum. "Ankara Kuzey Aksı, Kentsel Tasarım Projesi"(9), Karayalçın döneminin bir yarışması, uygulanamadı; temel mantığı, havaalanından başlamak üzere kente girişe kadar uzanan alanın Çubuk Barajı ve çevresi dahil olmak üzere bir kent giriş kapısı olarak düzenlenmesi ve bu aksın üstüne çeşitli görsel, ticari ve kurumsal öğelerin işlenerek kentin yine de uluslararası iddiasını korumasına yönelik bir çalışmadır. Birinci gelen proje, hiçbir şekilde uygulanamadı.

Yine Karayalçın döneminden kentin iki tane giriş kapısı projeleri, İstanbul giriş kapısı, Semra Teber'lerin projesi(10), bir de arkasından İzmir giriş kapısı var Hasan Özbay'ların birinci oldukları proje(11). Bu iki proje de uygulanamadı.

Ondan sonra zaten Melih Gökçek dönemi geliyor. Onun dönemi ayrı bir konu, burada ne polemikine girmek istiyorum, ne de tartışmak istiyorum. Ama şu ana kadar sunduğum projelerin her biri, kentin büyümesine, etkinliğini artırmasına ve geneline yönelik, genel bir istem, irade ve inancın manupülasyon araçlarıdır. Bence bundan sonra yaşananlar; tersine, içe dönük, bu tür ihtiraslardan uzaklaşmış bir Ankara'yı işaret ediyor. Tamamen küçük dokunuşlarla, pragmatik ve bir adım ötesini düşünmeden çözülmeye çalışılan projelerle donatılan bir Kent. Bunun Türk halkının hoşuna gittiğini biliyorum, aksini söylemeye niyetim yok. Bir psikiyatr dostum, bana bir tarihte "Kadri Bey, ben uluslararası sempozyumlara katıldığım zaman, Türk halkının ortalama duygu yaşını iki yaş olarak tarif ediyorum, ama Türk olduğum için iltimas geçiyorum, Türk halkının ortalama duygu yaşı 6 aylık çocuğun duygu yaşıdır" demişti. Dolayısıyla bugün yapılanları ben çok iyi anlıyorum, çok da şaşırmıyorum, yöneticiler açısından da "gerçekçi" buluyorum.

Sunduğum projelerin, Türkiye'nin ve Ankara'nın bugünüyle ilgili yerleri nedir, o ayrı bir tartışma konusu, ben size "yapılamamış" Ankara'nın bazı örneklerini sunmaya çalıştım.

KAMUSAL MEKANI KAMUYA AÇMAK

Cânâ Bilsel

05 EKİM 2004

(...) Ankara kenti, büyük ölçüde kent merkezinin yer değiştirdiği bir kent. Ama yeni ortaya çıkan merkez alanları nasıl tasarlanıyor, nasıl ortaya çıkıyor? Planlama süreci içerisinde aslında özel mülkiyetlerin yeniden mümkün olduğunca rasyonel bir şekilde dağıtıldığı bir planlama anlayışının olduğunu ve eskisinden farklı olarak da artık parçacı bir yaklaşım olduğunu görüyoruz. Yani eskiden büyük ölçüde bir bakış açısıyla bir planlama anlayışı varken, bugün daha parçacı, belki de sermayenin seçtiği ve tabii kârlılık açısından belli bir rasyonalitesi olan alanlarda gelişen bir merkezleşme var. Ama bu alanın kentsel ölçekte nasıl oluştuğuna, yani mekansal olarak nasıl oluştuğuna baktığımızdaysa, büyük ölçüde mülkiyetlerin yeniden en rasyonel şekilde düzenlenmesi yönünde olduğunu görüyoruz. Eşit büyüklükte parsellere bölünüyor, ama bir kamusal alan tasarımı, bir kamusal alanlar dizgisinin baştan tasarlanmadığını görüyoruz. Oysa ki bugün Avrupa kentlerindeki o yeniden dönüşüm, yeniden yapılanma, yeniden merkeze dönüş, merkezi kentin yeniden ele alınması ya da yeni kentlerin tasarlanması sürecinde kamusal mekanlar yani toplumsal yaşamın odağı olacak olan ve o kamusal alanı toplumun kaybetmemesini sağlayacak olan bu mekanların tasarımı son derece öncelikli. Yani baktığımızda, belki orada da artık parçacı planlama yaklaşımı var. Fakat bu alanlarda, kentsel tasarım ölçeğinde, büyük ölçüde kamusal mekanın oluşturulmasının, kamusal mekanlar dizgisinin oluşturulmasının öncelikli olduğunu görüyoruz. Bence, gerçekten de kentlerimizin, ama özellikle de Ankara kentinin bu kamusal mekân odaklı bir kentsel gelişme politikasına ihtiyacı var. Daha da ayrıntıda, yani bunun da ötesinde kentsel tasarım denen pratiğe ihtiyacı olduğunu düşünüyorum ve bu gerçekten mimarlarla plancıların ortak platformu olması gereken bir alan. Yani kentsel tasarımı sadece kent güzelleştirme pratiği olarak görmemek gerekiyor. Sanırım kentsel tasarımın bizim kentlerimiz açısından ve Ankara açısından gerekli olmasının en önemli nedeni de işte bu kamusal odaklı tasarım konusu. Şimdi böylesine bir tablo çizdikten sonra, yani aslında Ankara kentinin giderek yayıldığı, büyüdüğü, toplumsal grupların birbirinden ayrıştığı, mekansal parçalanmanın ve toplumsal segregasyonun olduğu, insanların birbirlerine dokunmadan yaşamayı tercih ettiği, kent merkezini boşalttığı, belki de kent merkezinin niteliksizleştiği bir durum. Yani sonuçta boşalıp daha farklı gruplarca farklı işlevlerle; örneğin dershanelerle, depolama işlevleriyle doldurulan kent merkezinin, Kızılay ve çevresinin giderek niteliksizleştiğini söylüyoruz ve ciddi olarak bir kamusal alanın parçalanması sorunuyla karşı karşıya olduğumuzu bir anlamda savunuyoruz. (...)

KENTİN KAYBOLAN İZLERİ

Emre Madran

06 EKİM 2004

(...) Ankara'nın üçüncü planını yapan meşhur Raşit Uybadin'in evi, Ankara İl Bayındırlık Müdürlüğü. Bugün Kızılay'daki gökdelenin olduğu yer, gökdelen bunun yerine yapılmış. Bu binadan 3 tane var. İkincisi, Kızılay'dan Demirtepe'ye doğru giderken eski Macaristan Sefareti, bugün kebağcıdır. Bir de onun karşısında Tapu Kadastro Bölge Müdürlüğü binası var. Tapu Kadastroya sonra bir kütle eklemişlerdir, ama Macar Sefareti bunun aynısidir. Bugün bu yapı mevcut değildir. "Uybadin'in hatırına kalsaydı" diye insan düşünüyor. Çok önemli bizim yaşamımızda; Ankara'nın üçüncü planını yapmış.

Aslında o üçüncü plan hâlâ biraz yürürlüktedir. Daha sonra Devlet Su İşleri'nin ilk genel müdürlük binası olarak ismi geçer. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ilk defa -kaynaklar öyle söylüyor- bu yapıyı kullanmış. Son binamız Kızılay. İlk olarak "Kızılay binası mimari olarak belli bir modern üslubun göstergesidir" derler; düşey hatlarıyla. İkincisi buraya adını vermiştir. Bir ara, 1960'larda Hürriyet Meydanı diye bir isim verilmeye kalkıldı ve kimse bilemedi, herkes birbirine soruyordu "Hürriyet Meydanı nerede?" diye. Vazgeçtiler ve Kızılay Meydanı adına devam ettiler. Üçüncüsü de çok önemli bir kurumun temsil edildiği yapıdır. Efendim, Kızılay binası evvela Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından korunması gerekli eski eser - o zaman adı eski eserd- olarak tescil edildi. Kurul, büyük bir heyecanla tescil etti ve sanırım ilk 5-10 bina içerisinde erlen cumhuriyet döneminin tescil anlayışıyla. Sonra, 1974-75 yıllarında (ben o zaman Yüksek Kurulda çömez raportör olarak çalışıyordum) Ankara'dan İstanbul'a dosya taşıyoruz, kurul başkanımız rahmetli Orhan Alsaç. Aklınıza gelen ne kadar sayın büyüğümüz varsa, rahmetli Söylemezoğlu, rahmetli Bahadır Alkım, Sedat Akyelden, Akurgal, Doğan Kuban hocamız, icazet aldığımız, ağzının içine baktığımız bütün hocalarımız Yüksek Kurul üyesi. Bir toplantıda bizden Kızılay'la ilgili dosya hazırlamamız istendi. Dedik: "Herhalde onarım falan olacak, Yüksek Kuruldan izin alacağız." Aslında vardı, ama biz bir daha hazırladık dosyayı. Yüksek Kurula gitti ve Yüksek Kuruldan akşamüstü saatlerinde Kızılay binasının rölevelerinin alınarak, fotoğraflarının ayrıntılı olarak çekilip yıkılabileceğinin kararı çıktı. Rahmetlilerin kemiklerini sızlattımayayım, ama nasıl bir şeyler döndüğünü hâlâ bilmek mümkün değil. 2 saat içerisinde bu yapının yıkım kararı çıkmıştır ve biz böyle ağzımız açık Sedat Akyelden'e baktık, Kemal hocaya baktık, "Herhalde bir yanlışlık var biz yanlış duyduk" dedik ve 2-3 ay sonra bu yapı yıkıldı. Bunu devlet yıkmıştır. Devlet bunu evvela tescil etmiştir, sonra hangi kaygıyla bilinmez yıkmıştır. Kızılay demiş ki "kaynağa ihtiyacımız var; rant tesisi yapacağız." Beyler şart mıdır? Başka kaynak arayın. Bu hepimizin mirasıydı. (...)

"ANKARA'NIN KENT PLANI"

Murat Güvenç

08 EKİM 2004

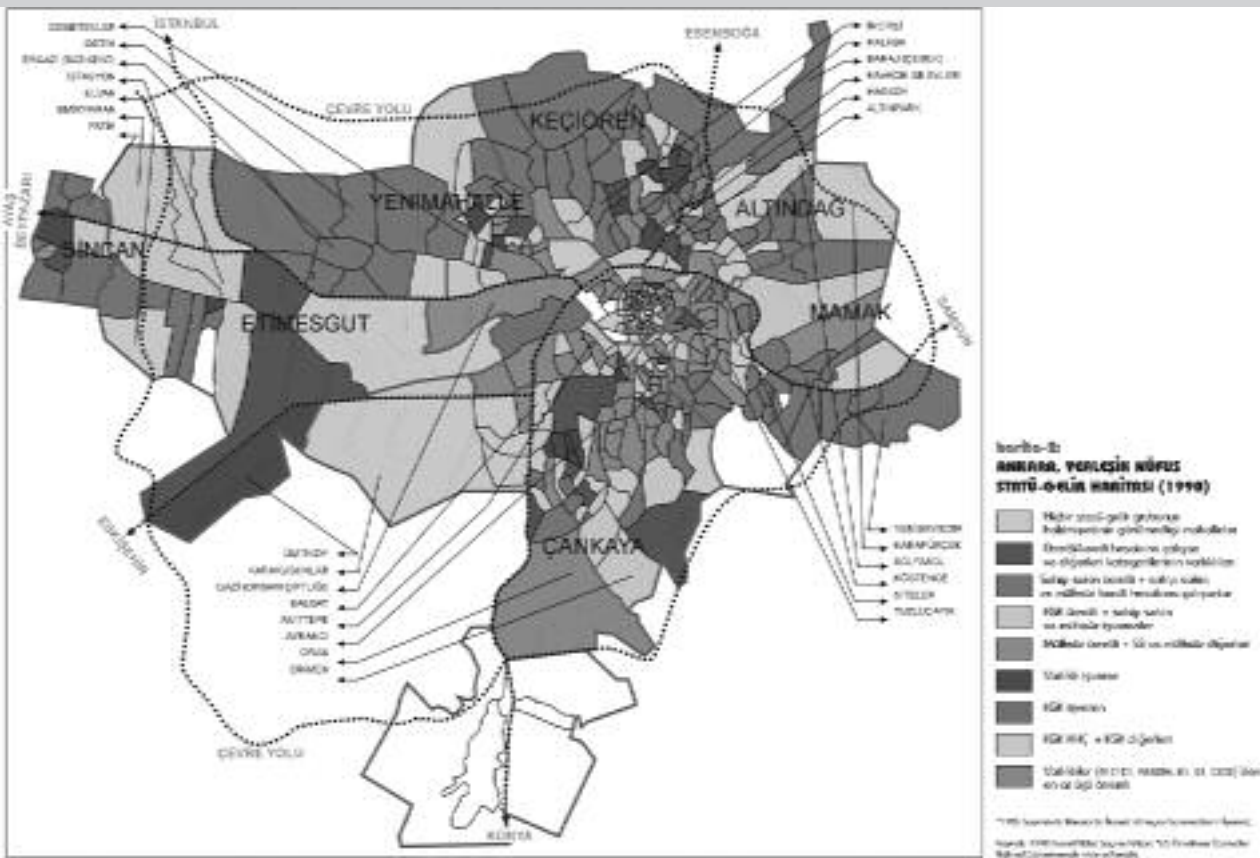
Türk şehirlerinin manzaraları biliniyor, binaları tanınıyor, fakat "toplumsal coğrafyası" dediğimiz zaman, yani şehirlerin yapısı nasıldır, içyapısı nasıldır, zenginler nerededir, fakirler nerededir, en fakirler nerededir? Bu içyapının haritalanması müthiş bir problem ve çok zor bir problem, hiç müşterisi yok.

(...)1985 yılında Ankara'da okuma-yazma bilmeyenler ve ilkokul mezunları çok, yani esas ağırlık merkezi o, nüfusun büyük bir kısmı ilkokul mezunu düzeyinde olduğu için, ağırlık merkezi orada çıkıyor. Bu olay 1985'ten 2000'e doğru birazcık gelişmiş, fakat gelişirken, Çankaya bölgesinde 1985-2000 döneminde gecekondular, imar ıslah planları ile ortadan kaldırılmış. Çankaya bölgesinde zaten az olan gecekondular tamamen ortadan kalkmış vaziyette. Buna mukabil, Altındağ, Mamak, Sincan ve Gölbaşı bunlar biraz gelişmişlerse de aynı düzeyde duruyorlar. Şehirdeki bu ikili yapı, yani "Çankaya ve diğerleri" diyebileceğimiz bu ikili yapı pekişmiş vaziyette, eğitim düzeyi üzerinden de kendini yeniden üretebilir bir hale geliyor. Daha doğrusu, kendini yeniden üretebilmesi de, Altındağlılara, Sincanlılara, Mamaklılara o kadar düşük eğitim düzeyindeler ki, düz sanayi işçiliğinden başka çok da fazla bir fırsat bırakmıyor, yani onlar iş pazarına girmekte çok fazla kalifiye olamıyorlar.

(...) Çankaya da artık almış başını gidiyor, Çankaya artık Ankara'dan kopmuş vaziyette. Çankaya ağırlıkla yüksek tahsilli, doktorası mastırı olan, erkek-kadının iş hayatına katıldığı son derece çağdaş, ama Ankara'nın gerisiyle çok da fazla paylaştığı bir şey olmayan bir bölge, bir adacak.

(...) Ama bütün tarih, toplumsal tarih onu gösteriyor ki, eğer siz bir problemi kafanıza koyar ve "ben bunu nasıl çözerim?" diye kendinize dert ederseniz, o problem belli çözümleri olabiliyor, yani belki de, benim anlattığım bu kötümser okunabilecek senaryo bir kader değildir, belki bunun bir çözümü vardır. Ben onun çözümünün ne olduğunu bilmiyorum ama o çözümü beraber bulmak için alternatif programlar geliştirmek lazım, işte bunun da nasıl yapılabileceğini beraber düşünmek lazım.

Söyleşi metinleri bant kayıtlarıyla derlenmiştir.

Söyleşilerin tam metnine <http://www.mimarlarodasiankara.org> adresinden ulaşabilirsiniz.

5.3

KONSERLER BELGESEL FİLM GÖSTERİMLERİ

Konserler, Belgesel Film Gösterimleri

Yeni Türkü Konseri Şubat Yolcusu Bağcısız Ayakkabılar

“Türkiye'nin Kalbi Ankara”

Sergey Yutkeviç
1933 / 56'
Cumhuriyetin 10.yılı kutlamalarında Rusların çektiği Ankara filmi.

“An.kara”

Aras Özgün-Ersan Ocak
1996 / 15'
Başkent Ankara'nın ideolojik ,sosyal, mekansal dönüşümü üzerine deneysel-belgesel bir video-film. Filmdeki Cumhuriyet çocuğunun söylediği gibi: “Bu bizim şimdiki halimiz, şimdiki hayatımız”

“Saraçoğlu Mahallesi”

ODTÜ GİSAM
1995 / 28'
Ankara Saraçoğlu Mahallesi üzerine bir belgesel.

“Üçleme (Zaman-Mekan-İnsan)”

Güler Polat- A.Ü.İletişim Fakültesi
1997 / 14'
Ankara'nın başkent oluncaya kadarki ve olduktan sonraki durumundan başlayarak oluşan meydanlar ile insanların etkileşimi anlatılmakta.

“Çınarların Ruhu Ölümsüzdür”

Bülent Çaplı
1996 / 22'
Ankara Üniversitesinin kuruluşunun Türk ve Cumhuriyet Tarihi açısından önemi anlatılmakta. Arşiv görüntüleriyle üniversitenin kuruluşunda önde gelen kişi ve olaylar belirtilmekte.

“Anılarla Ankara Palas”

Deniz Ç. Yazıcı
2001 / 28'
Cumhuriyetin ilk yıllarında yaşanan toplumsal değişimin önemli sosyal ve siyasal mekanlarından olan Ankara Palas, çeşitli arşivlerden sağlanan fotoğraf, film ve röportajlara yer verilerek anlatılıyor.

“Mimarlık Balosu Filmi-2003”

A. Bülent Acar
1993 / 35'
Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin, Ankara Palas'ta gerçekleştirdiği Mimarlık Balosu esnasında çekilen geleneksel mimarlık baloları üzerine belgesel.

HER ETKİNLİK BİRAZ BİZE BENZER

Tezcan Karakuş Candan

Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin, Mimarlar Derneği 1927 ve Çankaya Belediyesi işbirliğiyle organize ettiği Mimarlık Haftası etkinliklerini geride bıraktık. 4-11 Ekim 2004 tarihleri arasında, Mimarlar Odası son yıllarda hiç bu kadar kalabalık olmamıştı. Mimarlık öğrencileri, mimarlar, liseliler, kentliler, yani aslında Ankara'nın söküğüne el atmak isteyen herkes oradaydı. Onca yorgunluk ancak böyle giderilebilirdi...

Hedef Mimarlığın toplumsallaştırılması, toplumla buluşması, Ankara'nın bir hafta boyunca da olsa Mimarlığı tartışması idi. Ankara'nın sorunlarını gündeme getirerek; söküklerini birlikte dikelim istedik... Biz belki nasıl dikileceğine ilişkin mütevazı da olsa bir şeyler söyleyebilirdik, ama bu sökükleri tek başımıza dikmeye gücümüz yetmezdi...

O kadar çoktu ki sökükler, hani tutunca bir ucundan nasıl sökülürse, öyle sökülmüş Ankara... Yaya bölgeleri, Atatürk Orman Çiftliği, Modern Çarşı, Kale, meydanlar, demiryolu hattı, kentin katmanları, Antik Tiyatro... Söküklerin fazlalığına neredeyse biz bile inanamadık!...Neyi tuttularsa sökmüşler, neyi tutmuşsak belki de sökülmesine vesile olmuşuz, elimizden kayıp gitmiş Ankara... Kayıp gidiyor da hala ve Başkent Kimliği yoksullaşiyor... Ve biz de tutmasak ucundan daha da sökülecek, daha da yoksullaşacak...

Çağrımız tüm kentlilereydi onun için... Ankara kentini kültürel olarak nasıl zenginleştireceğimizi, nasıl hissedip özümseyeceğimizi yaşamak istedik. Onun için de bu kentin her yerini kullanmak istedik, parklarında, alışveriş merkezlerinde,sokaklarında sergiler açtık, pazarlarındaki caddelerindeki billboardlara ilanlar astık, “Her kent biraz bize benzer, bazen yalnız...”, “Her kent biraz bize benzer, bazen keyifli...” Biz de hem keyfedelim istedik hem de herkesle haşır neşir olalım... On bin el ilanı dağıttık, dağıtırken sokakta yeni dostlarla tanıştık, gazetecilerle, Ankara sevdalılarıyla günlerce sohbet ettik...Binlerce afiş astık ve inatla hep birlikte yapmayı, paylaşmayı öne çıkarttık...

Her kent kendi kültürünü kendisi yaratır ... Ankara'nın meydana sızlığına inat, Konur Sokağı meydan haline getirmeyi bir Konur Sokak kültürü yaratmayı istedik... Yeni yılda daha büyük alanları meydan yapma umutlarını Konur Sokak'ta kentlilerle,

gençlerle birlikte dillendirdik, birlikte büyütmeyi istedik... Dünya Konut ve Mimarlık gününde, hem de kendi binamızın önünde, hem de aldırmadan soğuğa, Ankara'nın söküklerinin dikilmesi için binlerce insanla kenetlendik... Sokaklarda yaşayanların yürekleri ısınsın diye şarkılar söyledik, evsizler için ve herkes için barınma hakkı istedik...

Önce Bağcısız Ayakkabılar, sonra Şubat Yolcusu Mimarlık Haftası devranımıza katıldı, onlarla yol aldık ve sonra Derya Köroğlu'nun Maskeli Balo'suyla gün batımını karşıladık... Şarkılarla tamamladık bir tam günü... Kentliler aramızdaydı, evet bu kez bir nebze de olsa başarabilmiştik...Onlarca radyo ve televizyon programına çıktık, gazetelerde gün, gün programlarımız yayınlandı... Onlarca kentli telefonla bizleri kutladı, yüzlerce mimarlık öğrencisiyle yeniden hasret giderdik... Heyecanlarını, ideallerini, enerjilerini yüreğimizde hissettik....

Öyle şeylere tanıklık etti ki bu hafta, her katılan kendinden bir şeyler aradı ve buldu... Ve olmak isteyen aramızda, taktı kendi rengini koluna, katıldı Mimarlık Haftası kervanımıza... Gıptayla bakanlar, kervanı kaçıranlar, bir sonrakini bekliyorlardır mutlaka....

Mimarlar Odası'nın duvarları şahidimizdir... Demiryolu Atölyesi ve Kızılay Yaya Bölgesi Atölyesi çalışanlarının kokusu var odalarda, bilgisayar klavyelerinde... Kim ne derse desin gitmez... Sinmiş bir kere... Sonra Derya Köroğlu'nun izi var her adımda, sonra atölyelere katılan lise öğrencilerinin gülen gözlerinin heyecanları var... Sinmiş bir kere kimse yok edemez...

Sokakta göstermek istedik Ankara ile ilgili belgesel filmleri, soğuk izin vermedi... Kentin kaybolan izlerinde biz bir kere daha kaybolduk...Kamusal mekanı kamuya açmak...Kim bilir açmışızdır belki de bazılarını...

Sonra sokaklarda söylenceler, espriler vardı, diyorlar ki “Mimarlar Ankara'nın söküklerini dikiyorlarmış”... Ne güzel şey anlaşılacak...

Sonra Varolmayan Ankara vardı gündemimizde... Ankara'yı yeniden var etmek, kültürel ve mekansal olarak zenginleştirmek ise hiç çıkmadı aklımızdan... Bir haftayı böyle bitirdik işte, hep bir artırarak geçti günlerimiz, hep birbirinin üstüne ekleyerek büyüttük...Sekreteryamızın, büro çalışanlarımızın, öğrencilerin, mimarların kentlilerin kocaman emekleri bu etkinlikte... Yani kolektif... En son bir Ankara sevdalıyı noktayı koydu günümüze ve onu da aldık aramıza, hep o güzel sesinden tanırdık onu... Şimdi artık Jülide Gülizar da aramızda, fotoğraflarıyla Ozan Sağdıç da ...

Evet her etkinlik biraz bize benzer, sosyal, heyecanlı, paylaşımcı, dinamik, aceleci, inatçı, toplumsal, keyifli, bazen neşeli... Emeği geçen, katkı koyan herkesin ellerine, yüreklerine sağlık... Siz yokken aramızda sürç-i lisan ettiysek affola...

tcandan@mimarlarodasi.org.tr

Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Müzesi
Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı arşivinden alınmıştır

MİMARLIK HAFTASI ÜSTÜNE

Savaş Volkan Genç Veteriner Hekim

Veteriner Fakültesinin birinci sınıfında Atlı Spor Grubu'nun ihtiyaçları için Deontoloji Dersi hocamız Prof. Dr. Ferruh Dinçer ile görüşmeye makamına gitmiştik. Veteriner Fakültesi Müze Binası olarak kullanılan bu yere girdiğimizde adeta nefesim kesilmişti. (Aynı şey ilerleyen yıllar boyunca her final sınavında başıma geldi ama bu seferki farklı bir durumdu.) İki katlı bu mütevazı binanın girişi müzenin ana salonuydu. Sağlı sollu odalarda asistanlar çalışıyordu. Üst katta 150. Yıl Odası, meslek büyüklerine ayrılmış köşeler ve Prof. Dr. Ferruh Dinçer'in odası vardı. O gün neler konuştuk, neler oldu pek hatırlayamıyorum çünkü bu küçük binanın güzelliği benim aklıma başımdan almıştı.

İlerleyen günlerde o zamanlar araştırma görevlisi olan hocam Tamay Başağaç ile Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı ve Veteriner Hekimliği Tarihi Müze binası hakkında uzun uzun konuşma fırsatı bulduk. O zamanki adıyla Yüksek Ziraat Enstitüsünün ilk rektörü Prof. Friedrich Falke'nin lojmanı olarak yapılan bu binayla birlikte aynı dönemde yapılan binaların da tarihleriyle ilgilenmeye başladım. Özellikle fakülte binaları hakkında ne zaman, hangi amaçla yapılmış, nelerde kullanılmış sorularının cevabı benim için çok heyecan vericiydi. Sonraki zamanlarda başka şehirlerden gelen öğrenci arkadaşlara Dışkapı semtinden başlayarak Cumhurbaşkanlığı Köşküne kadar şehrin adeta açık hava müzesi görünümünde olduğunu, bu binalarla birlikte Cumhuriyetin oluştuğunu anlattırdım. Hele konu yapılara geldi mi benden iyisi yoktu.

Bu derin mimari bilgisine sahip olduğum düşüncesi bende Mimarlık Haftası etkinliklerini muhabir olarak takip ettiğim zamana kadar sürdü. Ben Ankara'nın karamsar sert bir şehir olduğunu düşünür çok sevmeme rağmen bunun nedenini de şehrin ilk modern mimari örneklerinde işlenen güç ve erki simgeleme isteğinden kaynaklandığı yanılışına kapılırdım. Oysa ki şehri böyle gösteren bu binalar değil onlarda sonra yapılan imarsız, plansız, çirkin binalarmış. Öyle ya kendini bu kadar sevdiren yapılar neden böyle bir düşünceye yol açsın ki?

Bunun cevabı için uzmanlarının açıklamalarında, mimarlık haftası boyunca yapılan etkinliklerin içinde mevcuttu.

Yaşadığımız kentin son on yılda geçirdiği değişimin ne olduğunu, nelere yol açtığını da orada öğrendim, yeni yapılan onca kavşak ve köprüye rağmen artan trafik sorunu, kentin güzelleşmesi için yapılan birçok şeyin bunu başaramamasının nedeni. Bir zamanlar çok severek gittiğim Gençlik Parkı'nın neden bu hale geldiği sorularının cevabı da hafta boyunca verildi.

Amatör rehberliğim sırasında şehrin kültürel etkinliklerinin sergilendiği yerleri övünerek anlatırken bu durumdan o kadar memnun olmamam gerektiğini “Varolmayan Ankara” başlıklı sunuşta öğrendim. Meğer Ankara için ne güzel konser salonları, müze projeleri hazırlanmış, meğer Ankara ne zenginliklere kavuşacakmış da olmamış. Ama bu konuda umutluyum her şey hazır, bir çok projenin ilk kazması vurulmuş bile, iş sadece bunları yürütmeye bakıyor. “Ankara'nın Söküklerini Dikelim” başlıklı atölye çalışmalarında ise eğitim sistemimizde tavsiye edilen bir yöntemle konular işleniyor. İnteraktif çalışmayla yürütülen derslerden “Kızılay Yaya Bölgeleri”ne az da olsa katılabilirdim. Sonuç mu? Kızılay'da dolaşmanın neden bu kadar zor ve bunalıcı olduğu cevabı çalışmanın içindeydi. Erdal Kurttaş Hoca'nın deyimiyle çevremdekileri görmekle kalmayıp onlara bakmayı da öğrendim.

Muhabir olarak izlediğim bu etkinlikler, bana çok şeyler kazandırdı. Kentte dair kaygılarımın nedenlerini daha somut olarak görmenin yanı sıra bu kaygıların giderilmesini sağlayacak çözüm önerlerinin de var olduğunun artık farkındayım. Ülkemizin kronik sorunu mesleki etkinliklere sadece o mesleğe mensupların “ilgi” göstermesi, bu entelektüel çalışmaların dar bir çerçeveden çıkamaması ve kendi sorunları hakkında aydınlanamamış kamuoyu. Mimarlar Odası'na dışarıdan bakan bir göz olarak Ankara Palas'tan ayrıldığım sırada aklımdan geçenler şu olmuştu; “neden daha fazla kişi yok?” Belki o zaman Bozkurt Güvenç'in sorusuna evet bu muhteşem kaosa dokunup düzeltelim yanıtını verebiliriz.

GÜZEL BİR ANKARA GECESİ

Jülide Gülizar

Kızılay'dan Atpazarı'na, Suluhan'dan Gar binasına, Taşhan'dan Roma Hamamı'na kadar Ankara, en güzel renkleri ve görüntüleriyle akıp gidiyor gözlerimizin önünden. Bu akışa sevecen, içten ve coşkulu sesler ayrı bir güzellik katıyor. Seslerin çoğu gencecik. Bir de henüz öğrencilik çağındaki kızlar, erkekler var. Gönüllerini, güçlerini, coşkularını seferber edip, dalmış Ankara caddelerine, sokaklarına, hanlarına, hamamlarına.

Yer Devlet Konukevi. Daha doğrusu, yapıldığı günlerdeki adıyla Ankara Palas. Zaman, akşamın en güzel saati. Mevsim kış ama, güzeller güzeli bir sonbahar havası yaşanıyor. Çok sayıda Ankaralı mimar, Mimarlar Haftası'nın kapanış töreninde, yaptıkları çalışmaları sunuyorlar.

Ankara... 1900'lerin, yazın topraktan tozdan, kışın çamurdan buzdan geçilmez, 20 bin nüfuslu bir bozkır kasabası. Kurtuluş Savaşı'nın önderine ve silah arkadaşlarına kucak açan, varını yoğunu onların önlerine seren, olanca gücüyle destek veren insanların kasabası, 1923'ten beri Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti.

Ankara Palas, kurtuluştan kuruluşa geçişte, devletin en önemli kararlarının alındığı bina. Ve biz o binada kuruluş günlerinden bugüne Ankara'yı izliyoruz. 1950'lerden başlayarak, giderek daha çok sahihsizleşen Ankara'yı. Ona sahip çıkan mimarların çalışmaları aracılığıyla.

İçimde sevinç ve hüznün yanı sıra. Yiyecek yutacak gibi seyrediyorum görüntüleri. Sayısız uygarlıkların gelip geçtiği, konup göçtüğü bu topraklarda onlardan kalan her şey sevindiriyor beni. Ama bunların çürümeye bırakıldığı, amacın hepsinin yok edilmesi olduğu aklıma gelince, bir de bunları en yetkili ağızlardan dinleyince içim hüznle doluyor.

Her şeye karşın bu güzel gecenin keyfini kaçırmamak için çabalıyorum.

Ankara, benim kendimi bildiğimden beri, yaşamımın tamamını geçirmek istediğim bir kent. İstediğim ama gerçekleşeceğine hiç inanmadığım, rüyamda bile göremediğim bir hayal kent. Ama bir gün gerçekleşti.

Yarım yüzyılı aşkın bir süredir Ankara'dayım, Ankaralıyım. Taşıyla toprağıyla, dağıyla gölüyle, kurduyla kuşuyla, çiçeği, böceği, insanıyla sevdiğim Ankara'ya mimar arkadaşların el attığını görmek içimi aydınlıklarla, umutlarla doldurdu. Osmanlı artığı kafaların yerini cumhuriyet mimarlarının alması, içimdeki bu güzelliklerin nedeni.

Bana bu coşkuyu yaşatanlara teşekkür ediyorum.

ANKARA’NIN ODASI

Başak Tarcan

Ankara Şubesi'nin 4-11 Ekim Mimarlık Haftası programını, hafta için düzenlenmiş etkinlikler olarak değerlendirmemek gerekiyor kuşkusuz.

Oda'nın, Ankara'da yaşamasam da ister istemez haberdar olduğum, katıldığım ya da izlediğim tüm çalışmalarına ve varoluş biçimine baktığımda mimarlık haftası, kapsayan değil kapsanan gibi görünüyor daha çok.

Böyle bir geleneğin içi doldurulmaya çalışılmamış da bir haftalık niyetlerin üzerindeki çalışmaları biraya getirecek bir zemin inşa etmek için bu hafta icat edilmiş gibi. Geleneğin geçen yıl Ankara Oda'da başladığını düşününce neden olmasın ki...

Haftanın nasıl yaşandığına baktığımda ise bir buluşma, biraraya gelme eylemliliğinde içerik kadar önemli, dahası ondan ayrılmaz bir durumun da varlığını hissetmek mutluluk vericiydi. Paylaşım ve hatta O'nunla bir olma hali bu.

Ziyaret edilen ve yapay zamanında varolunan hijyenik bir organizasyon olmaktan çok uzak bir program, sağlam fikri altyapısıyla da gevşeyip dağılmayacak kadar tanımlı.

Bu yapı,en temelde atölyelerle çok ilişkili görünüyor. Bir gün sürmesi öngörülen ama kesin bir tarihle önceden sınırlandırılmayan atölyeler, “Ankara'nın Söküklerini Dikmek” teması altında ele aldıkları problem alanları üzerine hafta boyunca çalıştılar.

Tüm olanaklarını ve desteğini katılımcılara sunan Oda'nın paylaşımcı tavrı mı atölyelere bu ruhu verdi yoksa atölyelerin varoluş biçimi mi organizasyona yapısını kazandırdı? İkisi de sanırım. Oda; kendi çalışmaları, hafta etkinlikleri ve atölye çalışmalarının yürütüldüğü bir mekan olmanın ötesinde katılımcılar için bir “ev” niteliğindeydi.

Mimarlığı toplumla buluşturma çabasındaki bu aynı zihin, Oda Lokal'i'nden kapanış gününün düzenlendiği Ankara Palas'a kadar her farklı mekanın zamanını bu tür niyetlerle tekrar inşa etti. Atölye çalışmaları ise bir günde tüketilen eksersizler olmayıp bir duruma doğru yöğrulmuştu. Birer proje olarak sunuldukları kapanış günü zihinlerin “henüz” uyarıldığı bir mimarlık ortamı oluşturuyordu.

ÖĞRENCİ GÖZÜYLE

Deniz Üçer-Demet Yücel-Burak Gürbüz-Özgür Bayramoğlu

Bir öneriyle Mimarlar Odası'na gitmiştik. Ummadığımız bir ilgiyle karşılaştık. Tezcan ablanın (Ankara Şube Sekreteri) cana yakın, umutlu konuşması bizi etkinliklere katılmaya teşvik etti. Üstelik önümüzdeki hafta mimarlık haftasıydı.

Haftanın ilk etkinliği İstanbul'daki **mimarlığa saygı yürüyüşü**ydü. 1 Ekim gecesi yarı dolu bir otobüsle İstanbul'a doğru yola çıktık. Ankara'dan ilginin az olmasına çok şaşırmıştık. Buna rağmen genel katılımın iyi olması, bir birlikteliğin olması, eski dostların rastlaşması güzeldi. Yürüyüş tünelden Taksim'e kadar sürdü. Topluluk dağılınca biz de günümüzü dolaşarak geçirdik. 3 Ekim sabahı Ankara'ya döndüğümüzde yorgun ama mutluyduk.

Ankara'da mimarlık haftasının ilk günü çeşitli etkinliklerle sürdü ve Yeni Türkü konseriyle ilgi doruğa ulaştı. Konur Sokak ve Yeni Türkü bir araya gelince kimse kayıtsız kalamadı ve kalabalık büyüdükçe büyüdü. Konserin ardından Mimarlar Odası'nda kokteyl ve tanışma toplantısı yapıldı.

Ertesi gün atölye çalışmaları başladı, dört farklı atölye çalışması yürütüldü. Biz (Özgür, Mete, Burak, Gonca, Cevat, Buğra, Ekin, Demet ve dahası...) **Yaya Bölgeleri** atölyesine katıldık. Üniversite öğrencilerinin yanı sıra fotoğrafçı, lise öğrencileri ve mezunlar da vardı. Yürütücüler Erdal Kurttaş ve Kadri Atabaş sayesinde sıcak bir ortamda keyifli bir çalışma yaptık.

Çalışmalarımızın sonuçlarını Ankara Palas'ta katılımcılarla paylaştık. Sunumun ardından kapanış kokteyli ile mimarlık haftasına veda ettik.

BÜTÜN YIL SÜRSÜN

Timur Zeren *Ankara Kültür Sanat Etkinlikleri Rehberi Yayın Yönetmeni*

4-11 Ekim tarihleri arasında "Mimarlık Haftası " süresince yapılan ve Ankara'da yaşayanların "Kendini ve Kentini tanımasına" olanak veren bu etkinliklerde, emeği geçenleri kutlar, bu olumlu ve güzel girişimden dolayı Mimarlar Odası Ankara Şubesi'ni tebrik ederim. Kent ve kent bilincinin yaygınlaştırılmasına katkı veren bu değerli çalışmaların, yalnızca bir hafta ile kalmayıp, periyodik etkinliklere dönüştürülmesini, hatta bir seneye yayılmasını, bir eğitmen olarak da arzu ederim. Mimarlar Odası Ankara Şubesi, kendi mesleki alanı ile ilgili konular kadar, bir sivil toplum örgütü olarak da içinde yaşadığımız kentin ortak değerlerini ve değişik mekanları, kent mimarisi için neler yapılabileceği gibi konularda ve bu alanda yaptığı kültürel çalışmaları, sadece mimarlarla değil toplumun bütün katmanları ile, özellikle öğrencilerle ve Okul Aile Birlikleri ile işbirliği yapıp yaygınlaştırması, gerekirse ayda bir kentteki okulların öğrenci temsilcileri ile toplantı yapılarak paylaşılması ve bu sürekliliğin sağlanmasının da, ufak bir öneri ve olumlu bir adım olacağı kanısındayım.

Karşılıklı destek ve işbirliği içinde, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

HAYAL KIRIKLIĞI

Elif Özlem Öndoğan

Odanızın düzenlemiş olduğu "Mimarlık Haftası" etkinliklerini ilk defa gördüm ya da dikkatimi çekti de diyebiliriz- ve programda beğendiğim başlıklara katılmak istedim. Programınızı da JMO da gelen maillerde gördüm. Bu etkinlik ilk defa mı yapıyor yoksa her yıl yapılan bir etkinlik mi, aceleye mi geldi bilemiyorum. İnanıyorum ki bu çalışma, olması gereken bir zorunlulukla yani yapmış olmak için yapmak şeklinde değilde, meslektaşlarınıza ve ilgi duyan kişilere yönelik bir hizmet ve paylaşım amaçlı düşünüldü. Ben vaktim varken- önceden belirttiğim gibi bazı başlıklara katılmak istesem de iki günde iki ayrı hayal kırıklığı yaşadım.

İlki atölye çalışmaları kapsamında "Atatürk Orman Çiftliği" yürüyüşüydü. Büyük bir heyecanla gitsem de ne yazık ki kimse gelmedi. Yüksel Bey ve Baykan Bey vardı bir de üç öğrenci. Sanırım daha çok zamanlama kötüydü. Belki hafta sonu ve iyi bir duyuru olsaydı katılım artabilirdi. Yüksel Bey'in de önerdiği gibi atölye öncesi bir toplantı da iyi olurdu. Sonuçta gelenler vakit ayırıp oraya gelmişti ama hiçbirşey elde edemeden döndük. Birşeyin karşılığını alamamak ve hayal kırıklığı sonuçtu. Yüksel Bey bu çalışmanın daha sonraki bir hafta sonunda yapılmasını önereceğini ve önemli bir konu olduğunda dile getirdi. Bence de böyle bir şey verilen emek adına yapılmalı.

İkincisi belgesel film gösterimleriydi. Hepsine katılmadım ama biri özellikle dikkatimi çekti ve mutlaka katılmalydım. Programda Çarşamba günü gösterileceği belirtilen "Ankara'yı Seviyorum" belgeseliydi. Benim merak ettiğim bu program hazırlanmadan gerekli izinler alınmamış mıydı? Herşey son ana mı bırakıldı? Yapamayacağınız bir şeyi niye basıyorsunuz ki? Büyük bir heyecanla belgeseli beklerken hayal kırıklığı yaratacak açıklamanız gecikmedi, belgeselin gösterimine izin verilmemişti. Bu belgeseli 1996 yılından beri merak ediyordum oysa. Sonuç itibarıyla farklı olabileceğini düşündüğüm bu çalışmalara katılmak istemiş olsam da elim boş döndüm, vaktim boşa gitti. Bazen size önemsizmiş gibi gelen bazı ayrıntılar başkaları için önemli olabilir. (Programınızın geneli belki sorunsuz geçmiş olabilir onu bilemiyorum. Ben sadece benim tarafımdan görünen kısmını sizinle paylaşmak istedim.) Bundan sonraki çalışmalarınızda daha özenli davranmanız dileğiyle, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

YENİ YAYIN

YARIŞMALAR DİZİNİ 1930-2004

Mimarlar Odası Ankara Şubesi tarafından dosya konusu "Yarışmalar" olan ve editörlüğünü İlhan Kesmez ve Gülnur Güvenç'in üstlendiği Eylül 2003 tarihli Bülten için mimarlık öğrencileri ile başlatılan "Yarışmalar Dizini", çalışmanın çapının Bülten'de yayınlanması düşünülenin çok ötesinde olduğunun kısa sürede anlaşılmasıyla bağımsız bir kitap projesine dönüştü. Daha önceden başlamış tüm çalışmaları bir araya toplayan ve 1930'da yapılan ilk yarışma ile başlayan dizin, 2004'e kadar ulaşılabilen tüm yarışmalara ait bilgileri kapsıyor. Mimarlığın Türkiye'deki 70 yıllık gelişimine yarışmalar üzerinden ayna tutan kitap, araştırmacılara, yarışmacılara ve mimarlığı anlama çabasında olan herkese bir referans kitap olacaktır. Kasım ayından itibaren Mimarlar Odası'ndan edinebilirsiniz.

Çocuklar Yapı Fuarındaydı...

“Barınak” Tasarım Atölyesi 23-24-25 Eylül 2004

Rabia Ç. Çavdar

Çocukları farklılıklarla buluşturmak ilkesiyle hareket ederek, Yapı Ankara Fuarı'nda çocuklarla birlikteydik. Çocuklar bu sefer de malzemeler ile tanışacaklardı... Sadece malzemeler ile tanışmakla kalmayıp, firmalarla iletişime geçecekler ve seçtikleri malzemeleri kullanarak üretim yapacaklardı.

Çocuğa “yapma” bilgisinin kazandırılması hedefiyle; yapı malzemelerini tanıyarak, malzemeleri kendi yaratıcılıkları ile dönüştürerek bir “barınak” tasarımı yaptırılması öngörüsüyle yola çıkıldı.

Çocukta “Strüktür” ve “Konstrüksiyon” kavramlarının oluşmasını sağlayarak, çocuğun mimari yapım süreçlerini tartışabilir ve değerlendirebilir hale gelmesi için kurgulandı “Barınak Tasarım Atölyesi”.

Bu çerçevede, çocuğun gündelik hayatı içerisinde, kentte yaşarken, kullandığı gördüğü yapı malzemelerinin nasıl kullanıldığını, ne için kullanıldığını fuarı gezerek kavraması ve bunun ötesine geçerek malzemeleri dönüştürerek, ya da yeni kullanımlar ve bir araya gelişler tanımlayarak bir tasarım yapması beklendi çocuklardan. “Barınak” ın, yeni bir “ yapma” biçiminin en kolay denenebileceği alan olarak görülmesi projenin bu aksa tutunarak gelişmesini sağladı.

Üç gün süren çalışmanın ilk iki gününde tartışma, bilgi aktarımı ve üretim süreçleri gerçekleştirildi ve son gün projeler tamamlanarak ortaya sunuldu. Hayal gücünü artırabilmek ve bilindik barınak, ev formlarının dışına taşabilmek için; doğadaki iki temel öğe; güneş ve su için/dair/ait bir “barınak” tasarımı yapma yolculuğu öngörüldü. Böylece çocuklar; doğaya karşı da bir duyarlılık geliştirebileceklerdi.

Proje kurgulanırken, güneş temalı barınaklar (güneşe barınak, güneşte barınak, güneşten barınak) ve su temalı barınaklar (suya barınak, suda barınak, sudan barınak) yapılabilesini olanaklı

kılacak öyküleme yöntemleri, drama, temsili mekan oluşturma araçları programa yerleştirildi.

Bir küçük fikri, sadece “çocukların fuar alanında strüktür teması etrafında güneş ve su için barınak yapması”nı vareden, ören, gerçekleştirenlerle birlikte olmak cesaret verici. Bazen çeşitli durdurucular, “duman”durumlar, kişiyi tutar, izlemek ve varolmak istediği süreçlerin ötesinde/uzasında kalmasını sağlar. İşte böyle zamanlarda, kartopunun çığ yerine kardan adama dönüşmesini izlemek, içinde bulunduğunuz ortamın değerini bir kez daha kavramanızı sağlıyor.

Çocukların bir uzmanlık fuarında kendilerini kurmalarını olanaklı kılan Yapı Endüstri Merkezi'ne, atölye yürütücüsü olarak bilgi, deneyim ve enerjisini bizimle paylaşan, atölyenin fikri zeminini besleyen, zenginleştiren Yonca Hürol'a, etkin varlıkları ve yoğun çabalarıyla atölye ortamını destekleyen Leman Ardoğan, Fatma Başaran, Gülseren Oray, Sevgi Bölücek, Onur Yılmaz, Nilay Özgeldi, Sevgi Nur Şahin, Elif Zilan, Çiğdem Yılman, Elif Gök, Pınar Ünal, Ezgi Us, İrem Akkaya, Başak Demirel, Aynur Acaraloğlu ve Selda Taşkın'a ve her ne olursa olsun kendilerine güvenmemiz gerektiğini, ufuklarının her zaman bizlerden daha açık olduğunu gösteren Eda, Ufuk, Doğu, Mehmet, Türk, Merve, Gökhan, Özhan ve Simge'ye sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca çocuklarında kendilerine dair öngörülerini ve tasarımları olabileceğini kabul ederek, onları dikkate alan, dinleyen ve taleplerine cevap veren firma ve firma yetkililerine de Çocuk ve Mimarlık Çalışma Grubu olarak teşekkür ediyoruz.

Küçük fikirlerin gerçek olması çabalarının artması dileğiyle...

Fuardaki çalışma alanımız

Dr. Yonca Hürol, Doğu Akdeniz Üniversitesi

Sekiz dokuz yaşlarından itibaren çocuklar birtakım yapılar kurmaya başlayabilirler. Bunların sonradan kullanılmaları hedeflenmiş olsa da, asıl hedef yapının kendisinin kurulmasıdır. Bu gibi yapılar arasında aklımıza gelmedik formlarda çadırlar, kulübeler, hayvan barınakları vs. sayılabilir. Fakat maalesef büyük kentlerde çocukların bu gibi ihtiyaçlarının ortaya çıkması dahi güç bir hale gelmiştir.

Çocukların pratik dünyaya yönelme ihtiyaçları dışında, mimarlar dahil profesyoneller de topluma ve çocuklara yönelme eğilimindedir. Bu bir tür toplumla bütünleşme, kendini ifade etme ve birlikte karar verme ihtiyacı olarak da nitelendirilebilir. Bu gibi ihtiyaçların açığa çıktığı kurumlardan biri olarak Mimarlar Odası da mimarları toplumla bir araya getirmek için çeşitli vesileler yaratmaktadır. Çeşitli çalışma grupları kurulmakta ve bu gruplar insanların ne istediklerini anlamaya çalışmanın yanı sıra, mimarların tercihlerini de insanlara açıklamaya çalışmaktadırlar. Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nin kurmuş olduğu çalışma gruplarından biri de “Çocuk ve Mimarlık” grubudur. Bu grup çocuklarla mimarları çeşitli şekillerde ve çeşitli amaçlarla yanyana getirmektedir. Mimarlar okullara gitmekte ve çocuklar için her fırsatta çeşitli atölyeler düzenlenmektedirler. Aynı şekilde Ankara'da Yapı Fuarının kurulacak olması, çocuklarla birlikte gerçekleştirilecek bir konstrüksiyon ve strüktür atölyesinin gerçekleşmesine vesile olmuştur. Dokuz tane çeşitli okullardan oniki yaşında çocuk böylece bir araya gelmiştir.

Barınak kavramı, kurma eylemi ile imgesel tasarım dünyalarını birleştiren bir kavram olarak kullanılmış

Kendi seçtikleri malzemelerle barınaklar kurdular

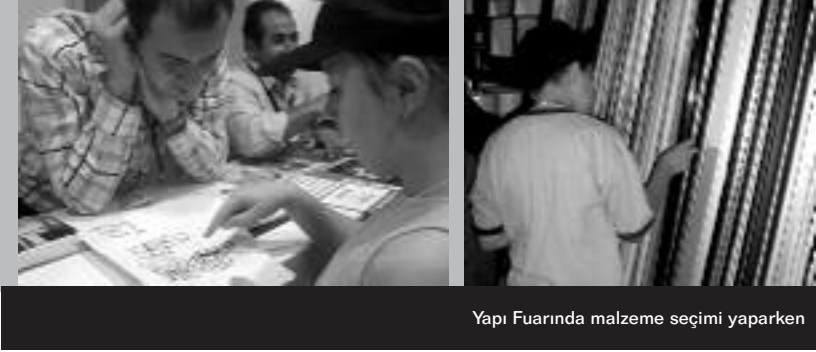
ve çocuklardan “güneşe ve/veya suya barınak” yapmaları istenmiştir. Güneş ve su ile olan ilişki, alışmış olduğumuz barınak kavramının doğa ile ilişkisinin ve maddeselliğinin daha baştan anlaşılmasını sağlamıştır. Üç gün süren atölyenin ilk gününde barınağa dair kavramlar öyküler eşliğinde konuşulmuş, bu öyküler aracılığı ile “kurma” kavramı üzerinde durulmuş, ve doğada ve insanlık tarihinde yer alan strüktürler konusunda çocuklara bilgi verilmiştir. Burada, bir yaprağın hem damarları hem de yüzeyleri olduğu, tarihi yapılarda da çubuklar ve yüzeylerin birlikte çalıştıkları vs. üzerinde duruldu. O sırada hemen yanımızdaki tarihi ev de bize modelik yapmakta idi. Daha sonra kibrit çöpleri ve etrafta bulunan çeşitli malzemelerle (kağıt, yaldızlı kağıt vs.) maketler yapıldı, ve orada hazır bulundurulan mukavvalar, ahşap çubuklar, naylon ve kumaş yüzeyler kullanılarak teatral ortamda tasarıma geçildi. Çocukların yaptıkları kimi maketler öykülerde anlatılan mekanları yansıtmış, kimileri güneşi ve suyu yüzeyler yardımı ile toplayıp tanımlı bir alanda yoğunlaştırmış, kimisi de ışık maketleri halinde gelişmiştir. Teatral tasarıma geçildiğinde ise tasarımı hızlandırmak ve kolaylaştırmak amacı ile “güneşe ve/veya suya barınak” konusuna çocukların hemen duyarlılık geliştirebilecekleri dramatik bir tema eklenmiştir. Bu temaya göre barınak iki dost için tasarlanacaktır. Ancak bu iki dosttan biri güneş ve su olmadan yaşayamamakta, diğeri ise güneş ve su varsa yaşayamamaktadır. Ötesi, bu dostlar birbirlerinden uzak da kalamamaktadırlar. Tema çocukları daha aşına oldukları mekanlara yönlendirmiş ve o andan itibaren gruplar halinde teatral tasarım yapmaya başlamışlardır.

Çocukların kibrit çöpleri ve diğer malzemelerle kurdukları barınaklara örnekler

Teatral tasarımlara örnekler

Yapı Fuarında malzeme seçimi yaparken

İkinci gün zihinlerinde “nasıl birşey yapmaları gerektiğini bilerek” gelen çocuklar kendiliğinden oluşmuş grupları ile birlikte Yapı Fuarını gezmiş ve yapacakları barınak için malzeme seçmişlerdir. Ben kendi birlikte gezdiğim grubun malzeme seçerken neler yaptıklarını anlatabilirim. “Bize yansıtıcı yüzeyler lazım” dediler ve ayna cam yüzeyler, alüminyum paneller ve polikarbonat yarışeffaf yüzeyler seçtiler. Bunun yanısıra da taşıyıcı olarak olabildiğince ince ve hafif çubuklar seçtiler. Çekilen filmlerden bildiğim kadarı ile diğer gruplarda firma görevlilerine projelerini yaptıkları resimlerle anlatan ve onların fikirlerini de alan çocuklar olmuş.

Öğleden sonra malzeme siparişleri verildi ve çocuklar da bize gösterilen yer bağlamında “ne yapmaları gerektiğini” bir kez daha düşündüler, yer seçimi yaptılar. Son gün malzemelerimiz geldi, çocuklara çeşitli strüktürel sistemlerin inşaat halindeyken çekilmiş resimleri gösterildi, ve hepsi de hızla inşaata giriştiler. Çocuklara son gösterilen örnekler ilk verilen örneklerin aksine taşıyıcı ile bölücü elemanların ayrıldığı modern ve sistemleşmiş yapılardı. En büyük sorun ise bütün bu malzemeleri ne şekilde ve hangi araçları kullanarak birleştirecekleri idi. Kaygı ile standlardaki örnek konstrüksiyonların nasıl birleştirildiğine dikkat ediyorlardı.

Konstrüksiyonları kurmak için sürekli bizimle birlikte olan mimar arkadaşlar ve mimarlık öğrencilerinin yanısıra inşaat ustalarından da yardım almaları mümkün olacaktı. Ancak araçlarımız yetersizdi ve çocuklar seçtikleri yüzeyler ve çubukları naylon ip ve bant kullanarak birleştirdiler. Ortaya çıkan bütün yapılarda taşıyıcılık gereksinimi hem çubuklar hem de çubuklara bağlanan yüzeyler tarafından karşılanıyordu. Yüzeyler ve çubuklar birbirlerinin

konstrüksiyonu için de gerekli idiler. Taşıyıcı sistem bölücü yüzeylerden ayrışmamıştı. Bunun en önemli nedenlerinden biri, o ölçekteki ve bir kişinin kaldırabileceği elemanları birleştirme sırasında, çubuklar ve yüzeyleri birbirine destek olacak şekilde kullanmanın kolaylığı idi.

Sürecin sonuna doğru “Nasıl gidiyor?” dediğim panik halindeki bir delikanlı bana aynen şöyle cevap verdi. “Sağlam oldu ama depreme dayanmaz. Yüzeylerin yanlara doğru açılma eğilimi var. Ustalar birşeyler yaptı bu sorunu çözmek için, ama bence yeterli değil.”

Birlikte çok eğlendik. Kendilerine bakılırsa çocukların en çok eğlendikleri gün son gün, yani yapıların yapıldığı gün olmuş. Sanırım pek çok deneyim edindiler ve pek çok şey de öğrendiler. Ortaya çıkan yapılara bakacak olursak; yapıların taşıyıcı gereksinimini, yapılarda kullanılan elemanların birleştirilmesi gerektiğini ve işçiliğin önemini çok iyi anladıklarını söyleyebiliriz sanırım. Bunun yanısıra yüzeylerin seçiminde ısı izolasyonun göz önüne alınması gerektiğini de öğrendiler.

Bu deneyime dayanarak, bir sonraki “çocuk ve konstrüksiyon” etkinliğinin iki aşamalı olarak yapılması önerilebilir. İlk aşama malzeme tespitleri ile sona erer. İkinci aşama ise malzemelerin ve gerekli üretim araçlarının temin edilmesi ile başlar. Böylece çocuklarla birleşim yerleri hakkında da konuşabilir hale gelebiliriz.

Bu güzel fırsat için Mimarlar Odası Ankara Şube'ye sonsuz teşekkürler.

Ufuk'a, Eda'ya, Türk'e, Mehmet'e, Doğu'ya, Merve'ye, Simge'ye, Özhan'a ve Gökhan'a da katıldıkları için teşekkür ederim.

Çocuklara ait barınaklar

Kamusal Başarı Atölyesi

16-17 Ekim 2004

Rabia Ç. Çavdar

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi

Çocuk ve Mimarlık Çalışma Grubu

tarafından, İstanbul Bilgi Üniversitesi

Psikoloji Bölümü'nden Serdar M.

Değirmencioğlu'nun katılımıyla 16-17 Ekim

2004 tarihleri arasında Kamusal Başarı

Atölyesi gerçekleştirildi.

Atölye'ye, Çocuk ve Mimarlık Çalışma Grubu'nda proje yapmış veya yapmakta olan mimarlarla beraber, çocuk gelişimciler, psikoloji öğrencileri ve de daha önce Kamusal Başarı programına katılmış kişiler katıldılar.

Kamusal başarının amacı, hedefleri, hedef kitlesi ve çalışmaların gerçekleşme biçimleri üzerine yoğunlaşan atölye çalışması, katılımcılarında içinde yeraldığı bir örnekleme ile sonlandı. Bu örnekleme ile, Kamusal Başarı çalışmalarının nasıl

gerçekleştirilebileceğine dair fikir edinildi, çalışmayı yürüten kişinin, ki kendisine “koç” denilmektedir, hangi noktada duran ya da yönlendiren, takımı nasıl ilerleten bir yapıda olması gereği kavrandı. Kamusal Başarı'nın, çocuklara ve gençlere, toplumu ve çevrelerindeki dünyayı şekillendirebilme şansı veren, onların toplum ve kamu yararı açısından önemli buldukları bir sorunu çözme/gözebilme gücüne ve yeteneğine sahip olduklarının farkına varmalarını sağlayan bir model olduğu görüldü.

Kamusal Başarı çalışmalarında çocukların ve gençlerin önce kendi sorunlarını belirledikleri ve ardından şiddet içermeyen, yasal ve demokratik takım çalışması içerisinde bir araya gelerek belirledikleri sorunları çözmeye çalıştıkları öğrenildi. Kamu/Kamusal, güç ve güçlü olmak, özgürlük, demokrasi, politika, çeşitlilik ele alınan kavramlar arasında sayılabilir.

Kamusal Başarı çalışmalarının, Çocuk ve Mimarlık Projesi çerçevesinde geliştirilen projelerde uygulanan yöntemlerle gösterdiği paralellikler ilgi çekiciydi. Çocuk merkezli ve katılımlı projeler geliştirmenin ve onlarla birlikte “yapma”nın önemini ve doğruluğunu bir kez daha kavradık. Onların projeyi yönlendirmesinin projeleri daha verimli hale getireceği ve projeyi sahiplenecekleri görüşü belirginleşti. Verilmek istenen kavram ya da düşüncenin çocuk/genç tarafından içselleştirilebilmesi için çocuğun kendine proje/program içerisinde bir yer edinebilmesinin ve kendini varetmesinin gereğine ulaşıldı.

Oldukça öğretici, verimli ve de eğlenceli bir atölye çalışması yaşandı. Katılımcılara ve Atölye'yi yürüten Serdar Değirmencioğlu'na teşekkürlerimizi sunarken, yeni projelerde birlikte olabilmeyi, yeni ufuklara çocuklarla üretmenin heyecanıyla açılabilmeyi diliyoruz.

Çocuklar çalışırken

MİMARLIK EĞİTİMİNİN VE MİMARLIK MESLEĞİNİN DÖNÜŞÜMÜ PANELİ YAPILDI

Avrupa Birliği Uyum Yasaları çerçevesinde "Mimarlık Eğitiminin ve Mimarlık Mesleğinin Dönüşümü" Paneli, 14 Ekim 2004 tarihinde Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde gerçekleşti. 150 kişinin katıldığı etkinlikte sabah ve öğlen oturumlarında eğitim ve mesleğin dönüşümü üzerine yapılan çalışmalar, değişik alternatifler üzerinden bilgilendirme şeklinde sunuldu. Panel, YTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı Prof. dr. Emre Aysu, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı Prof dr.Haluk Pamir, ODTÜ Mimarlık Fakültesi doktora öğrencisi Tonguç Akış, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Öğrenci temsilcisi Ali Haydar Alptekin, Osman Gazi Üniversitesi Öğretim Görevlisi Kenan Güvenç, Ankara Şube Başkanı H.Ali Ulusoy, Mimarlar Odası 2.Başkanı Bülent Tuna, Kaya Güvenç,Yavuz Önen, Mehmet Bozkurt, Metin Aygün, İstanbul Serbest Mimarlar Derneği Başkanı Umut İnan, İnşaat Mühendisleri Odası Genel Sekreteri Gülay Özdemir'in katılımıyla gerçekleşti. AB Genel Sekreterliği'nde görevli Genel Sekreter Yardımcısı Şükran Yazıcı'nın da geniş bir sunuş yaptığı panel sonrasında konu, soru cevaplarla derinleştirildi. Zonguldak, Sivas, Bartın, Kastamonu, Düzce, Kırşehir, Kastamonu ve Çaycuma Temsilciliğimizden yöneticilerin ve üyelerimizin, Mimarlar Odası İzmir, İstanbul Şubeleri yöneticileri ve Genel Merkez yöneticilerinin de katılımıyla gerçekleşen Panel konuyla ilgili bilgi eksikliğine yönelik geniş kapsamlı ilk bilgilendirme toplantısı olması açısından önemli bir etkinlikti. Bant çözümleri ve redaksiyonu yetiştirdiği takdirde bültenimizin bu sayısıyla birlikte sizlere ulaştırılacaktır. Ayrıca konuyla ilgili belgeler, düşünceler, güncel gelişmeler web sayfamızda yer almaktadır.

ESKİ BAŞISKELE KAVŞAĞI Yarışması Sonuçlandı

1. ÖDÜL: Günay Erdem, Sunay Erdem
Yardımcılar: Serpil Öztekin, Pınar Özyılmaz

2. ÖDÜL: Murat Özyılmaz
Danışman: Özden Alıcıgüzel Özyılmaz
Yardımcı: Ali Serkan Güler

3. ÖDÜL: Dilek Topuz Derman, Fırat Gülmez, Cihan Sinan Bostancı, Mehmet Zafer Ünal
Yardımcılar: Şebnem Şoher, Orhun Ülgen

1. MANSİYON: Özgür Bingöl, Nermin Tirben, İlke Barka, Cem Himmetoğlu, Emel Öztep, Saro Dionyan.
Yardımcı: Emre Savga

2. MANSİYON: Selami Demiralp, Can Kubin, Burak Özdoğer, Yardımcılar: Halis Özkan, Cem H. Türköl, Derya Duman

3. MANSİYON: İpek YÜREKLİ, Ahmet Arda İncoğlu, Deniz Aslan
Yardımcılar: Burak PAK, Sevince Bayrak, Oral Göktaş
Satınalma Önerileri: Nimet Aydın, Ervin Garip

Sergi: 21 Ekim 2004 - 1 Kasım 2004
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Sanat Galerisi
Kolokyum: 1 Kasım 2004 saat: 14:00
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Sanat Galerisi

BURSA MURADIYE KÜLLİYESİ Yarışması Sonuçlandı

1. ÖDÜL
Mimar Gizem Ünek (YTÜ)

MANSİYONLAR (Sıralandırılmamıştır)
Mimar Tomris Akın (İTÜ)
Mimar Ervin Garip (İTÜ)
Y. Mimar Begüm Yazgan (İTÜ, ODTÜ)
Öğrenci Emre Aydilek (Yeditepe Üniversitesi)

Jüri üyeleri: Tomur Atagök, Yücel Gürsel, Baha Tanman, Uğur Tanyeli, Uşun Tükel,
Raportör: Erol Özdoğan

Mimarlık Öğrencileri Yeniden Mimarlar Odasında

27 Eylül 2004 tarihinde Mimarlar Odası Ankara Şubesi 5.katında ODTÜ ve Gazi Üniversitesi Mimarlık Öğrencileri ile Şube sekreteri Tezcan Karakuş Candan Koordinasyonunda geniş bir toplantı gerçekleştirildi. 100'e yakın Mimarlık ve Şehir Plancıları öğrencisinin katıldığı toplantıda, geçmişten bugüne yapılan öğrenci çalışmaları bilgilendirmesi ve yeni dönem çalışmalarına ilişkin gündemler görüşüldü. Mimarlık Haftası çalışmalarına, Mimarlığa saygı yürüyüşüne de katılan öğrencilerle, **2 Kasım 2004**, saat 18.30 da, Şube bünyesinde komisyon oluşumu ve öğrencilerin Oda'ya aday üyelikleri konusundaki yönetmelik çalışmalarının ve 38.dönem içerisinde öğrencilerle yapılacak çalışmaların programlanacağı geniş toplantıların ikincisi gerçekleşecektir.

ULUSLARARASI FİKİR YARIŞMASI Kahve Zamanı ve Mekânı Make Your Espresso!

Domus dergisi ve İtalyan kahve üreticisi **illy**, kahve içme keyfinin yaşanabileceği alternatif mekânların keşfedilmesi ve modern kentsel yaşamda **"mola ve iletişim mekânları"**nın tartışılması amacıyla genç tasarımcılar, sanatçılar ve mimarlar için bir yarışma düzenliyor. Yarışma programında kahve molası, dünyanın her yerinden insanlar için gündelik hayatın akışı içinde bir an duraklamaya neden olan bir film karesi, modern bir ritüel olarak açıklanıyor. Kahve molasının herhangi bir mekânda (sokakta, barda, uçuş bekleme salonunda, müze lobisinde) verilebileceğinden hareket eden yarışma, bu etkinliğin kamusal mekânlardaki sosyal etkileşimi nasıl güçlendirebileceği konusunda yeni fikirler bekliyor. Katılımcıların, kahve tezgahı ve kahve makinesini tasarımın başlıca bileşenleri olarak almaları ve bunların dışında kalan tüm etkenler konusunda kendilerini özgür hissetmeleri isteniyor.

Projeler için son gönderim tarihi: 31 Ocak 2005
Bilgi için: [Http://www.domusweb.it](http://www.domusweb.it)

EAAE Yarışması'nda Deniz İncedayı'ya Ödül

EAAE (Avrupa Mimarlık Eğitimi Birliği) tarafından düzenlenen yarışmada ödül alanlar arasında Deniz İncedayı da bulunuyor.

Mimarlığın toplumdaki ve yapı çevre bütününden ayrılmayan niteliğini desteklemek amacıyla, EAAE (European Association for Architectural Education: Avrupa Mimarlık Eğitimi Birliği) tarafından iki yılda bir düzenlenen **"Mimarlık Eğitimi Üzerine Yazılar"** başlıklı uluslararası araştırma-makale yarışması geçtiğimiz günlerde sonuçlandı.

EAAE, düzenlediği yarışmanın amacını şöyle tanımlıyor: "Geleceğin mimarlık eğitimi, bugün her zaman olduğundan daha fazla araştırmaya dayalı olarak yeni yaratıcılık alanlarını tanımlamak durumundadır. Yarışmamızın amacı da, bu alandaki pedagojik inisiyatifleri desteklemek, tartışmak ve eğitim dünyasında yayarak paylaşmaktır. Böylelikle mimarlık eğitiminde yeni düşünceler ve yöntemler geliştirebilmektir."

Per Olaf Fjeld (başkan), Peter Mackeith, Juhani Pallasmaa, Dagmar Richter ve Alberto Perez Gomez'den oluşan bilim jürisi bu yıl katılan çok sayıda makale arasından 10 eseri ödüllendirmiştir. **Ödül alan eserler arasında, ülkemizden Doç. Dr. Deniz İncedayı'nın, "Architect as a Facilitator / Architecture as an Instrument of Social Politics" (Arabulucu Olarak Mimar / Sosyal Politika Aracı Olarak Mimarlık) başlıklı makalesi de yer almaktadır.** Doç. Dr. Deniz İncedayı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Bölümü öğretim üyeliğinin yanı sıra, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Yönetim Kurulu'nda da görev almaktadır.

Tüm katılımcıların makalelerini tartışacağı uluslararası eğitim platformu ise Kasım ayında Danimarka'nın Kopenhag kentinde gerçekleştirilecektir.

YENİ ÇIKTI..... Sürdürülebilir Turizm Planlaması

Yazan: Prof. Dr. Orhan KUNTAY
Alp Yayınevi, Ankara
217 sayfa, 25 örnek, 30 şekil, 20 tablo ve ek CD.
Yayın Tarihi: Ağustos 2004

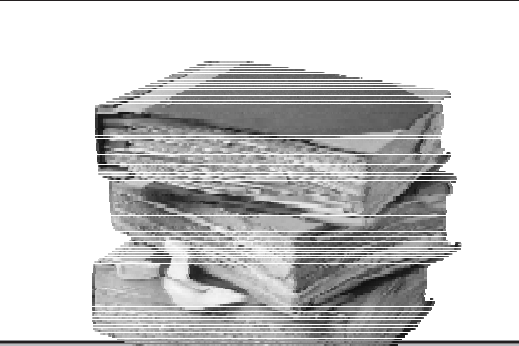
Turist, yönetici ögeler ve toplam turistik arz ve talep döngüsü.

Kamu Hizmetinde Mimarlığa Tanıklık - 2 Etkinliği Gerçekleştirildi.

Kamunun kendisini tasfiye ettiği, varolan bilgi birikimlerinin yok olduğu, sürecin, geçmişten günümüze hem belge niteliğinde hem de deneyimlerin aktarılması üzerine kurgulanan ve kamu sektöründe mimarlık hizmetlerinin tanıtımının ve politikalarının tartışılması üzerinden İşyeri Temsilcileri Koordinasyon Komisyonu tarafından organize edilen Kamu Hizmetinde Mimarlığa Tanıklık projesinin ikincisi, Ulaştırma Bakanlığı, Demiryolları Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatları Genel Müdürlüğü İşyeri Temsilciliği tarafından 21 Ekim 2004 tarihinde gerçekleştirildi. Emekli Genel Müdür Yardımcısı Nurten Ürünay'ın sunuş ve bilgilendirmesi ile başlayan etkinlikte, o dönemlerde hava meydanları inşaatlarında görev alan Nejat Ersin'in bilgilendirmesi ile konu daha da derinleşti. Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları inşaatları tartışılırken, hükümetlerin siyasi yatırım amacı olarak bu tür ileri teknoloji yapılarını kullandıkları, şu anda kullanılmayan hayvanların otlatıldığı hava meydanlarının bulunduğu; hükümetlerin planlı bir demiryolu, deniz yolu ve hava yolu politikasının bulunmadığı belirtildi.

Kamu Hizmetinde Mimarlığa Tanıklık projesinin üçüncü sunuşu, TCDD İşyeri Temsilciliği tarafından hazırlanmaktadır ve 25 Kasım 2004 tarihinde yapılacaktır.

BİR ÇAĞRI...

YENİ KURULAN BİR MİMARLIK FAKÜLTESİNE DESTEK VERMEK İSTEMEZ MİSİNİZ?

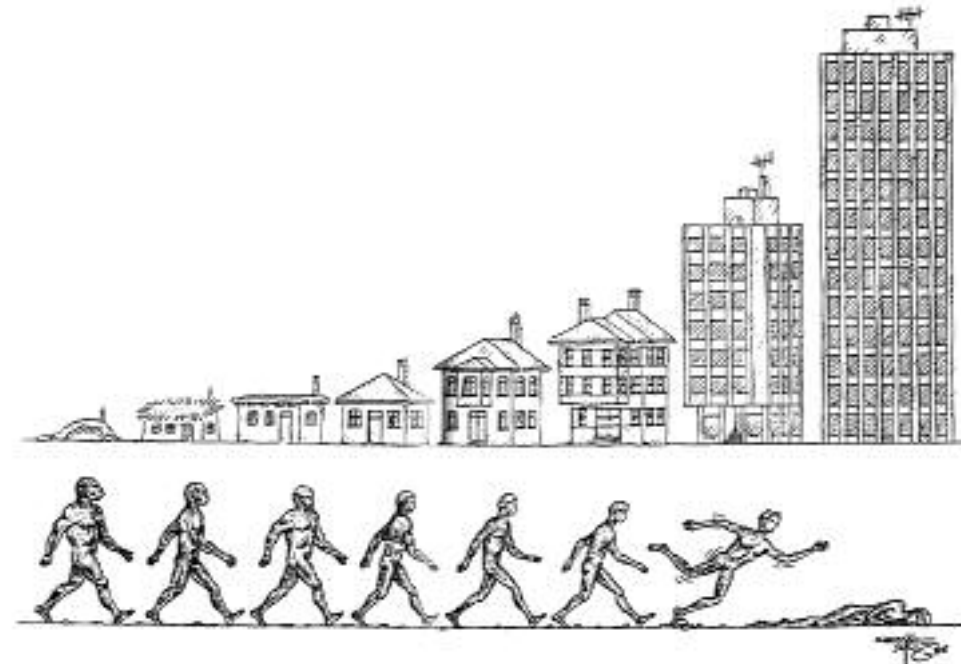
TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şube coğrafyası içerisinde yer alan, **Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fethi Toker Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü**nde yeni bir kütüphane oluşturulmaya çalışılmaktadır. Arşivinizde fazla olan mimarlıkla ilgili yayınları 5 Kasım 2004 tarihine kadar Şubemize iletmeniz durumunda, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fethi Toker Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü Kütüphanesinde sizinde katkınız olacaktır. Desteğiniz ile, yeni kurulan bir mimarlık fakültesi kütüphanesini şekillenecektir. İlgili ve katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Katkılarınızı Oda'ya iletebilirsiniz. Gelebilenizin ya da getirebilmenizin mümkün olmadığı durumlarda info@mimarlarodasianankara.org adresine mail atabilir veya 417 86 65'ten bize ulaşabilirsiniz, iletmek istediğiniz yayınlar tarafımızca gelip alınabilir.

Birlikte yeni ortamları şekillendirebilmek dileğiyle...

ÜYELERE e-posta HİZMETİ

Mimarlar Odası Genel Merkezi Oda'ya kayıtlı tüm üyelere e-posta vermeye başlamıştır. E-posta sunucusundan 10 MB'lık alanın kullanımına olanak sağlayan adresler isimsoyad@mimarlarodasi.org.tr şeklinde verilecektir. E-posta adresi alabilmek için Şubemize başvurmanız ve talep formu ile ekli sözleşmeyi doldurmanız gerekmektedir.

Cemal Arıç

27.09.2004 TARİHİ İLE 29.10.2004 TARİHLERİ ARASINDA MESLEKİ DENETİME GELEN PROJE SAYISI													
ÇANKAYA V.MAHALLE	MAHAK	ETİMESGÖT	SİNCAN	ALTINDAĞ	YENİKENT	SEYPAZARI	GÜLSARAY	ELMASAĞ	KAZAN	İHLAŞLAN	LALANIN	KEÇİÖREN	SİNCAN ÖRG.SH
95	114	64	42	2	8	3	2	1	1	4	1	1	1
toplam												341	

[illegible]